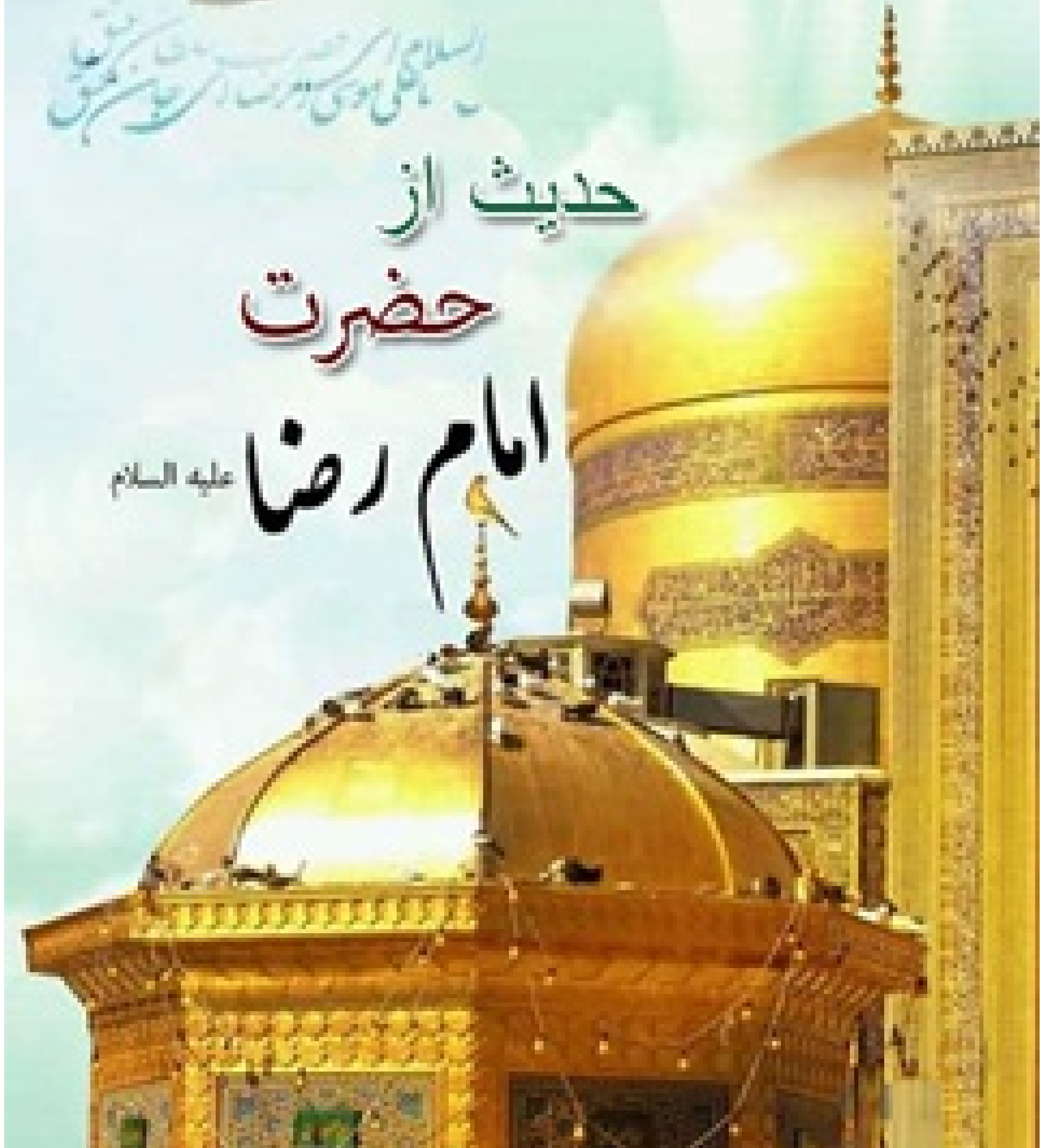

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان
حدیث از
حضرت
امام رضا
علیه السلام

بسم الله الرحمن الرحیم

۳۵۶ حدیث از حضرت امام رضا علیه السلام

نویسنده:

واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۳۵۶ حدیث از حضرت امام رضا علیه السلام

مشخصات کتاب

سرشناسه:مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان،۱۳۹۳
عنوان و نام پدیدآور:۳۵۶ حدیث از حضرت امام رضا علیه السلام/ واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان.
مشخصات نشر دیجیتالی:اصفهان:مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری:نرم افزار تلفن همراه ، رایانه و کتاب
موضوع: احادیث شیعه -- قرن ۱۳ق. ، خاندان نبوت -- احادیث ، خاندان نبوت -- فضایل

از ۱تا۲۰۰

حدیث۱

امام رضا علیه السلام :

قالَ لُقمانُ لِابنِهِ : يا بُنَيَّ ، لا يَنزِلَنَّ بِكَ أمرٌ رَضيتَهُ أو كَرِهتَهُ إلاّ جَعَلتَ فِي الضَّميرِ مِنكَ أنَّ ذلِكَ خَيرٌ لَكَ . قالَ : أمّا هذِهِ فَلا أقدِرُ أن اُعطِيَكَها دونَ أن أعلَمَ ما قُلتَ إنَّهُ كَما قُلتَ . قالَ : يا بُنَيَّ ، فَإِنَّ اللّه َ قَد بَعَثَ نَبِيّاً ، هَلُمَّ حَتّى نَأتِيَهُ فَعِندَهُ بَيانُ ما قُلتُ لَكَ . قالَ : اِذهَب بِنا إلَيهِ . قالَ : فَخَرَجَ وهُوَ عَلى حِمارٍ ، وَابنُهُ عَلى حِمارٍ ، وتَزَوَّدوا ما يُصلِحُهُم مِن زادٍ ، ثُمَّ سارا أيّاماً ولَيالِيَ حَتّى تَلَقَّتهُما مَغارَةٌ ، فَأَخَذا اُهبَتَهُما لَها ، فَدَخَلاها فَسارا ما شاءَ اللّه ُ أن يَسيرا حَتّى ظَهَرا وقَد تَعالَى النَّهارُ ، وَاشتَدَّ الحَرُّ ، ونَفَدَ الماءُ وَالزّادُ ، وَاستَبطَئا حِمارَيهِما ، فَنَزَلَ لُقمانُ ونَزَلَ ابنُهُ ، فَجَعَلا يَشتَدّانِ عَلى سوقِهِما . فَبَينا هُما كَذلِكَ إذ نَظَرَ لُقمانُ أمامَهُ ، فَإِذا هُوَ بِسَوادٍ ودُخانٍ ، فَقالَ في نَفسِهِ : السَّوادُ سَحَرٌ

الرضا عن اللّه ، ابن أبی الدنیا ـ به نقل از سعید بن مُسیَّب ـ : لقمان به پسرش گفت: «[بکوش تا] هیچ کار خوش آیند و ناخوش آیندی برای تو پیش نیاید ، مگر این که در باطن خود ، آن را خیری برای خوش بشماری» . پسر لقمان گفت: به این سفارش تو نمی توانم عمل کنم ، مگر بدانم که مطلب ، همان گونه است که گفتی . لقمان گفت: «ای پسرم! همانا خداوند عز و جل پیامبری را مبعوث کرده است . بیا تا پیش او برویم که بیان آنچه برایت گفتم ، نزد اوست» . پسر لقمان گفت: ما را پیش او ببر . لقمان و پسرش ، هر کدام سوار بر الاغ جداگانه ، به راه افتادند و هر چه زاد و توشه لازم داشتند ، با خود برداشتند. روزها و شب ها راه رفتند تا به غاری رسیدند و خود را برای سفر به درون آن غار ، مهیّا کردند . داخل غار شدند و به اندازه ای که خداوند خواسته بود ، در آن راه رفتند ، تا این که از غار بیرون آمدند ، در حالی که روز ، بالا آمده بود و گرما شدّت گرفته بود و آب و توشه تمام شده بود. الاغ ها ایستاندند . لقمان و پسرش پیاده شدند و الاغ ها را از پشت سر ، به سرعت راندند. وقتی لقمان جلو را نگاه کرد ، دید سیاهی و دودی ، از دور پیداست. پیش خود گفت: «سیاهی، درخت است و دود هم آبادی و مردم» . در حالی که در حرکت بودند ، پای پسر لقمان ، روی استخوان تیزی رفت . استخوان ، از کف پا فرو رفت و از بالای آن بیرون آمد. پسر لقمان ، بی هوش به زمین افتاد . لقمان ، وقتی متوجّه شد که پسرش به زمین افتاده ، به سویش پرید و او را به سینه اش چسباند . استخوان را با دندان هایش بیرون آورد و دستاری را که همراه داشت ، پاره کرد و به پای او پیچید . سپس به چهره پسرش نگریست . چشمانش پر از اشک شد و قطره ای از اشکش بر چهره فرزندش افتاد . پسر ، متوجّه اشک پدر شد و دید که پدرش گریه می کند. گفت: پدر جان! داری گریه می کنی و با این حال ، می گویی : «این برای تو خیر است» ؟! چه طور این برایم خیر است ، در حالی که تو می

گریی؟ در حالی که آب و غذا تمام شده و من و تو ، در این جا مانده ایم؟ اگر بروی و مرا رها کنی ، تا زنده ای ، در غم و اندوه به سر می بری و اگر با من بمانی ، هر دو می میریم. پس چه طور این برایم خیر باشد ، در حالی که تو می گریی؟ لقمان گفت : «گریه ام ـ ای پسرم! ـ از آن روست که من دوست دارم همه دنیایم را فدای تو بکنم ؛ من پدرم و دل پدر ، نازک است . اما این که گفتی : چه طور این کار برایم خیر است؟ شاید آنچه از تو دور شده ، بزرگ تر از این بلایی باشد که بدان گرفتار آمده ای و شاید آنچه بدان گرفتار شده ای ، آسان تر از آن باشد که از تو دور شده است» . لقمان ، در این حال که با پسرش حرف می زد ، بار دیگر جلوی خود را نگاه کرد ؛ ولی آن دود و سیاهی را ندید و پیش خود گفت : «مگر آن جا چیزی ندیدیم؟» و گفت: «حتما دیدم ؛ ولی شاید خداوند ، برای آنچه دیدم ، چیز تازه ای پیش آورده باشد!» . در همین فکر بود که جلوی خود را نگاه کرد . دید شخصی سوار بر اسب ابلق ، به طرف او می آید و لباس سفید و دستار سفیدی دارد که هوا را صاف و روشن می کند. پیوسته با گوشه چشم ، به او نگاه می کرد تا این که نزدیک شد ؛ ولی از او پنهان شد . سپس فریاد زد و گفت: آیا تو لقمانی؟ گفت: «آری» . گفت: حکیم تویی؟ گفت: «چنین می گویند ، و پروردگارم مرا چنین وصف کرده است» . گفت: این پسر سفیه تو ، چه می گوید؟ گفت: «ای بنده خدا! تو کیستی که من سخن تو را می شنوم ، ولی روی تو را نمی بینم؟» . گفت: من جبرئیل هستم . مرا کسی جز فرشته مقرّب و پیامبر مرسَل نمی بینند. اگر این نبود ، مرا می دیدی. این پسر سفیه تو ، چه می گوید؟ لقمان ، پیش خود گفت: «اگر تو جبرئیلی ، خودت به آنچه پسرم گفته ، آگاهی» . جبرئیل علیه السلام گفت: من وظیفه ای نداشتم جز این که شما را حفظ کنم . با من بیایید . پروردگارم به من فرمان داد که این شهر و اطراف آن را و هر چه را در آن است ، فرو برم . آن گاه ، مرا خبر کردند که شما می خواهید به این شهر بیایید . از این رو ، از خدا خواستم که هر طور خود اراده می کند ، شما را از برخورد با من باز دارد . پس خداوند عز و جل شما را با آنچه پسرت بدان گرفتار شد ، از برخورد با من بازداشت و اگر آن گرفتاریِ پسرت نبود ، شما را هم با دیگران فرو می بردم . سپس جبرئیل علیه السلام به پای پسر لقمان دست کشید ، او به پا خاست ، و به ظرف غذا دست کشید، پر از غذا شد ، و به ظرف آب دست کشید، پر از آب شد . سپس آن دو و الاغ هایشان را حمل کرد و مانند پرنده پروازشان داد تا به خانه ای رسیدند که چند شبانه روز بود از آن خارج شده بودند.

فی الدرّ المنثور : «شجر» بدل «سحر» ، وهو الأنسب .

حدیث۲

امام رضا علیه السلام :

طَعمُ الماءِ طَعمُ الحَیاةِ ؛

امام رضا علیه السلام : مزه آب ، مزه زندگی است .

بحار الأنوار ، ج ۴۹ ، ص ۹۹ .

حدیث۳

امام رضا علیه السلام :

طَبائِعُ الجِسمِ عَلی أربَعَةٍ : فَمِنها الهَواءُ الَّذی لاتَحیَا النَّفسُ إلاّ بِهِ و بِنَسیمِهِ ؛

امام رضا علیه السلام :طبیعت جسم بر چهار گونه است : یکی از آنها هوا است که جان با آن و با نسیمش زنده می شود .

الکافی ، ج ۸، ص ۲۳۰ .

حدیث۴

امام رضا علیه السلام :

مِن أخلاقِ الأنبیاءِ التَّنظُّفُ ؛

امام رضا علیه السلام :پاکیزگی از اخلاق پیامبران است .

بحار الأنوار ، ج ۷۸ ، ص ۳۳۵ .

حدیث۵

امام رضا علیه السلام :

مَن أرادَ أن لایُؤذِیَهُ مِعدَتُهُ فَلا یَشرَب بَینَ طَعامِهِ ماءً ؛

امام رضا علیه السلام :هر که می خواهد معده اش آزارش ندهد ، در بین غذا آب نخورد .

بحار الأنوار ، ج ۶۲ ، ص ۳۲۳ .

حدیث۶

امام رضا علیه السلام :

شُربُ الماءِ البارِدِ عَقیبَ الشَّی ءِ الحارِّ أوِ الحَلاوةُ یَذهَبُ بِالأسنانِ ؛

امام رضا علیه السلام :نوشیدن آب سرد ، پس از خوردن چیز گرم ، یا [خوردن] شیرینی دندان ها را از بین می برد .

مستدرك الوسائل ، ج ۱۶ ، ص ۴۵۸ .

حدیث۷

امام رضا علیه السلام :

کُلُّ نافِعٍ مُقوٍّ لِلجِسمِ فیهِ قُوَّةٌ لِلبَدَنِ فَحَلالٌ و کُلُّ مُضِرٍّ یَذهَبُ بِالقُوّةِ أو قاتِلٌ فَحَرامٌ ؛

امام رضا علیه السلام :هر چیز سودمند و نیروزا برای جسم که موجب تقویت بدن می شود ، حلال است ، و هر چیز زیان آور که نیروی آدمی را می گیرد ، یا کشنده است ، حرام است .

فقه الرّضا علیه السلام ، ص ۲۵۴ .

حدیث۸

امام رضا علیه السلام :

فَانظُر ما یُوافِقُکَ و یُوافِقُ مِعدَتَکَ و یُقَوَّی عَلَیهِ بَدَنُکَ ویَستَمرِئُهُ مِنَ الطَّعامِ فَقَدِّرهُ لِنَفسِکَ وَاجعَلهُ غَذائَکَ ؛

امام رضا علیه السلام :بنگر چه چیزی با تو و معده تو سازگار است ، و بدنت از آن نیرو می گیرد و آن را گوارا می داند ؛ چنین غذایی را برای خود برگیر و آن را خوراك خود بدان .

. بحار الأنوار ، ج ۶۲ ، ص ۳۱۰ .

حدیث۹

امام رضا علیه السلام :

إجتَهِدوا أن یَکونَ زَمـانُکُم أربَعَ ساعـاتٍ : ساعَـةً مِنهُ لِمُناجـاةِ اللّه و ساعَـةً لِأمر المَعاشِ و ساعـةً لِمُعاشَـرَةِ الإخوانِ و الثِّقاتِ و الَّذینَ یُعَرِّفُونَ عُیُوبَکُم و یَخلِصونَ لَکُم فِی الباطِنِ و ساعَةً تَخلُونَ فِیها لِلَذّاتِکُم و بِهذِهِ السّاعَةِ تَقدِرُون عَلَی الثَّلاثِ ساعاتٍ ؛

امـام رضا علیه السـلام :بکوشـید که زمانتان را به چهار بخش تقسـیم کنیـد : زمانی برای مناجات با خـدا ؛ زمانی برای تأمین معاش ؛ زمانی برای معاشـرت با برادران و معتمـدانی که عیب هایتان را به شـما می شـناسانند و در دل شـما را دوست دارند ، و ساعتی برای کسب لذّت های حلال با بخش چهارم توانایی انجام دادن سه بخش دیگر را به دست می آورید. .

فقه الرّضا علیه السلام ، ص ۳۳۷ .

حدیث۱۰

امام رضا علیه السلام :

إنَّ یَومَ الحُسَینِ أقرَحَ جُفُونَنا و أسبَلَ دُمُوعَنا و أذَلَّ عَزیزَنا ؛

امام رضا علیه السلام : روز شهادت حسین علیه السلام دیدگان ما را مجروح ، اشک های ما را روان و عزیز ما را خوار کرد .

. الأمالی، صدوق ، ص ۱۹۰ .

حدیث۱۱

امام رضا علیه السلام :

مَن کانَ یَومُ عاشوراءَ یَومَ مُصیبَتِهِ و حُزنِهِ وبُکائِهِ ، یَجعَلُ اللّه ُ یَومَ القیامَةِ یَومَ فرحِهِ و سُرورِهِ ؛

امام رضا علیه السلام :هر که عاشورا روز مصیبت و اندوه و گریه اش باشد ، خداوند روز قیامت را روز شادی و سرورش می گرداند .

. میزان الحکمه ، ح ۱۳۰۱۱ .

حدیث۱۲

امام رضا علیه السلام :

مَن تَرَکَ السَّعیَ فی حَوائجِهِ یَومَ عاشُوراءَ قَضَی اللّه ُ لَهُ حَوائجَ الدُّنیا و الآخِرَةِ ؛

امـام رضـا علیه السـلام :هر که در روز عـاشورا کار و کسب خود را فرو گـذارد ، خداونـد حاجت های دنیا و آخرت او را بر آورده سازد .

علل الشرائع ، ص ۲۲۷ .

حدیث۱۳

امام رضا علیه السلام :

فَإذا کانَ الیَومُ العاشِرُ کانَ ذلِکَ الیَومُ یَومَ مُصیبَتِهِ و حُزنِهِ و بُکائِهِ و یَقُولُ : هُوَ الیَومُ الَّذی قُتِلَ فیهِ الحُسَینُ ؛

امام رضا علیه السـلام :روز عاشورا ، روز مصـیبت و حزن و گریه [امام کاظم علیه السـلام] بود و می فرمود : «در چنین روزی بود که

حسین علیه السلامکشته شد .»

الأمالی ، صدوق ، ص ۱۲۸ .

حدیث۱۴

امام رضا علیه السلام :

إن بَکَیتَ عَلَی الحُسَینِ حَتّی تَصیرَ دُموعُکَ عَلی خدَّیکَ غَفَرَاللّه ُ لَکَ کُلَّ ذَنبٍ أذنَبتَهُ ؛

امام رضا علیه السلام :اگر بر حسین بگریی ، چندان که اشک هایت بر گونه ات جاری شود ، خداوند تمام گناهانت را می آمرزد .

. همان ، ج ۴۴ ، ص ۲۸۶ .

حدیث۱۵

امام رضا علیه السلام :

کانَ أبی إذا دَخَلَ شَهرُ المُحَرَّمِ لایُری ضاحِکا . . . فَإذا کانَ یَومُ العاشِرِ کانَ ذلِکَ الیَومُ یَومَ مُصیبَتِهِ و حُزنِهِ و بُکائِهِ ؛

امام رضا علیه السلام :چون ماه محرّم می رسید ، کسی پدرم را خندان نمی دید . . . چون روز دهم فرا می رسید آن روز ، روز سوگواری و اندوه و گریه او بود .

. وسائل الشیعه ، ج ۱۰ ، ص ۵۰۵ .

حدیث۱۶

امام رضا علیه السلام :

إنَّ لِکُلِّ إمامٍ عَهدا فی عُنُقِ أولِیائِهِ و شیعَتِهِ و إنَّ مِن تَمامِ الوَفاءِ بِالعَهدِ و حُسنِ الأداءِ زیارَةَ قُبورِهِم ؛

امام رضا علیه السلام :دوست داران و شیعیان هر امامی را با او عهدی است ، و تمامت وفای به عهد و نیکویی انجام دادن آن ، زیارت قبر ایشان است .

وسائل الشیعه ، ج ۱۴ ، ص ۳۲۲ .

حدیث۱۷

امام رضا علیه السلام :

کُلُّ طِینٍ حَرامٌ [أکلُهُ] کَالمَیتَةِ و الدَّم . . . ما خَلاطِینَ قَبرِ الحُسَینِ علیه السلامفَإنَّهُ شِفاءٌ مِن کلِّ داءٍ ؛

امام رضا علیه السلام : [خوردن] هر خاکی ، مانند مردار و خون . . . ، حرام است ، غیر از تربت مزار امام حسین علیه السلام که دوای هر دردی است .

الأمالی ، طوسی ، ص ۳۱۹ .

حدیث۱۸

امام رضا علیه السلام :

کانَ [الامام الکاظم علیه السلام]عَقلُهُ لاتُوازی بِهِ العُقُولُ و رُبَّما شاوَرَ الأسوَدَ مِن سُودانِهِ ؛

امام رضا علیه السـلام :هیـچ اندیشه ای با اندیشه او برابری نمی کرد و [با این حال] چه بسا با یکی از خادمان سـیاه خود مشورت می کرد .

مکارم الأخلاق ، ج ۲، ص ۹۹ .

حدیث۱۹

امام رضا علیه السلام :

ما زارَنی أحَدٌ مِن أولیائی عارِفا بِحَقّی إلاّ شُفِّعتُ فیهِ یَومَ القِیامَةِ ؛

امام رضا علیه السـلام :هیچ یک از دوستانم مرا با شناخت حقّم زیارت نمی کند مگر این که در روز قیامت شفاعتم از او پذیرفته می شود .

وسائل الشیعه ، ج ۱۳ ، ص ۵۵۲ .

حدیث۲۰

امام رضا علیه السلام :

مَن جَلَسَ مَجلِسا یُحیی فیهِ أمرُنا ، لَم یَمُت قَلبُهُ یَومَ تَموتُ القُلوُبُ ؛

امام رضا علیه السلام : هر که در مجلسی بنشیند که در آن یاد ما (اهل بیت) زنده می شود ، قلبش ، در روزی که قلب ها می میرند ، نمی میرد .

. همان ، ج ۴۴ ، ص ۲۷۸ .

حدیث۲۱

امام رضا علیه السلام :

لَیسَ مِنّا مَن تَرَکَ دُنیاهُ لِدینِهِ و دینَهُ لِدُنیاهُ ؛

امام رضا علیه السلام :از ما نیست آن که دنیای خود را برای دینش و دین خود را برای دنیایش ترک گوید .

. بحار الأنوار ، ج ۷۸ ، ص ۳۴۶ .

حدیث۲۲

امام رضا علیه السلام :

أجمِل مُعاشَرَتَکَ مَعَ الصَّغیر و الکَبیرِ ؛

امام رضا علیه السلام :نشست و برخاست خود را با کوچک و بزرگ نیکو گردان .

مستدرک الوسائل ، ج ۸، ص ۳۵۴ .

حدیث۲۳

امام رضا علیه السلام :

مَن فَرَّجَ مِن مُؤمِنٍ ، فَرَّجَ اللّهُ عَن قَلبِهِ یَومَ القِیامَةِ ؛

امام رضا علیه السلام :هر کس اندوه مؤمنی را بزداید ، خداوند در روز قیامت ، غم از دلش می زداید .

. الکافی ، ج ۲ ، ص ۲۰۰ .

حدیث۲۴

امام رضا علیه السلام :

صاحِبُ النِّعمَةِ یَجِبُ أن یُوَسَّعَ عَلی عِیالِهِ ؛

امام رضا علیه السلام :آن که صاحب نعمت است باید که بر هزینه خانواده اش وسعت بخشد .

. بحار الأنوار ، ج ۷۸ ، ص ۳۳۵ .

حدیث۲۵

امام رضا علیه السلام :

مَن لَم تُتابِع رأیَکَ فی صَلاحِهِ فلاتَصغَ إلی رأیِهِ وَ انتَظِر بِهِ أن یُصلِحَهُ شَرٌّ ؛

امام رضا علیه السلام :تو نیز از رأی کسی که از نظر مصلحت اندیشانه تو پیروی نکرد ، پیروی نکن ؛ منتظر باش ؛ حادثه ای ناخوشایند او را اصلاح خواهد کرد .

. همان ، ص ۳۵۳ .

حدیث۲۶

امام رضا علیه السلام :

مَن زارَها بِقُمَّ کَمَن زارَنی ؛

امام رضا علیه السلام :هر کس (حضرت معصومه علیهاالسلام) را در قم زیارت کند ، چنان است که مرا زیارت کرده است .

کامل الزیارات ، ص ۵۳۶ .

حدیث۲۷

امام رضا علیه السلام :

مَن زارَها عارِفا بِحَقِّها فَلَهُ الجَنَّةُ ؛

امام رضا علیه السلام :هر کس او را با شناخت زیارت کند ، بهشت پاداش او خواهد بود

. بحار الأنوار ، ج ۱۰۲ ، ص ۲۶۶ .

حدیث۲۸

امام رضا علیه السلام :

[هُوَ] الصّادِقُ و الصّابِرُ وَ الفاضِلُ و قُرَّةُ أعیُنِ المُؤمِنینَ و غَیظُ المُلحِدینَ ؛

امام رضا علیه السلام :او راستگو ، شکیبا ، دارای فضیلت ، نورچشم مؤمنان و مایه خشم ملحدان است .

عیون اخبار الرضا علیه السلام ، ج ۱ ، ص ۲۵۰ .

حدیث۲۹

امام رضا علیه السلام :

یُقتَلُ [الامامُ الجَوادُ علیه السلام] غَصبا فَیبکِی لَهُ و عَلَیهِ أهلُ السَّماءِ و یَغضَبُ اللّه ُ عَلی عَدوِّهِ و ظالِمِهِ فلا یَلبَثُ إلاّ یَسیرا حَتّی یُعَجِّلُ اللّه ُ بِهِ إلی عَذابِهِ الأَلیمِ و عِقابِهِ الشَّدیدِ ؛

امام رضا علیه السلام :امام جواد علیه السلام مظلومانه کشته می شود ، و ساکنان آسمان بر او می گریند و مرثیه می سرایند . خداوند بر دشمن و ستم کننده بر او خشم می گیرد ، و [پس از کشتن او] زمانی کوتاه در دنیا نمی ماند ، تا آن که خداوند به زودی دشمن او را به عذابی دردناک و کیفری سخت گرفتار می کند .

بحار الأنوار ، ج ۵ ، ص ۱۴ .

حدیث۳۰

امام رضا علیه السلام :

إنَّ اللّه َ أمَرَ بِالشُّکرِ لَهُ و لِلوالِدَینِ ، فَمَن لَم یَشکُر والِدَیهِ لَم یَشکُرِ اللّه َ ؛

امام رضا علیه السلام :خداوند به سپاس گزاری از خود و پدر و مادر فرمان داده است ؛ پس هر که از پدر و مادرش سپاس گزاری نکند ، خداوند را سپاس نگفته است .

الخصال ، ص ۱۵۶ .

حدیث۳۱

امام رضا علیه السلام :

هذا [الامام الجواد علیه السلام] المَولُودُ الّذی لَم یُولَد مَولُودٌ أعظَمُ بَرَکَةً عَلی شیعَتِنا مِنهُ ؛

امام رضا علیه السلام :این مولودی است که پر برکت تر از او برای شیعه ما به دنیا نیامده است .

الکافی ، ج ۱ ، ص ۳۲۱ .

حدیث۳۲

امام رضا علیه السلام :

زیارَةُ قَبرِ أبی مِثلُ زِیارَةِ قَبرِ الحُسَینِ ؛

امام رضا علیه السلام :زیارت قبر پدرم ، موسی بن جعفر علیه السلام ، مانند زیارت قبر حسین علیه السلاماست .

کامل الزیارات ، ص ۴۹۹ .

حدیث۳۳

امام رضا علیه السلام :

إنَّما جُعِلَ یَومُ الفِطرِ العِیدَ لِیَکونَ لِلمُسلِمینَ مُجتَمَعا یَجتَمِعُونَ فیهِ و یَبرُزونَ لِلّهِ فَیُمَجِّدُونَهُ عَلی ما مَنَّ عَلَیهِم ؛

امام رضا علیه السـلام :روز فطر از این رو عیـد قرار داده شـد تا روز گردهمایی مسـلمانان باشـد، و در این روز گرد هم آینـد و برای خدا به صحرا (فضایی باز) درآیند و خداوند را بر منّتی که بر آنها نهاده است ستایش و به بزرگی یاد کنند.

. همان ، ص ۵۲۲ .

حدیث۳۴

امام رضا علیه السلام :

المُسلِمُ الَّذی یَسلَمُ المُسلِمونَ مِن لِسانِهِ و یَدِهُ ولَیسَ مِنّا مَن لَم یَأمَن جارُهُ بَوائِقَهُ

حضرت عبد العظیم علیه السلام از امام رضا چنین روایت می کند :مسلمان کسی است که مردم از دست و زبان او آسوده باشند و از ما نیست آن که همسایه اش از شرّ او در امان نباشد .

عیون أخبار الرّضا علیه السلام ، ج ۱، ص ۲۴ .

حدیث۳۵

امام رضا علیه السلام :

مَن طَلَبَ الأمرَ مِن وَجهِهِ لَم یَزِلَّ ، فَإن زَلَّ لَم تَخذُلهُ الحِیلَهُ ؛

امام رضا علیه السلام :آن که کار را از راهش بجوید نمی لغزد ، و اگر بلغزد راه چاره در پیش رو دارد .

. بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۳۴۰ .

حدیث۳۶

امام رضا علیه السلام :

مَن سَألَ اللّه َ التَّوفیقَ و لَم یَجتَهِد فَقَدِ استَهزَأَ بِنَفسِهِ ؛

امام رضا علیه السلام : هر کس از خدا توفیق بخواهد و تلاش نکند ، خود را مسخره کرده است .

. میزان الحکمه ، ح ۲۷۹۰ .

حدیث۳۷

امام رضا علیه السلام :

إیّاکَ أن تَتبَعَ النَّفسَ هَواها فَإنَّ فی هَواها رَداها ؛

امام رضا علیه السلام :مبادا از هوای نفس پیروی کنی که در آن نابودی نهفته است .

. مشکاهٔ الأنوار ، ص ۴۵۵ .

حدیث۳۸

امام رضا علیه السلام :

أفضَلُ المالِ ما وُقِیَ بِهِ العِرضُ ؛

امام رضا علیه السلام :بهترین مال آن است که آب رو با آن محفوظ بماند .

. بحار الأنوار ، ج ۷۸ ، ص ۳۵۲ .

حدیث۳۹

امام رضا علیه السلام :

مَن لَقِیَ فَقیرا مُسلِما فَسَلَّمَ عَلَیهِ خِلافَ سَلامِهِ عَلَی الأغنیاءِ لَقِیَ اَللّه َ یَومَ القِیامَةِ و هُوَ عَلَیهِ غَضبانٌ ؛

امام رضا علیه السلام :هر کس مسلمان فقیری را دیدار کند و برخلاف سلامی که به ثروتمندان می کند، به او سلام کند ، روز قیامت در حالی به دیدار خدا می رود که بر او خشگمین است.

. عیون أخبار الرّضا علیه السلام ، ج ۲ ، ص ۵۲ .

حدیث۴۰

امام رضا علیه السلام :

لَم یَخُنکَ الأمینُ و لکِن ائتَمَنتَ الخائنَ ؛

امام رضا علیه السلام :امین به تو خیانت نمی کند ، امّا تو خائن را امین می شماری .

. بحار الأنوار ، ج ۷۸ ، ص ۳۳۵ .

حدیث۴۱

امام رضا علیه السلام :

مَا التَقَتْ فِئَتانِ قَطُّ إلاّ نُصِرَ أعظَمُهُما عَفوا ؛

امام رضا علیه السلام :از میان دو گروهی که با هم روبه رو می شوند ، پیروزی با گروهی است که بخشش بیشتری داشته باشد .

. همان ، ج ۷۱ ، ص ۴۵۲ .

حدیث۴۲

امام رضا علیه السلام :

النّاسُ ضَربانِ : بالِغٌ لایَکتَفِی و طالِبٌ لایَجِدُ ؛

امام رضا علیه السلام :مردم دو گونه اند : یابنده ای که [به یافته اش] بسنده نمی کند، و جوینده ای که نمی یابد.

. همان ، ج ۷۸ ، ص ۲۵۳ .

حدیث۴۳

امام رضا علیه السلام :

إنَّ اللّه َ عَزَّوَجلَّ... أمَرَ بِالشُّکرِ لَهُ و لِلوالِدَینِ فَمَن لم یَشکُر والِدَیهِ لَم یَشکُرِ اللّه َ؛

امام رضا علیه السلام :خداوند به سپاسگزاری از خود و پدر و مادر فرمان داده است ؛ پس هر که از پدر و مادرش سپاسگزاری نکند ، خداوند را سپاس نگفته است.

الخصال، ص ۱۵۶.

حدیث۴۴

امام رضا علیه السلام :

بِرُّ الوالِدَینِ واجِبٌ وإن کانا مُشرکَینِ ولا طاعَةَ لَهُما فی مَعصِیَةِ الخالِقِ؛

امام رضا علیه السلام :نیکی کردن به پدر و مادر واجب است ، اگر چه مشرک باشند و نباید در معصیت خالق از آنان اطاعت کرد.

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۷۲.

حدیث۴۵

امام رضا علیه السلام :

غُسلُ یَومِ الجُمُعَةِ سُنَّةٌ ؛

امام رضا علیه السلام :غسل روز جمعه سنّت است .

. همان ، ص ۳۰۵ .

حدیث۴۶

امام رضا علیه السلام :

اِنّا اَهلُ بَیْتٍ نَری وَعدَنا عَلَینا دَینا کَما صَنَعَ رَسولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله ؛

ما اهل بیت، وعده های خود را برای خودمان، بدهی و دِین حساب می کنیم، چنانکهرسول اکرم صلی الله علیه و آله چنین می کردند.

تحف العقول، ص ۴۴۶

حدیث۴۷

امام رضا علیه السلام :

اَلتَّواضُعُ دَرَجاتٌ: مِنْها أنْ یَعْرِفَ الْمَرْءُ قَدْرَ نَفْسِهِ فَیُنْزِلَها مَنْزِلَتَهابِقَلْبٍ سَلیمٍ، لایُحِبُّ أنْ یَأْتیَ إلی أحَدٍ إلاّ مِثْلَ مایُؤْتی إلَیْهِ، إنْ رَأی سَیِّئَةً دَرَأَهابِالْحَسَنَةِ، کاظِمُ الْغَیْظِ عافٍ عَنِ النّاسِ، وَاللّه ُ یُحِبُّ الْمُحْسِنینَ؛

تواضع درجاتی دارد: یکی از آنها این است که انسان اندازه خود را بشناسد و با طیبخاطر خود را در آن جایگاه قرار دهد، دوست داشته باشد با مردم همان گونه رفتار کندکه انتظار دارد با او رفتار کنند، اگر بدی دید آن را با خوبی جواب دهد، خشم خود را فروخورد و از مردم درگذرد، و خداوند نیکوکاران را دوست دارد.

کافی، ج ۲، ص ۱۲۴، ح ۱۳

حدیث۴۸

امام رضا علیه السلام :

إنَّ بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ أقرَبُ إلَی اسْمِ اللّهِ الأعظَمِ مِن سَوادِ الْعَینِ إلی بَیاضِها؛

بسم اللّه الرحمن الرحیم، به اسم اعظم نزدیک تر است از سیاهی چشم به سفیدی اش.

عیون أخبار الرضا، ج ۱، ص ۸

حدیث۴۹

امام رضا علیه السلام :

مَعنی قَولِ القائِلِ بِسمِ اللّهِ أیْ أَسِمُ عَلی نَفسی سِمَةً مِن سِماتِ اللّهِ وهِیَ الْعِبادَةُ؛

معنای گفته کسی که بسم اللّه می گوید، یعنی نشانی از نشانه های خداوند را بر خودمی گذارم و آن عبادت است.

التوحید، ص ۲۲۹

حدیث۵۰

امام رضا علیه السلام :

... الجُمُعَةُ مَشْهَدٌ عامٌ فَارادَ اَنْ یَکونَ لِلْإمامِ سَبَبٌ اِلی مَوعِظَتِهِمْ وَتَرغیبِهِم فِی الطّاعَةِ وَ تَرهیبِهِم مِنَ الْمَعْصیَةِ وَ فِعْلِهِمْ وَ تَوفیقِهِمْ عَلی ما اَرادوا مِنْمَصْلَحَةِ دینِهِمْ وَ دُنْیاهُم وَ یُخْبِرَهُمْ بِما وَرَدَ عَلَیْهِمْ مِنَ الْآفاتِ و مِنَ الْاَحْوالِ الَّتی لَهُم فیهَا الْمَضَرَّةُ وَ الْمَنْفَعَةُ ؛

جمعه روز اجتماع عموم مردم است. خداونـد خواست تا امام از رهگذر خطبه نمازجمعه، آنان را موعظه کند و به اطاعت تشویقشان نمایـد و از معصـیت و ارتکـاب آن برحـذرشان دارد و آنـان را بر آنچـه در جهـت مصـلحت دیـن و دنیـای خـویش اراده کرده اند موفّقسازد و از زیان هایی که دیده اند و حالاتی که برای آنان زیان آور یا سودآور است، با خبر کند.

علل الشرایع، ج ۱، ص ۲۶۵، ح ۹

حدیث۵۱

امام رضا علیه السلام :

جَفَّ الْقَلَمُ بِحَقیقَةِ الکِتابِ مِنَ اللّهِ بِالسَّعادَةِ لِمَن آمَنَ وَ اتَّقی وَالشَّقاوَةِ مِنَ اللّهِ تَبارَکَ و تَعالی لِمَن کَذَّبَ وَ عَصی؛

قلم تقـدیر خداوند بر خوشـبختی کسـی رقم خورَدْ که ایمان آورد و تقوا پیشه کند. و بربدبختی کسـی رقم خورَدْ که ایمان نیاورد و نافرمانی کند.

قرب الإسناد، ص ۳۵۵، ح ۱۲۷۰

حدیث۵۲

امام رضا علیه السلام :

مَنْ حَسُنَ ظَنُّهُ بِاللّه کانَ اللّهُ عِنْدَ ظَنِّهِ بِهِ وَ مَنْ رَضی بِالْقَلیلِمِنَ الرِّزْقِ قَبِلَ اللّهُ مِنْهُ الْیَسیرَ مِنَ الْعَمَلِ وَ مَنْ رَضیَ بِالْیَسیرِ مِنَ الْحَلالِخَفَّت مؤُونَتُهُ وَ تَنَعَّمَ اَهْلُهُ ، وَ بَصَّرَهُ اللّهُ داءَ الدُّنیا وَ دَواءَها ، وَ اَخْرَجَهُ مِنْها سالِمااِلی دارِ السَّلام ؛

هر کس به خدا خوش گمان باشد، خداوند مطابقِ گمان او، با وی رفتار می کند و هرکس به روزیِ کم راضی باشد، خداوند عمل کم را از او می پذیرد و هرکس به روزیحلال اندک خشنود باشد، هزینه زندگی اش سبک می شود و خانواده اش در نعمتخواهند بود و خداوند، او را از بیماری و درمان دنیا آگاه می کند و به سلامت، از دنیا بهخانه سلامت (آخرت) بیرون می بَرد.

کافی ، ج ۸ ، ص ۳۴۷، ح ۵۴۶

حدیث۵۳

امام رضا علیه السلام :

إنَّ اللّهَ تَبارَکَ وَ تَعالی لَمْ یُبِحْ اَکْلًا وَ لاشُرْبا اِلّا لِما فیهِ الْمَنْفَعَةُوَ الصَّلاحُ وَ لَمْ یُحَرِّمْ اِلّا ما فیهِ الضَّرَرُ وَ التَّلَفُ وَ الْفَسادُ، فَکُلُّ نافِعٍ مُقَوٍّ لِلْجِسْمِ فیهِقُوَّةٌ لِلْبَدَنِ فَهُوَ حَلالٌ؛

خداوند تبارک و تعالی هیچ خوردنی و نوشیدنی را حلال نکرده است، مگر آن که درآن منفعت و صلاحی بوده و هیچ خوردنی و نوشیدنی را حرام ننموده، مگر آن که در آنضرر و مرگ و فسادی بوده است. پس هر چیز مفید و مقوّی بدن، که باعث تقویت آنشود، حلال شده است.

مستدرک الوسایل، ج ۱۶، ص ۳۳۳، ح ۲

حدیث۵۴

امام رضا علیه السلام :

اَلسِّواکُ یَجْلُو الْبَصَرَ وَ یُنْبِتُ الشَّعْرَ وَ یَذْهَبُ بِالدَّمْعَةِ؛

مسواک زدن، نور چشم و رشد مو را زیاد و آبریزش چشم را برطرف می کند.

بحارالأنوار، ج ۷۶، ص ۱۳۷

حدیث۵۵

امام رضا علیه السلام :

اَلتّینُ یَذْهَبُ بِالْبَخْرِ وَیَشُدُّ الْعَظْمَ وَیُنْبِتُ الشَّعْرَ وَیَذْهَبُ بِالدّاءِوَلایُحْتاجُ مَعَهُ إلی دَواءٍ؛

انجیر بوی بد دهان را برطرف، استخوان ها را محکم، رویش مو را زیاد و بیماری رابرطرف می کند و با وجود آن احتیاجی به دارو نیست.

وسائل الشیعهٔ، ج ۱۷، ص ۱۳۳، ح ۱

حدیث۵۶

امام رضا علیه السلام :

شُرْبُ الْماءِ الْبارِدِ عَقیبَ الشَّیْ ءِ الحارِّ وَ عَقیبَ الحَلاوَةِ یَذْهَبُبِالاْسْنانِ... وَ مَنْ اَرادَ اَلّا یَفْسُدَ اَسْنانُهُ فَلا یَأْکُلْ حُلْوا اِلّا بَعْدَ کَسْرَةِ خُبزٍ؛

خوردن آب سرد بعد از چیزهای گرم و شیرینی، دندان ها را از بین می برد ... هر کسی خواهد دندان هایش فاسد نشود، شیرینی نَخورد، مگر پس از خوردن لقمه ای نان.

بحارالأنوار، ج ۶۲، ص ۳۲۱، ح ۳۲۵

حدیث۵۷

امام رضا علیه السلام :

اِنَّما جُعِلَتِ الْخُطْبَةُ یَوْمَ الْجُمُعَةِ لاَنَّ الْجُمُعَةَ مَشْهَدٌ عامٌّ فَاَرادَ اَنْیَکونَ لِلاْمیرِ سَبَبٌ اِلی مَوْعِظَتِهِمْ وَ تَرْغیبِهِمْ فِی الطّاعَةِ وَ تَرْهیبِهِمْ مِنَ الْمَعْصیَةِ وَ تَوْقیفِهِمْ عَلی ما اَرادَ مِنْ مَصْلَحَةِ دینِهِمْ وَ دُنْیاهُمْ وَ یُخْبِرَهُمْ بِما وَرَدَ عَلَیْهِمْ مِنَالْافاقِ وَ مِنَ الاْهوالِ الَّتی لَهُمْ فیها الْمَضَرَّةُ وَ الْمَنْفَعَةُ؛

فلسفه خطبه نماز جمعه این است که: چون جمعه، روز حضور عامه مردماست، حاکم وسیله ای برای پند و اندرز آنان داشته باشد و مردم را به طاعت تشویق کند واز معصیت بر حذر دارد و از تصمیم خود درباره مصالح دین و دنیایشان آگاه سازد و ازآنچه از گوشه و کنار می رسد و حوادثی که در آنها برای مردم سود و زیانیهست خبردار کند.

وسائل الشیعهٔ، ج ۵، ص ۳۹، ح ۶

حدیث۵۸

امام رضا علیه السلام :

اِنَّما جُعِلَتِ الْجَماعَةُ لِئَلّا یَکونَ الْاِخْلاصُ وَ التَّوْحیدُ وَ الْاِسْلامُ وَالْعِبادَةُ لِلّه اِلّا ظاهِرا مَکْشوفا مَشْهورا؛

علت تشریع نماز جماعت آن است که اخلاص، یکتاپرستی، تسلیم حق بودن وبندگی برای خداوند، آشکار و بی پرده و نمایان باشد.

وسائل الشیعهٔ، ج ۵، ص ۳۷۲، ح ۹

حدیث۵۹

امام رضا علیه السلام :

أنَّ اللّه َ تَبارَکَ وَ تَعالی لَمْ یُبِحْ اَکْلاً وَلا شُرْبا اِلّا ما فیهِ الْمَنْفَعَةُوَالصَّلاحُ وَ لَمْ یُحَرِّمْ اِلّا ما فیهِ الضَّرَرُ وَالتَّلَفُ وَالْفَسادُ، فَکُلُّ نافِعٍ مُقَوٍّ لِلْجِسْمِ فیهِقُوَّةٌ لِلْبَدَنِ فَهُوَ حَلالٌ وَ کُلُّ مُضِرٍّ یَذْهَبُ بِالْقُوَّةِ أوْ قاتِلٍ فَحَرامٌ؛

خداوند تبارک و تعالی هیچ خوردنی و نوشیدنی را حلال نکرده است مگر آن که درآن سود و صلاحی بوده و هیچ خوردنی و

نوشـیدنی را حرام ننموده، مگر آن کـه در آ نزیـان و نـابودی و فسـادی بـوده اسـت، پس هر چیز سودمنـدی نیرو بخش جسـم، که باعثتقویت بدن است حلال شده است و هر چیزی که قوای جسمانی را از بین ببرد و یاموجب مرگ شود حرام است.

مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۳۳۳، ح ۲

حدیث۶۰

امام رضا علیه السلام :

اِثْنانِ عَليلانِ اَبَدا: صَحيحٌ مُحْتَمٍ وَ عَليلٌ مُخَلِّطٌ ؛

دو گروه همیشه مریضند: سالمی که پرهیز می کند و مریضی که پرهیز نمی کند.

فقه الرضا، ص ۳۴۰

حدیث۶۱

امام رضا علیه السلام :

اِذا جُعْتَ فَكُل وَاِذا عَطِشْتَ فَاشْرَبْ وَ اِذا هاجَ بِكَ البَولُ فَبُلْ، وَ لاتُجامِعْ اِلاّ مِنْ حاجَةٍ، وَ اِذا نَعَسْتَ فَنَم، فَاِنَّ ذلِكَ مَصَحَّةٌ لِلْبَدَنِ؛

چون گرسـنه شدی بخور، چون تشنه شدی بنوش، چون ادرار بر تو فشار آورد، ادرارکن، جز از سر نیاز، با همسرت نزدیکی مکن و چون احساس خواب آلودگی کردی،بخواب، که اینها مایه تن درستی است.

فقه الرضا، ص ۳۴۰

حدیث۶۲

امام رضا علیه السلام :

مَنْ اَرادَ اَلّا يَشْتَـكِىَ مَثانَـتَهُ، فَلا يَحْبِسِ الْبَولَ وَ لَو عَلى ظَهْرِ دابَّتِهِ؛

هر کس می خواهد مثانه اش به بیماری ای مبتلا نشود، ادرار خود را نگه ندارد، حتیاگر بر پشت مَرکب خود، نشسته باشد.

طب الرضا علیه السلام، ص ۳۵

حدیث۶۳

امام رضا علیه السلام :

دُخولُ الحَمّامِ عَلَى البِطنَهَ يُوَلِّدُ القولنـجَ. الاِغتِسالُ بِالماءِ البارِدِ بَعـدَاَكلِ السَّمَكِ يورِثُ الفالِجَ... و اِتيانُ المَرأَةِ الحائِضِ يورِثُ الجُـذامَ فِى الوَلـدِ و الجِماعُمِن غَيرِ اهراقِ الماءِ عَلى أَثَرِهِ يوجِبُ الحَصاةَ. الجِماعُ بَعـدَ الجِماعِ مِن غَيرِ فَصلٍ بَينَهُما بِغُسْلٍ يورِثُ لِلوَلَدِ الجُنونَ وَ كَثرَةُ اَكلِ البَيضِ و اِدمانُهُ يُوَلِّدُ الطَّحالَ و رِياحافى رَأسِ المَعِـدَةِ. و الاِمْتِلاءُ مِنَ البَيضِ المَسـلوقِ يورِثُ الرَّبوَ وَ الاِنبِهارَ. اَكلُ اللَّحمِالنَّيِّ يُوَلِّدُ الدُّودَ فِى البَطنِ. و اَكلُ التّينِ يَقْمَلُ مِنهُ الجَسَدُ اِذا اَدْمَنَ عَلَيهِ. و شُـربُ الماءِالبارِدِ عَقيبَ الشَّى ءِ الحارِّ وَ الحَلاوَةِ يَذهَبُ بِالاَسـنانِ.

و الاِکثارُ مِن اَکلِ لُحومِالوَحشِ وَ البَقرِ یورِثُ تَغَیُّرَ العَقلِ وَ تَحَیُّرَ الفَهمِ وَ تَبَلُّدَ الذِّهنِ وَ کَثرَةَ النِّسیانِ؛

حمام رفتن با شکم پُر باعث قولنج می گردد. شستشو با آب سرد بعد از خوردنماهی، باعث فلج می شود. همبستری در حال حیض باعث جذام فرزند می شود.همبستری ای که در پی آن دفع مَنی و ادرار نباشد باعث سنگ کلیه و مثانه می شود.جماع پی درپی بدون غسل باعث جنون فرزند می شود. زیاد خوردن تخم مرغ و استمراربر آن، باعث بیماری طحال و گاز معده می شود. انباشته کردن شکم از تخم مرغ آب پز باعث گرفتگی قلب و تنگی نفس می شود.خوردن گوشت نپخته، باعث تولید کرم در معده می شود. پیوسته انجیر خوردن باعثچاقی می شود. نوشیدن آب سرد بعد از غذای داغ و شیرینی، باعث خرابی دندانمی گردد و زیاد خوردن گوشت حیوانات وحشی (حلال گوشت) و گاو باعث تغییر(به هم ریختگی) عقل و سرگردانی فهم و کندذهنی و فراموشی می شود.

طب الرضا، ص ۷۵

حدیث۶۴

امام رضا علیه السلام :

وَ مَنْ اَرادَ اَلّا تُؤذِیَهُ مَعِدَتُهُ فَلا یَشْرَبْ بَینَ طَعامِهِ ماءً حَتّی یَفْرُغَ وَمَنْ فَعَلَ ذلِکَ رَطِبَ بَدَنُهُ، و ضَعُفَتْ مَعِدَتُهُ وَ لَمْ تَأخُذِ العُروقُ قُوَّةَ الطَّعامِ فَإِنَّهُ یَصیرُفِی الْمَعِدَةِ فِجّا اذا صُبَّ الْماءُ عَلَی الطَّعامِ اَوَّلاً فَاَوَّلاً؛

هر کس می خواهد معده اش او را آزار نرساند، نباید میان غذا آب بنوشد تا غذاخوردن را به پایان رساند. هر کس میان غذا آب خورد بدنش به رطوبت گراید، معده اشضعیف گردد و رگ هایش قوّت غذا را به خود جذب نکند؛ زیرا هرگاه پی درپی روی غذاآب ریخته شود در معده نارسایی پدید آید.

طب الرضا، ص ۵۲

حدیث۶۵

امام رضا علیه السلام :

اِذا اَرادَ اللّه ُ اَمْرا سَلَبَ الْعِبادَ عُقولَهُمْ فَاَنْفَذَ اَمْرَهُ وَ تَمَّتْ اِرادَتُهُ فَاِذااَنْفَذَ اَمْرَهُ رَدَّ اِلی کُلِّ ذی عَقْلٍ عَقْلَهُ فَیَقولُ کَیْفَ ذا؟ وَ مِنْ اَیْنَ ذا؟؛

هرگاه خداوند چیزی را بخواهد، عقل های بندگان را از آنها می گیرد و حکم خود رااجرا می کند و خواسته خود را به پایان می رساند. همین که حکم خود را اجرا کرد، عقلِهر صاحب عقل را به او بر می گرداند، آنگاه او مرتب می گوید: چگونه و از کجا چنین وچنان شد.

تحف العقول، ص ۴۴۲

حدیث۶۶

امام رضا علیه السلام :

اَحْسِنِ الظَّنَّ بِاللّه ِ فَاِنَّ اللّه َ عَزَّوَجَلَّ یَقولُ: اَنا عِنْدَ ظَنِّ عَبدیَ الْمُؤمِنِبی، اِنْ خَیْرا فَخَیْرا وَ اِنْ شَرّا فَشَرّا؛

به خداوند خوش گمان باش، زیرا خدای عزوجل می فرماید: من نزد گمان بنده مؤمنخویش هستم، اگر به من خوش گمان باشد، به خوبی با او رفتار می کنم و اگر به منبدگمان باشد، به بدی با او رفتار می کنم.

کافی، ج ۲، ص ۷۲، ح ۳

حدیث۶۷

امام رضا علیه السلام :

لاـ تَقْرَبِ النِّساءَ فی اَوَّلِ اللَّیْلِ لا شِتاءً وَ لا صَیْفا وَ ذلِکَ اَنَّ الْمَعِدَهَ وَ الْعُروقَ تَکونُ مُمْتَلِئَهً وَ هُوَ غَیْرُ مَحْمودٍ ، یُتَخَوَّفُ مِنْهُ الْقولَنْجُ وَ الفالِجُ ، وَ اللَّقْوَهُ وَ النِّقرِسُ ، وَ الْحصاهُ وَ التَّقْطیرُ ، وَ الْفَتْقُ وَ ضَعْفُ الْبَصرِ وَ الدِّماغِ. فَإذا اُریدَ ذلِکَ فَلْیَکُنْفی آخِرِ اللَّیْلِ؛ فَاِنَّهُ اَصَحُّ لِلْبَدَنِ ، وَ اَرْجی لِلْوَلَدِ ، وَ اَذْکی لِلعَقْلِ فِی الْوَلَدِ الَّذی یُقْضیبَیْنَهُما؛

آغاز شب ، چه در زمستان و چه در تابستان ، با زنان آمیزش مکن ، این بـدان جهت است که معـده و رگ ها پُرند و این وضـعیت مناسبی [برای آمیزش] نیست و بیم قولنجو فلج و لقوه چانه و نِقرس و سـنگ [کلیه]و تقطیر (چکایش) بول وفتق و ضـعفدر بینایی و ذهن می رود . پس اگر قصـد آمیزش دارد ، بایـد در پایـان شب انجـام دهـد، کهـبرای بـدن ، صـحت افزاتر و برای فرزنـددار شـدن امیدبخش تر و برای باهوش شدنفرزندی که در این میان پدید می آید ، بهتر است .

طب الامام الرضا علیه السلام ، ص ۶۴

حدیث۶۸

امام رضا علیه السلام :

مَنِ اتَّقَی اللّه َ یُتَّقی وَ مَنْ اَطاعَ اللّه َ یُطاعُ؛

هر کس حریم خدا را حفظ کند، حرمتش حفظ می شود و هر کس خدا را اطاعت کند،اطاعت می شود.

کافی، ج ۱، ص ۱۳۷، ح ۳

حدیث۶۹

امام رضا علیه السلام :

اَنَّ رَجُلًا اَتَی سَیِّدَنا رَسولَ اللّه ِ صـلی الله علیه و آله فَقالَ یا رَسولَ اللّه ِ عَلِّمْنی خُلُقایَجْمَعُ لی خَیْرَ الدُّنْیا وَ الْآخِرَهِ فَقالَ صلی الله علیه و آله لا تَکْذِبْ؛

مردی نزد سـرور مـا رسول خـدا صـلی الله علیه و آله آمـد و عرض کرد: به من اخلاـقی بیاموزیـد که خیردنیـا و آخرت در آن جمع باشد، حضرت فرمودند: دروغ نگو.

فقه الرضا علیه السلام، ص ۳۵۴

حدیث۷۰

امام رضا علیه السلام :

اِنَّ رَجُلًا سَاَلَ الْعالِمَ اَنْ یُعَلِّمَهُ ما یَنالُ بِهِ خَیْرَ الدُّنْیا وَ الآْخِرَهِ وَ لایُطَوِّلَ عَلَیْهِ فَقالَ لا تَغْضَبْ؛

شخصی از امام کاظم صلی الله علیه و آله درخواست نمود که در کلامی کوتاه، چیزی به او بیاموزد کهبا آن خیر دنیا و آخرت را به دست آورد. حضرت فرمودند: خشمگین مشو.

بحارالأنوار، ج ۷۳، ص ۲۶۵، ح ۱۳

حدیث۷۱

امام رضا علیه السلام :

دَعاهُ رَجُلٌ فَقالَ لَهُ عَلیٌّ علیه السـلام: قَد أجَبْتُکَ عَلی اَنْ تَضْمَنَ لی ثَلاثَخِصالٍ . قالَ: وما هِیَ یا اَمیرَالمُؤمِنینَ ؟ قالَ: لاتُدْخِلْ عَلَیَّ شَیْئا مِنْ خـارِ جٍ وَ لاـ تَـدَّخِرْعَنّی شَـیْئا فِی الْبَیْتِ، وَ لاـ تُجحِفْ بِالْعِیـالِ . قـالَ : ذاکَ لَـکَ یـا اَمیرَ الْمُؤمِنینَ ، فَاَجابَـهُعَلیُّ بنُ اَبی طالِبٍ علیه السلام ؛

مردی، امیر المـؤمنین علیه السـلام را به میهمـانی دعوت کرد . حضـرت فرمودنـد :می پـذیرم بهشـرط این که سه قول به من بـدهی . عرض کرد : چه قولی ای امیر المؤمنین؟ فرمودند : ازبیرون چیزی برای من تهیه نکنی ، حاضـری خانه ات را از من دریغ ننمایی و به زنو فرزندنت زور نگویی . عرض کرد : قبول می کنم ای امیر المؤمنین . پس علی بن ابیطالب علیه السلام دعوت را پذیرفتند .

عیون اخبار الرضا، ج ۱، ص ۴۵، ح ۱۳۸

حدیث۷۲

امام رضا علیه السلام :

اَلسَّخیُّ یَأکُلُ مِن طَعامِ النّاسِ لِیَأْکُلوا مِنْ طَعامِهِ ، وَ البَخیلُ لا یَأْکُلُمِنْ طَعامِ النّاسِ لِئَلّا یَأکُلوا مِنْ طَعامِهِ؛

سخاوتمند، از غذای مردم می خورد، تا مردم از غذای او بخورند، اما بخیل از غذایمردم نمی خورد تا آنها نیز از غذای او نخورند.

عیون اخبار الرضا، ج ۱، ص ۱۵، ح ۲۶

حدیث۷۳

امام رضا علیه السلام :

وَقِّرُوا کِبارَکُمْ وَ ارْحَمُوا صِغارَکُمْ وَ صِلُـوا اَرْحـامَـکُمْ؛

به بزرگترهایتان احترام بگذارید و با کوچکترها مهربان باشید و صله رحم نمایید.

عیون اخبار الرضا، ج ۲، ص ۲۶۵

حدیث۷۴

امام رضا علیه السلام :
عَجِبْتُ لِمَنْ یَشْتَرِی الْعَبیدَ بِمالِهِ فَیُعْتِقُهُم کَیْفَ لا یَشْتَرِی الاَحْرارَبِحُسْنِ خُلقِهِ؛
در شگفتم از کسی که بندگان را با ثروت خویش می خرد تا رهایشان کند، چگونه باخوش اخلاقیِ خویش آزادگان را نمی خرد.

فقه الرضا، ص ۳۵۴

حدیث۷۵

امام رضا علیه السلام :
رَحِمَ اللّه ُ عَبْدا اَحیا اَمْرَنا ... یَتَعَلَّمُ عُلومَنا وَ یُعَلِّمُهَا النّاسَ ، فَاِنَّ النّاسَلَوْ عَلِموا مَحاسِنَ کَلامِنا لاَتَّبَعونا؛
رحمت خدا بر بنده ای را که امر ما را زنده کند... دانش های ما را فرا گیرد و به مردمبیاموزد. اگر مردم زیبایی های سخنان ما را می دانستند، از ما پیروی می کردند.

معانی الأخبار ، ص ۱۸۰، ح ۱

حدیث۷۶

امام رضا علیه السلام :
اِعْلَمْ أَنَّ مَنِ اسْتَدانَ دَیْنا وَنَوی قَضاءَهُ، فَهُوَ فی أَمانِ اللّه ِ حَتّییَقْضیَهُ، فَإِنْ لَمْ یَنْوِ قَضاءَهُ فَهُوَ سارِقٌ؛
کسی که قرض بگیرد در صورتی که تصمیم داشته باشد آن را پس دهد در امانخداست تا آن را اداء کند ولی اگر تصمیم نداشته باشد آن را به صاحبش برگرداند، دزدمحسوب می شود.

فقه الرضا، ص ۲۶۸

حدیث۷۷

امام رضا علیه السلام :
اِعْلَمْ ـ یَرْحَمُکَ اللّه ُ ـ اَنَّ الرِّبا حَرامٌ سُحتٌ، مِنَ الکَبائِرِ وَ مِمّا قَدْ وَعَدَاللّه ُ عَلَیْهِ النّارَ فَنَعوذُ بِاللّه ِ مِنْها، وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلی لِسانِ کُلِّ نَبیٍّ وَفی کُلِّ کِتابٍ؛
خدایت رحمت کند! بدان که ربا حرام و از گناهان کبیره است و خداوند بر آن وعدهآتش داده است پس پناه می بریم به خدا از آتش. ربا را همه پیامبران و همه کتاب هایآسمانی حرام کرده اند.

فقه الرضا، ح ۲۵۶

حدیث۷۸

امام رضا علیه السلام :

لَیْسَ بَیْنَ الْوالِدِ وَ وَلَدِهِ رِبا وَ لا بَیْنَ الزَّوْجِ وَ الْمَرأَةِ رِبا؛

بین پدر و فرزند و بین شوهر و همسرش ربا (حرام) نیست.

فقه الرضا، ص ۲۵۸

حدیث۷۹

امام رضا علیه السلام :

إنَّ اللّه َ یُؤَخِّرُ إجابَةَ الْمُؤْمِنِ شَوْقا إلی دُعائِهِ وَیَقُولُ: صَوتٌ اُحِبُّ أَنْأَسْمَعَهُ، وَیُعَجِّلُ إجابَةَ دُعاءِ الْمُنافِقِ وَیَقُولُ: صَوْتٌ أَکْرَهُ سَماعَهُ؛

خداوند اجابت دعای مؤمن را به شوق (شنیدن) دعایش به تأخیر می اندازد ومی گوید: «صدایی است که دوست دارم آن را بشنوم» و در اجابت دعای منافق عجلهمی کند و می گوید: صدایی است که از شنیدنش بدم می آید.

فقه الرضا علیه السلام، ص ۳۴۵

حدیث۸۰

امام رضا علیه السلام :

و مَنِ اغْتَسَلَ مِنَ الْماءِ الَّذی قَدِ اغْتُسِلَ فیهِ فَاَصابَهُ الْجُذامُ فَلایَلومَنَّ اِلّا نَفْسَهُ ؛

هر کس با آبی غسل کند که پیش تر در آن غسل شده است و به جذام مبتلا شود،کسی را جز خود سرزنش نکند.

کافی، ج ۶، ص ۵۰۳، ح ۳۸

حدیث۸۱

امام رضا علیه السلام :

عَلَیْکَ بِالاِثْمِدِ فَاِنَّهُ یَجْلُو الْبَصَرَ وَ یُنْبِتُ الْاَشْفارَ وَ یُطَیِّبُ النَّکْهَةَ وَیَزیدُ فِی الباه؛

سرمه سیاه بِکشید، چرا که دیده را جلا می دهد، مژه ها را می رویاند، دهان را خوشبومی کند و بر توان جنسی می افزاید.

مکارم الاخلاق، ص ۴۶

حدیث۸۲

امام رضا علیه السلام :

مِنْ اَخْلاقِ الْاَنبیاءِ التَّنَظُّفُ؛

پاکیزگی از اخلاق پیامبران است.

کافی، ج ۵، ص ۵۶۷، ح ۵۰

حدیث۸۳

امام رضا علیه السلام :

اَروی اَنَّ جَبْرَئیلَ علیه السلام اُهْبِطَ اِلی رَسولِ اللّه صلی الله علیه و آلهفَقالَ : یا رَسولَ اللّه ، اِنَّاللّه عَزَّوَجَلَّ یَقْرَاُ عَلَیْکَ السَّلامَ وَ یَقولُ لَکَ : اِقْرَأ : بِسمِ اللّه الرَّحمنِ الرَّحیم «لاَ تَمُدَّنَّعَیْنَیْکَ إِلَی مَا مَتَّعْنَا بِهِ اَزْو جا مِنْهُمْ» الآیَةَ. فَاَمَرَ النَّبیُّ صلی الله علیه و آله مُنادیا یُنادی: مَنْ لَمْ یَتَادَّبْبِاَدَبِ اللّه تَقَطَّعَتْ نَفْسُهُ عَلَی الدُّنْیا حَسَراتٍ ؛

روایت می کنم که جبرئیل علیه السلام به نزد پیامبر خدا فرود آمد و گفت : ای پیامبر خدا!خداوند تو را سلام می رساند و به تو می فرماید : بخوان به نام خدای مهرگسترِ مهربان،هرگز به آنچه اصنافی از ایشان را از آن برخوردار کرده ایم ، چشم مدوز که زیور زندگیدنیاست تا ایشان را بیازماییم . و بدان که روزی پروردگار تو بهتر و پایدارتر است ، پسپیامبر خدا صلی الله علیه و آله به کسی فرمود تا جار بزند : هر کس [با عمل به این آیه]به ادب خداآراسته نگردد ، روحش با حسرت از دنیا جدا می شود.

فقه الرضا، ص ۳۶۴

حدیث۸۴

امام رضا علیه السلام :

... فَاِن قالَ قائِلٌ : فَلِمَ وَجَبَ عَلَیْهِمْ مَعْرِفَةُ الرُّسُلِ وَالْاِقْرارُ بِهِموَالْاِذعانُ لَهُم بِالطّاعَةِ؟ قیلَ : لِاَنَّهُ لَمّا اَنْ لَمْ یَکُنْ فی خَلْقِهِمْ وَ قُواهُم ما یُکْمِلونَ بِهِمَصالِحَهُم وَ کانَ الصّانِعُ مُتَعالیا عَنْ اَنْ یُری وَ کانَ ضَعْفُهُمْ وَ عَجْزُهُمْ عَنْ اِدْراکِهِظاهِرا ، لَمْ یَکُنْ بُدٌّ لَهُمْ مِنْ رَسولٍ بَیْنَهُ وَ بَیْنَهُمْ مَعْصوم ، یُؤَدّی اِلَیْهِم اَمْرَهُ وَ نَهْیَهُوَ اَدَبَهُ ، و یَقِفُهُمْ عَلی ما یَکونُ بِهِ اجْتِرارُ مَنافِعِهِمْ وَ مَضارِّهِم ؛

اگر کسی بگوید : چرا شناخت پیامبران و اعتراف به آنها و اقرار به (لزوم)اطاعت از آنان ، بر مردم واجب است؟ در پاسخ گفته شود : چون در وجود مردمو قوای آنان ، چیزی نیست که با آن ، مصالحشان را کامل سازند و آفریدگار نیزبرتر از آن است که دیده شود ، سستی و ناتوانی آنان از ادراک او آشکار است ،پس چاره ای جز این نیست که میان خداوند و مردم ، پیام آوری معصوم باشد که اوامرو نواهی و ادب (و آموزه های) او را به ایشان برساند و آنها را به آنچه مایه سودو زیانشان است ، آگاه سازد.

عیون اَخبار الرضا ، ج ۱، ص ۱۰۷ ح ۱

حدیث۸۵

امام رضا علیه السلام :

کَثْرَةُ اَکْلِ الْبَیْضِ وَ اِدْمانُهُ یورِثُ الطُّحالَ وَ ریاحا فی رَأسِ الْمَعِدَةِ وَالْاِمْتِلاءُ مِنَ الْبَیْضِ الْمَسْلوقِ یورِثُ الرَّبوَ وَ الْاِبْتِهارَ؛

زیاد خوردن تخم مرغ و معتاد شدن به آن، بیماری ورم طحال می آورد و ایجادکننده بادهایی در سرِ معده است و زیاد خوردن تخم مرغ آب پز، نفَس تنگی و نفَسبریدگی می آورد.

بحارالأنوار، ج ۵۹، ص ۳۲۱

حدیث۸۶

امام رضا علیه السلام :

یَنْبَغی اَنْ تَحْـذَرَ... اَنْ تَجْمَعَ فی جَوفِـکَ الْبَیضَ وَ السَّمَـکَ فی حالٍواحِـدَهٍ، فَإنَّهـا اِذَا اجْتَمَعـا وَلَّدا القُولَنْجَ و ریـاحَ الْبَواسـیرِ، وَ وَجَعَ الْاَضْراسِ؛

بپرهیز از این که... تخم مرغ و ماهی را هم زمان بِخوری، چرا که هر گاه این دو بایکـدیگر خورده شونـد، قولنج، باد بواسیر و دندان درد می آورند.

حیاهٔ الامام الرضا، ج ۱، ص ۲۲۲

حدیث۸۷

امام رضا علیه السلام :

ـ لِبَعْضِ قَهارِمَتِهِ ـ : اِسْتَکْثِروا لَنا مِنَ الباذَنْجانِ، فَاِنَّهُ حارٌّ فی وَقْتِالْبَرْدِ، بارِدٌ فی وَقْتِ الْحَرِّ، مُعْتَدِلٌ فِی الاَوقاتِ کُلِّها جَیِّدٌ فی کُلِّ حالٍ؛

به یکی از پیشـکاران خود ـ : برای مـا، بادمجان زیاد تهیه کنیـد، چرا که در هنگام سـرما،گرم و در هنگام گرما، سـرد است، در همه اوقات، معتدل و در هر حال، خوب است.

طب الائمهٔ، ص ۱۳۹

حدیث۸۸

امام رضا علیه السلام :

اَلْحِمَّصُ جَیِّدٌ لِوَجَعِ الظَّهْرِ؛

نخود برای کمر درد مفید است.

کافی، ج ۶، ص ۳۴۳، ح ۴

حدیث۸۹

امام رضا علیه السلام :

صاحِبُ النِّعمَهِٔ یَجِبُ أن یُوَسِّعَ عَلی عِیالِهِ؛

بر صاحب نعمت واجب است که به نانخورَش گشایش رساند.

حدیث۹۰

امام رضا علیه السلام :

مِن أخلاقِ الأنبِياءِ التَّنَظُّفُ؛

پاكيزگى از اخلاق پيامبران است.

حديث۹۱

امام رضا عليه السلام :

لَم يَخُنكَ الأَمينُ ولكِنِ ائتَمَنتَ الخائِنَ؛

امين به تو خيانت نمى كند ؛ بلكه اين تويى كه به خائنى امانت سپرده اى.

حديث۹۲

امام رضا عليه السلام :

اَلصَّمتُ بابٌ مِن أبوابِ الحِكمَةِ إنَّ الصَّمتَ يَكسِبُ المَحَبَّةَ ، إنَّهُ دَليلٌ عَلى كُلِّ خَيرٍ؛

خاموشى درى از درهاى حكمت است . خموشى محبّت آورد و بر هر خيرى رهنماست.

حديث۹۳

امام رضا عليه السلام :

إذا ذَكَرتَ الرَّجُلَ وهُوَ حاضِرٌ فَكَنِّهُ وإذا كانَ غائباً فَسَمِّهُ؛

چون شخص حاضرى را نام برى ، [از جهت احترام] كنيه او را بگو ، و اگر غايب باشد ، نامش را بگو.

حديث۹۴

امام رضا عليه السلام :

صَديقُ كُلِّ امرِى ءٍ عَقلُهُ وعَدُوُّهُ جَهلُهُ؛

دوست هر كس ، خِرد او و دشمن هركس ، نادانىِ اوست .

حديث۹۵

امام رضا عليه السلام :

اَلتَّوَدُّدُ إلَى النّاسِ نِصفُ العَقلِ؛

اظهار دوستى با مردم ، نيمى از خِرد است.

حديث۹۶

امام رضا عليه السلام :

إنَّ اللّهَ يُبغِضُ القِيلَ وَالقالَ وإضاعَةَ المالِ وكَثرَةَ السُّؤالِ؛

خداوند ، بگو مگو [و پُر حرفى] و ضايع كردن مال و خواهش بسيار(سماجت) را دشمن دارد.

حدیث۹۷

امام رضا علیه السلام :

سُئِلَ عَنَ حَدِّ التَّوَكُّلِ؟ فَقالَ علیه السلام : أن لاتَخافَ أحَدا إلاَّ اللّه َ ؛

از حضرت تعریف توکّل را پرسیدند . فرمود : «این است که جز از خدا نترسی».

حدیث۹۸

امام رضا علیه السلام :

صِل رَحِمَكَ وَلَو بِشَربَةٍ مِنَ الماءِ وأفضَلُ ما تُوصَلُ بِهِ الرَّحِمُ كَفُّ الأذى؛

پیوند خویشی نگه دار [و صله رحم به جای آر] ، گرچه با جرعه ای آب باشد . بهترین وسیله ای که با آن صله رحم به جای آورده می شود ، خودداری از آزار رساندن به خویشاوندان است.

حدیث۹۹

امام رضا علیه السلام :

إنَّ الَّذی یَطلُبُ مِن فَضلٍ یَكُفُّ بِهِ عِیالَهُ أعظَمُ أجرا مِنَ المُجاهِدِ فی سَبیلِ اللّه ؛

کسی که در جستجوی روزیِ بیشتر کوشد تا نانخورِ خود را کفایت رساند ، مزدش از مجاهد در راه خدا بزرگ تر است.

حدیث۱۰۰

امام رضا علیه السلام :

مَا التَقَت فِئَتانِ قطُّ إلاّ نُصِرَ أعظَمُهُما عَفوا؛

دو گروه هرگز با یکدیگر درگیر نشوند ، مگر آن که با گذشت ترینِ آن دو پیروز شود.

حدیث۱۰۱

امام رضا علیه السلام :

اَلسَّخِیُّ یَأكُلُ مِن طَعامِ النّاسِ لِیَأكُلوا مِن طَعامِهِ وَالبَخیلُ لایَأكُلُ مِن طَعامِ النّاسِ لِئَلّا یَأكُلُوا مِن طَعامِهِ؛

سخاوتمند از خوراک مردم بخورد تا مردم از خوراکش بخورند ، و بخیل از خوراک مردم نخورَد تا از خوراکش نخورند.

حدیث۱۰۲

امام رضا علیه السلام :

عَونُكَ لِلضَّعیفِ مِن أفضَلِ الصَّدَقَةِ؛

یاریِ تو به ناتوان ، از بهترینِ صدقه هاست.

حدیث۱۰۳

امام رضا علیه السلام :

إنَّ شَرَّ النّاسِ مَن مَنَعَ رِفدَهُ وأَكَلَ وَحدَهُ وجَلَدَ عَبدَهُ؛

بدترینِ مردم ، کسی است که از میهمانش دریغ دارد و تنها بخورد وبنده اش را تازیانه زند.

حدیث۱۰۴

امام رضا علیه السلام :

أحسِنِ الظَّنَّ بِاللّه ِ فَإنَّ مَن حَسُنَ ظَنُّهُ بِاللّه ِ كانَ اللّه ُ عِندَ ظَنِّهِ؛

به خداوند خوش گمان باش ؛ زیرا هر که به خدا خوش گمان است ، خدا با همان گمانی که به خدا دارد ، با اوست.

حدیث۱۰۵

امام رضا علیه السلام :

لَيسَ لِبَخيلٍ راحَةٌ ، ولا لِحَسودٍ لَذَّةٌ ، ولا لِمُلوكٍ وَفاءٌ ، ولا لِكَذوبٍ مُرُوَّةٌ؛

بخیل را آسایش نیست ، و حسود را لذّت نیست ، و پادشاهان را وفا نیست ، و دروغزن را مروّت نیست.

حدیث۱۰۶

امام رضا علیه السلام :

مَن رَضِيَ بِالقَليلِ مِنَ الرِّزقِ قُبِلَ مِنهُ اليَسيرُ مِنَ العَمَلِ؛

هر کس به اندکْ روزی خرسند است ، اندک کرداری از او پذیرفته شود.

حدیث۱۰۷

امام رضا علیه السلام :

عَن عَلِيِّ بنِ الحُسَينِ علیه السلام ، عَن اُمِّ سَلَمَةَ قالَت : نَزَلَت هذِهِ الآيَةُ فى بَيتى وفى يَومى ، كانَ رَسولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله عِندى فَدَعا عَلِيًّا وفاطِمَةَ والحَسَنَ والحُسَينَ ، وجاءَ جَبرَئيلُ فَمَدَّ عَلَيهِم كِساءً فَدَكِيًّا ثُمَّ قالَ :

اللّهُمَّ هؤُلاءِ أهلُ بَيتى ، اللّهُمَّ أذهِب عَنهُمُ الرِّجسَ وطَهِّرهُم تَطهيرًا . قالَ جَبرَئيلُ : وأنَا مِنكُم يا مُحَمَّدُ ؟ فَقالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه و آله : وأنتَ مِنّا يا جَبرَئيلُ .

قالَت اُمُّ سَلَمَةَ : فَقُلتُ : يا رَسولَ اللّه ِ ، وأنَا مِن أهلِ بَيتِكَ ، وجِئتُ لِأَدخُلَ مَعَهُم ، فَقالَ : كونى مَكانَكِ يا اُمَّ سَلَمَةَ، إنَّكِ إلى خَيرٍ ، أنتِ مِن أزواجِ نَبِيِّ اللّه ِ .

فَقالَ جَبرَئيلُ : اِقرَأْ يا مُحَمَّدُ : «إنَّما يُريدُ اللّه ُ لِيُذهِبَ عَنكُمُ الرِّجسَ أهلَ البَيتِ ويُطَهِّرَكُم تَطهيرًا» فِى النَّبِيِّ وعَلِيٍّ وفاطِمَةَ والحَسَنِ والحُسَينِ علیهم السلام

امام رضا علیه السلام : به نقل از پدرانش به نقل از امام سجّاد به نقل از امّ سلمه: این آیه در خانه من و در روزی که پیامبر در خانه من بود نازل شد. پیامبر صلی الله علیه و آله نزد من بود که علی، فاطمه، حسن و حسین را فرا خواند. جبرئیل هم آمد و پیامبر

عبای فدکی را بر آنها گستراند و سپس فرمود: ٠پروردگارا! اینان اهل بیت من هستند، خدایا! هرگونه پلیدی را از آنها دور کن و کاملاً پاکشان گردان. جبرئیل گفت: ای محمّد! آیا من هم از شمایم؟ پیامبر فرمود: تو نیز از مایی ای جبرئیل.

امّ سلمه: عرض کردم: یا رسول اللّه ! من هم از اهل بیت تو هستم و پیش رفتم تا در کنار آنها باشم. پیامبر فرمود: در جای خود باش ای امّ سلمه، تو به سوی خیر هستی، تو از همسران پیامبر خدایی. جبرئیل گفت: ای محمّد بخوان: «إنّما يريدُ اللّه ُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمْ الرِّجْسَ أهْلَ البيتِ ويُطَهِّرَكُم تَطْهيراً» ، که در حقّ پیامبر، علی، فاطمه، حسن و حسین علیهم السلاماست.

أمالی الطوسیّ : ۳۶۸ / ۷۸۳ عن علیّ بن علیّ بن رزین .

حدیث۱۰۸

امام رضا علیه السلام :

ـ فی زِيارَةِ قُبورِ الأَئِمَّةِ عليهم السلام ـ : السَّلامُ عَلى مَحالِّ مَعرِفَةِ اللّه ... مَن عَرَفَهُم فَقَد عَرَفَ اللّه َ ، ومَن جَهِلَهُم فَقَد جَهِلَ اللّه َ

امام رضا علیه السلام ـ در زیارت قبور ائمّه ـ : سلام بر جایگاههای شناخت الهی... هر که ایشان را شناسد خدای را شناخته است و هر که ایشان را نشناسد خدای را نشناخته است.

الکافی : ۴ / ۵۷۸ / ۲ ، کامل الزیارات : ۳۱۵ کلاهما عن علیّ بن حسّان .

حدیث۱۰۹

امام رضا علیه السلام :

مَن ماتَ ولَم يَعرِفهُم [أی الأَئِمَّةَ مِن أهلِ البَيتِ عليهم السلام] ماتَ ميتَةً جاهِلِيَّةً

امام رضا علیه السلام : هر که بمیرد و ایشان ـ امامان اهل بیت علیهم السلام ـ را نشناسد مرده است چونان در جاهلیت.

عیون أخبار الرضا علیه السلام : ۲ / ۱۲۲ / ۱ عن شاذان بن جبرئیل ، وراجع الکافی : ۱ / ۳۷۶ باب من مات ولیس له إمام من أئمّة الهدی و ۳۷۱ / ۵ و ۳۷۸ / ۲ و ۳۹۷ / ۱ ، و : ۸ / ۱۴۶ / ۱۲۳ ، المحاسن : ۱ / ۲۵۱ باب ۲۲ من لا یعرف إمامه ، البحار : ۲۳ / ۷۶ باب ۴ وجوب معرفة الإمام ، وراجع القسم الخامس / مذهب أهل البیت علیهم السلام / الفصل الأوّل ص ۳۴۶ / ۵۳۵ .

حدیث۱۱۰

امام رضا علیه السلام :

إنَّ الإمامَةَ خَصَّ اللّه ُ عَزَّوجَلَّ بِها إبراهيمَ الخَليلَ عليه السلام بَعدَ النُّبُوَّةِ والخُلَّةِ ، مَرتَبَةً ثالِثَةً ، وفَضيلَةً شَرَّفَهُ بِها وأشادَ بِها ذِكرَهُ ، فَقالَ : «إنّی جاعِلُكَ لِلنّاسِ إمامًا» ، فَقالَ الخَليلُ عليه السلام سُرورًا بِها : «ومِن ذُرِّيَّتی» ؟ قالَ اللّه ُ تَبارَكَ وتَعالی : «لا يَنالُ عَهدِی الظّالِمينَ

امام رضا علیه السلام : خداوند عزّوجل پس از پیامبری و دوستی، امامت را در مرتبه سوم به ابراهیم خلیل اختصاص داد و این را فضیلتی قرار داد که او را بدان مشرّف گردانید و با آن ستودش و فرمود: «من تو را پیشوای مردم گردانیدم» . ابراهیم خلیل علیه السلام از سرِ شادی عرض کرد: «فرزندانم را هم» ؟ خداوند در پاسخ او فرمود: «پیمان من ستمکاران را در بر نگیرد» . بدین ترتیب این آیه، امامت هر ستمگری را تا روز رستاخیز باطل گرداند و امامت، تنها در برگزیدگان خواهد بود. سپس خداوند او را چنین گرامی داشت که امامت را در نسل او که اهل طهارت و برگزیدگی بودند قرار داد و فرمود: «و به او اسحاق و فرزند زاده ای چون یعقوب را بخشیدیم وهمه را از شایستگان گردانیدیم وهمه را پیشوایانی ساختیم که به امر ما هدایت می کردند و انجام دادن

کارهای نیک و بر پای داشتن نماز و دادن زکات را به آنها وحی کردیم و همه پرستنده ما بودند» .
البقرة : ۱۲۴ .

حدیث۱۱۱

امام رضا علیه السلام :
الأَئِمَّةُ خُلَفاءُ اللّه ِ عَزَّوجَلَّ فی أرضِهِ
امام رضا علیه السلام : امامان، جانشینان خداوند عزّوجل در زمین هستند.
الکافی : ۱ / ۱۹۳ / ۱ عن الجعفریّ .

حدیث۱۱۲

امام رضا علیه السلام :
ـ فی صِفَةِ الإمام ـ : ناصِحٌ لِعِبادِ اللّه ِ ، حافِظٌ لِدینِ اللّه
امام رضا علیه السلام ـ در توصیف امام ـ : خیر خواه بندگان خدا و پاسدار دین الهی است.
الکافی : ۱ / ۲۰۲ / ۱ عن عبدالعزیز بن مسلم .

حدیث۱۱۳

امام رضا علیه السلام :
ـ فی خُطبَةٍ لَهُ ـ : الحَمدُ للّه ِ الَّذی حَمِدَ فِی الکِتابِ نَفسَهُ ... وصَلَّی اللّه ُ عَلی مُحَمَّدٍ خاتَمِ النُّبُوَّةِ ، وخَیرِ البَرِیَّةِ ، وعَلی آلِهِ آلِ الرَّحمَةِ ، وشَجَرَةِ النِّعمَةِ ، ومَعدِنِ الرِّسالَةِ ، ومُختَلَفِ المَلائِکَةِ
امام رضا علیه السلام ـ در خطبه ای ـ : سپاس مر خدایی را که خود را در کتابش ستوده است... و درود خدا بر محمّد خاتم نبوّت و بهترین مردم و بر خاندان او که خاندان رحمت و شجره نعمت و کان رسالت و جایگاه آمد و شد فرشتگان هستند.
الکافی : ۵ / ۳۷۳ / ۷ ، عوالی اللآلی : ۳ / ۲۹۷ / ۷۷ کلاهما عن معاویة بن حکیم .

حدیث۱۱۴

امام رضا علیه السلام :
بِنا فَتَحَ اللّه ُ الدّینَ ، وبِنا یَختِمُهُ
امام رضا علیه السلام : خداوند، دین را با ما آغازیده و با ما پایان می بخشد.
تفسیر القمّیّ : ۲ / ۱۰۴ عن عبداللّه بن جندب .

حدیث۱۱۵

امام رضا علیه السلام :
نَحنُ حُجَجُ اللّه ِ فی خَلقِهِ ، وخُلَفاؤُهُ فی عِبادِهِ ، واُمَناؤُهُ عَلی سِرِّهِ . ونَحنُ کَلِمَةُ التَّقوی، والعُروَةُ الوُثقی
امام رضا علیه السلام : ما حجّتهای خداییم در میان خلایق و جانشینان او در میان بندگانش و معتمدان او در اسرارش. ما کلمه تقوا

هستیم و دستاویز استوار.

كمال الدين : ۲۰۲ / ۶ ، إرشاد القلوب : ۴۱۷ كلاهما عن إبراهيم بن أبى محمود .

حدیث۱۱۶

امام رضا علیه السلام :

نَحنُ آلَ مُحَمَّدٍ النَّمَطُ

امام رضا علیه السلام : ما خانـدان محمّدیم و بر راه میانه ای قرار داریم که نه تندرو به ما می رسد و نه آن که از پس می آید، از ما پیشی می گیرد.

النمط : الطريقة من الطرائق ، والضرب من الضروب . (النهاية : ۵ / ۱۱۹) .

حدیث۱۱۷

امام رضا علیه السلام :

إنّا أهَلُ بَيتٍ يَتَوارَثُ أصاغِرُنا عَن أكابِرِنا القُذَّةَ بِالقُذَّةِ

امام رضا علیه السلام : ما خاندانی هستیم که کوچکترهای ما از بزرگترهامان ارث می برند، بی هیچ گونه تفاوتی.

القذّة ـ بضمّ القاف وفتح الذال ـ : ريش السهم ، جمعها : القُذَذ ، يضرب مثلًا للشيئين يستويان ولا يتفاوتان . (النهاية : ۴ / ۲۸) .

حدیث۱۱۸

امام رضا علیه السلام :

لَنا أعيُنٌ لا تُشبِهُ أعيُنَ النّاسِ ، وفيها نورٌ لَيسَ لِلشَّيطانِ فيهِ نَصيبٌ

امام رضا علیه السلام : ما چشمهایی داریم که به چشمهای مردم نمی مانَد و در آن نوری است که شیطان را در آن بهره ای نیست.

أمالي الطوسيّ : ۲۴۵ / ۴۲۷ عن أبي هاشم داود بن إسحاق الجعفريّ ، بصائر الدرجات : ۴۱۹ / ۱ عن محمّد بن مقرن .

حدیث۱۱۹

امام رضا علیه السلام :

إنّا عَنِ اللّهِ وعَن رَسولِهِ نُحَدِّثُ

امام رضا علیه السلام : ما از سوی خدا و پیامبر او حدیث می گوییم.

رجال الكشّيّ : ۲ / ۴۹۰ / ۴۰۱ عن يونس بن عبد الرحمن .

حدیث۱۲۰

امام رضا علیه السلام :

إنَّ الأنبياءَ والأئِمَّةَ صَلَواتُ اللّهِ عَلَيهِم يُوَفِّقُهُمُ اللّهُ ويُؤتيهِم مِن مَخزونِ عِلمِهِ وحُكمِهِ ما لا يُؤتيهِ غَيرَهُم، فَيَكونُ عِلمُهُم فَوقَ عِلمِ أهلِ الزَّمانِ في قَولِهِ تَعالى : «أفَمَن يَهدي إلَى الحَقِّ أحَقُّ أن يُتَّبَعَ أمَّن لا يَهِدِّي إلّا أن يُهدى فَما لَكُم كَيفَ تَحكُمونَ

امـام رضـا علیه السـلام : خداونـد، پیامبران و امامان صلوات علیهم را توفیق داده است و از گنجینه علم و حکمت خود، بـدیشان آن

بخشیده که به دیگران نـداده است. علم آنها برتر از علم مردم زمان ایشان است، چه، خداوند می فرماید: «آیا آن که به حقّ هدایت می کند برای پیروی سـزاوارتر است یا کسی که هدایت نمی کند مگر خود هدایت شود؟ پس شما را چه شده که این گونه قضاوت می کنید» و «هر که حکمت داده شده خیر فراوانی بدو داده شده است» و فرموده او در حقّ طالوت: «خداوند او را بر شما برگزیده و به دانش و توان او افزوده است. خداوند ملک خویش را به هر کس بخواهد می بخشد. خداوند گشایشگری داناست» .

یونس : ۳۵ .

حدیث۱۲۱

امام رضا علیه السلام :

أوَلَیسَ اللّه ُ یَقولُ : «عالِمُ الغَیبِ فَلا یُظهِرُ عَلی غَیبِهِ أحَدًا * إلاّ مَنِ ارتَضی مِن رَسولٍ

امام رضا علیه السـلام : آیا چنین نیست که خداونـد می فرماید: «او دانای غیب است و غیب خود را بر هیچ کس آشـکار نمی سازد، مگر بر آن پیـامبری که از او خشـنود باشـد» و پیـامبر صـلی الله علیه و آله ، نزد خـدا برگزیـده است و مـا وارثـان پیـامبری هستیم که خداوند او را بر هر چه از غیبش بخواهد آگاه می کند و او ما را از آن چه بوده و تا روز رستاخیز خواهد بود آگاه کرده است.

الجنّ : ۲۶ و ۲۷ .

حدیث۱۲۲

امام رضا علیه السلام :

ـ فیمـا کَتَبَ إلی عَبـدِاللّه ِ بنِ جُنـدَبٍ ـ : أمّـا بَعـدُ ، فَـإِنَّ مُحَمَّدًا کانَ أمینَ اللّه ِ فی خَلقِهِ، فَلَمّا قُبِضَ النَّبِیُّ صـلی الله علیه و آله کُنّا أهلَ البَیتِ وَرَثَتَهُ، فَنَحنُ اُمَناءُ اللّه ِ فی أرضِهِ، عِندَنا عِلمُ المَنایا والبَلایا، وأنسابُ العَرَبِ، ومَولِدُ الإِسلام

امام رضا علیه السلام ـ در نامه ای خطاب به عبداللّه بن جندب ـ : امّا بعد، محمّد، امین خدا در میان مردم بود و چون رحلت فرمود ما اهل بیت وارثان او گشتیم و اینک ماییم امینان خـدا بر زمین و آگاهی از مرگ و میرها و بلاها و نَسَبهای عرب و زادگاه اسـلام، در میان ماست.

تفسیر القمّیّ : ۲ / ۱۰۴ ، مختصر بصائر الدرجات : ۱۷۴ ، بصائر الدرجات : ۲۶۷ / ۵ .

حدیث۱۲۳

امام رضا علیه السلام :

ـ فی بَیـانِ عَلامـاتِ الإِمـامِ ـ: یَکونُ عِنـدَهُ الجَفرُالأَـکبَرُ والأَصـغَرُ ـ إهابُ ماعِزٍ وإهابُ کَبشٍ ـ فیهِما جَمیعُ العُلومِ حَتّی أرشُ الخَدشِ ، وحَتَّی الجَلدَةِ ونِصفِ الجَلدَةِ وثُلُثِ الجَلدَةِ ، ویَکونُ عِندَهُ مُصحَفُ فاطِمَةَ علیهاالسلام

امـام رضـا علیه السـلام ـ در بیان نشانه های امام ـ: جفر اکبر و اصـغر ـ پوست بز وپوست قوچ ـ نزد اوست که در این دو، همه علوم، حتی دیه کوچکترین خراش و یک تازیانه و نیم تازیانه و یک سوم تازیانه وجود دارد و مصحف فاطمه علیهاالسلامنزد اوست.

الفقیه : ۴ / ۴۱۹ / ۵۹۱۴ عن الحسن بن فضّال .

حدیث۱۲۴

امام رضا علیه السلام :

إنَّ العَبـدَ إذَا اختـارَهُ اللّه ُ عَزَّوجَـلَّ لِاُمورِ عِبادِهِ شَرَحَ لِـذلِکَ صَـدرَهُ ، وأودَعَ قَلبَهُ یَنابیعَ الحِکمَـةِ ، وألهَمَهُ العِلمَ إلهامًا ، فَلَم یَعیَ بَعـدَهُ بِجَوابٍ ، ولا یَحیرُ فیهِ عَنِ الصَّوابِ ، فَهُوَ مَعصومٌ مُؤَیَّدٌ ، مُوَفَّقٌ مُسَدَّدٌ ، قَد أمِنَ الخَطایا والزَّلَلَ والعِثارَ ، یَخُصُّهُ اللّه ُ بِذلِکَ لِیَکونَ حُجَّتَهُ عَلی عِبادِهِ ، وشاهِدَهُ عَلی خَلقِهِ ، و «ذلِکَ فَضلُ اللّه ِ یُؤتیهِ مَن یَشاءُ واللّه ُ ذُو الفَضلِ العظیم

امام رضا علیه السـلام : هرگاه خداونـد، بنده ای را برای امور بندگانش برگزیند، برای این کار سـینه اش را گشاده گرداند و چشـمه هـای حکمـت بـه دل او سپارد و علـم را به کمـال بر او الهـام کنـد و از این پس دیگر در پاسـخی درمانـده نگردد و در (تشـخیص) صواب، سرگشـته نشود. او معصوم است و تأییـد شـده (از جانب خـدا) و توفیق یافته و رهنمون گشـته و از خطا و لغزش و افتادن در امان است. خداونـد او را به این امور اختصاص داده تا حجّت او بر بندگان خدا و گواه او بر خلقش باشد و «و این فضل خداست که به هر که خواهد، دهد و خدا صاحب فضل بزرگ است».

الجمعة : ۴ ، الحدید : ۲۱ .

حدیث۱۲۵

امام رضا علیه السلام :

إنّی اُحِبُّ أن تَجمَعَ لی مِنَ الحَلالِ والحَرامِ والفَرائِضِ والسُّنَنِ ، فَإِنَّکَ حُجَّةُ اللّه ِ عَلی خَلقِهِ ومَعـدِنُ العِلمِ . فَدَعَا الرِّضـا علیه السـلام بِدَواةٍ وقِرطاسٍ وقالَ علیه السلاملِلفَضلِ : اُکتُب :

حَسبُنا شَهادَةُ أن لا إلهَ إلاَّ اللّه ُ ، أحَدًا صَمَدًا ، لَم یَتَّخِذ صاحِبَةً ولا وَلَدًا ، قَیّومًا ، سَمیعًا بَصیرًا ، قَوِیًّا قائِمًا ، باقِیًا نورًا ، عالِمًا لا یَجهَلُ ، قادِرًا لا یَعجَزُ ، غَنِیًّا لا یَحتاجُ ، عَدلاً لا یَجورُ ، خَلَقَ کُلَّ شَیءٍ ، لَیسَ کَمِثلِهِ شَیءٌ ، لا شِبهَ لَهُ ولا ضِدَّ ولا نِدَّ ولا کُفوَ .

وأنَّ مُحَمَّدًا عَبدُهُ ورَسولُهُ وأمینُهُ وصَفوَتُهُ مِن خَلقِهِ ، سَیِّدُ المُرسَلینَ

وخاتَمُ النَّبِیّینَ ، وأفضَلُ العالَمینَ ، لا نَبِیَّ بَعدَهُ ، ولا تَبدیلَ لِمِلَّتِهِ ولا تَغییرَ . وأنَّ جَمیعَ ما جاءَ بِهِ مُحَمَّدٌ صلی الله علیه و آله أنَّهُ هُوَ الحَقُّ المُبینُ ، نُصَدِّقُ بِهِ وبِجَمیعِ مَن مَضـی قَبلَهُ مِن رُسُلِ اللّه ِ وأنبیائِهِ وحُجَجِهِ . ونُصَدِّقُ بِکِتابِهِ الصّادِقِ «لا یَأتیهِ الباطِلُ مِن بَینِ یَدَیهِ ولا مِن خَلفِهِ تَنزیلٌ مِن حَکیمٍ حَمیدٍ

روایت شـده است که مأمون، فضل بن سـهل ذوالریاستین را به سوی امام رضا علیه السلامفرسـتاد. او به امام علیه السـلام عرض کرد: دوست دارم حلال و حرام و فریضه ها و سـنن را یکجا برای من گرد آوری، چه تو حجّت خـدا برای مردم و کان دانشـی. امام رضـا علیه السلامدوات و کاغذی طلبید و به فضل گفت بنویس:

بِسْمِ اللّه الرَّحْمنِ الرَّحیم

ما را همین بس که گواهی دهیم خـدایی جز «اللّه » نیست و اوست یکتا و صـمد، نه همسـری دارد و نه فرزندی، قائم به ذات است و بینا، نیرومنـد و برپا و نوری پاینـده است ، دانایی است که نادانی نمی کنـد، توانایی است که ناتوانی از او دور است، توانگری اسـت که نیاز نمی یابـد، دادگری است که سـتم نمی کند، همه چیز را او آفریده است، همچون او و شبیه او چیزی نیست، نه ضدّی دارد و نه مانند و همسنگی.

محمّد، بنده و فرستاده او و امین و برگزیده اش در میان بندگان اوست که

سرور رسولان و خاتم پیامبران است. او برترینِ جهانیان است که پیامبری پس از او نیاید، آیین او تحوّل و دگرگونی نپذیرد و هر آن

چه محمّد صلی الله علیه و آله به ارمغان آورده، حقّ آشکار است. ما هر آن چه را محمّد آورده تصدیق داریم و به وجود رسولان الهی و پیامبران پیشین و حجّتهای خدا اعتراف داریم و کتاب صادق او را تصدیق می کنیم: «نه از پیش روی، باطل بدو راه یابد و نه از پس، از جانب خداوندی حکیم و ستودنی نازل شده است» و این که قرآن، پاسدار همه کتابهای آسمانی دیگر است و از آغاز تا انجام آن، حقّ خالص می باشد. به محکم و متشابه و خاص و عامّ و وعده و وعید و ناسخ و منسوخ و اخبار آن، ایمان داریم و کسی از آفریده ها نمی تواند مانند آن را بیاورد و این که راهنما و حجّت پس از او، برای مؤمنان و عهده دار امور مسلمانان و قرآن گویا و دانای به احکام آن، برادر و جانشین و وصیّ او، یعنی امیرمؤمنان که برای حضرت صلی الله علیه و آله همچون هارون نسبت به موسی بود، او امام پرهیزگاران و جلودار سپیدرویان دست و پا سفید و راهبر مؤمنان و برترینِ جانشینان پس از هر پیامبری است و پس از او، حسن و حسین علیهماالسلام یکی پس از دیگری که تا امروز ادامه دارد و همه از خاندان پیامبر هستند و به کتاب و سنّت، از همه آگاهتر و در داوری، از همه دادگرتر و در هر عصر و زمانی، از همگان به امامت شایسته ترند. آنها استوارترین دستاویز و امامان هدایت و حجّت اهل دنیایند تا آن گاه که خداوند، زمین و هر آن چه را بر آن است به ارث بَرَد که او بهترین ارث برنده است و این که هرکس با ایشان (اهل بیت) به مخالفت برخیزد، گمراهِ رهزن است و حقّ و هدایت را کنار نهاده، تنها ایشان بیان کننده قرآن و گویندگان بیان نبوی هستند. هرکس بمیرد و آنها را نشناسد و مشخّصاً با نام آنها و پدرانشان بدیشان محبّت نورزد به مرگی جاهلی مرده است.

فصّلت : ۴۲ .

حدیث۱۲۶

امام رضا علیه السلام :

إنّا أهلُ بَيتٍ وَرِثنَا العَفوَ مِن آلِ يَعقوبَ ، ووَرِثنَا الشُّكرَ مِن آلِ داودَ

امام رضا علیه السلام: ما خاندانی هستیم که گذشت را از آل یعقوب و سپاسگزاری را از آل داود، به ارث برده ایم.

الكافي : ۸ / ۳۰۸ / ۴۸۰ عن محمّد بن الحسين بن يزيد . وقال عليّ بن أسباط بعد ذكر الحديث عن محمّد بن الحسين : زعم أنّه كان كلمةً اُخرى ونسيها محمّد ، فقلت له : لعلّه ، قال : وورثنا الصبر من آل أيّوب ! فقال : ينبغي .

حدیث۱۲۷

امام رضا علیه السلام :

ـ في كِتابِهِ لِلفَضلِ بنِ سَهلٍ ـ : إنَّ مِن دينِهِم [أي الأَئِمَّةِ عليهم السلام] الوَرَعَ وَالعِفَّةَ ، وَالصِّدقَ وَالصَّلاحَ وَالاِجتِهادَ ، وأداءَ الأَمانَةِ إلَى البَرِّ وَالفاجِرِ ، وطولَ السُّجودِ ، وَالقِيامَ بِاللَّيلِ ، وَاجتِنابَ المَحارِمِ ، وَانتِظارَ الفَرَجِ بِالصَّبرِ ،

وحُسنَ الصُّحبَةِ ، وحُسنَ الجِوارِ ، وبَذلَ المَعروفِ ، وكَفَّ الأَذى، وبَسطَ الوَجهِ ، وَالنَّصيحَةَ ، وَالرَّحمَةَ لِلمُؤمِنينَ

امام رضا علیه السلام ـ در نامه اش به فضل بن سهل ـ : جزو دین ایشان [امامان علیه السلام]است پاکدامنی و عفّت، راستی و صلاح و سخت کوشی، ادای امانت به نیکوکار و

تبهکار، سجده طولانی، عبادت شبانه، دوری از حرام، انتظار گشایش با شکیبایی، نیکو همنشینی و نیک همسایگی، نیکی کردن، دست از آزار شستن، گشاده رویی، خیرخواهی و رحمت برای مؤمنان.

تحف العقول : ۴۱۶ .

حدیث۱۲۸

امام رضا علیه السلام :

إنّا أهلُ بَیتٍ نَری وَعدَنا عَلَینا دَینًا کَما صَنَعَ رَسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله

امام رضا علیه السلام: ما خاندانی هستیم که چونان رسول خدا صلی الله علیه و آله پیمان خود را، بدهی خویش می دانیم.

تحف العقول : ۴۴۶ ، مشکاهٔ الأنوار : ۱۷۳ وفیه «ما وعدنا» .

حدیث۱۲۹

امام رضا علیه السلام :

لَنا أهلَ البَیتِ عِندَ نَومِنا عَشرُ خِصالٍ

امام رضا علیه السلام: ما اهل بیت، هنگام خواب ده خوی و خصلت داریم: طهارت، خوابیدن به طرف راست، سی و سه بار تسبیح خدا گفتن، سی و سه بار حمد خدا گفتن، سی و چهار بار تکبیر گفتن، رو به قبله بودن چهره، خواندن سوره حمد و آیهٔ الکرسی وآیه «شهد اللّه أنّه لا إله إلاّ هو» تا پایان آن ... هر که چنین کند بهره خود را از شبش برده است.

قال علیّ بن موسی بن جعفر بن محمّد بن محمّد الطاووس : هکذا وجدتُ هذا الحدیث ، فإنّ الراوی ذکر عشر خصال ثمّ عدّد تسع خصال ، فلعلّه سها فی الجملهٔ أو التفصیل ، والظاهر أنّه فی التفصیل لأنّ خصالهم عند النوم أکثر من تسع کما رویناه . ولعلّه قد وقع السهو عن ذکر قراءهٔ «قل هو اللّه أحد» أو قراءهٔ «إنّا أنزلناه» . (البحار : ۷۶ / ۲۱۰) .

حدیث۱۳۰

امام رضا علیه السلام :

ـ لِعَبدِ العَظیمِ الحَسَنِیِّ ـ : یا عَبدَ العَظیم ، أبلِغ عَنّی أولِیائِیَ السَّلامَ، وقُل لَهُم أن لا یَجعَلوا لِلشَّیطانِ عَلی أنفُسِهِم سَبیلًا ، ومُرهُم بِالصِّدقِ فِی الحَدیثِ وأداءِ الأَمانَهِٔ ، ومُرهُم بِالسُّکوتِ ، وتَرکِ الجِدالِ فیما لا یَعنیهِم ، وإقبالِ بَعضِهِم عَلی بَعضٍ ، وَالمُزاوَرَهِٔ ، فَإِنَّ ذلِکَ قُربَهٌٔ إلَیَّ . ولا یَشغِلوا

امام رضا علیه السلام ـ به عبدالعظیم حسنی ـ : ای عبدالعظیم! دوستانم را از جانب من سلام برسان و به آنان بگو که شیطان را به خود راه ندهند؛ و ایشان را به راستگویی و امانتداری سفارش کن. به آنان توصیه کن که خاموشی گزینند و بحث و جدلهای بیهوده را رها کنند، به یکدیگر روی آورند و به دیدن هم بروند؛ زیرا که این امور، باعث نزدیک شدن به من می شوند، خود را سرگرم تکه پاره کردن یکدیگر نکنند؛ زیرا من به جان خودم سوگند یاد کرده ام که هرکس چنین کند و دوستی از دوستان مرا خشمگین سازد، از خدا بخواهم که در دنیا، سخت ترین عذاب را به او بچشاند و در آخرت، از زیانکاران باشد. به آنان بگو که خداوند، نیکوکار ایشان را آمرزیده و از بدکارشان گذشت کرده است، مگر کسی که بدو شرک آورد یا دوستی از دوستان مرا آزار دهد و یا نسبت به او قصد بدی داشته باشد؛ زیرا [در این صورت] خداوند او را نمی بخشد تا زمانی که از این کارها [یا از این بداندیشی] دست بردارد و اگر دست برنداشت، روح ایمان از دلش کنده شود و از ولایت و دوستی من خارج گردد و نصیبی در ولایت ما نداشته باشد، پناه می برم به خدا از این امر.

فی المصدر «یشتغلوا» والصحیح ما أثبتناه کما فی بحارالأنوار : ۷۴ / ۲۳۰ / ۲۷ .

حدیث۱۳۱

امام رضا علیه السلام :

كَمالُ الدّينِ وَلايَتُنا وَالبَراءَةُ مِن عَدُوِّنا

امام رضا علیه السلام: کمال دین در ولایت ما و بیزاری جستن از دشمن ماست.

مستطرفات السرائر : ۱۴۹ / ۳ .

حدیث۱۳۲

امام رضا علیه السلام :

مَن سَرَّهُ أن يَنظُرَ إلَى اللّه ِ بِغَيرِ حِجابٍ ويَنظُرَ اللّه ُ إلَيهِ بِغَيرِ حِجابٍ ، فَليَتَوَلَّ آلَ مُحَمَّدٍ ، وَليَتَبَرَّأ مِن عَدُوِّهِم ، وَليَأتَمَّ بِإِمامِ المُؤمِنينَ مِنهُم ، فَإِنَّهُ إذا كانَ يَومُ القِيامَةِ نَظَرَ اللّه ُ إلَيهِ بِغَيرِ حِجابٍ ونَظَرَ إلَى اللّه ِ بِغَيرِ حِجابٍ

امام رضا علیه السلام: هر که خوشحال می شود که خدا را بی پرده و حجابی ببیند و خدا نیز بی پرده به او بنگرد، پس ولایت آل محمّد را بپذیرد و از دشمنان آنان بیزاری جوید و از ایشان که پیشوای مؤمنان هستند پیروی کند. در این صورت، چون روز قیامت شود، خداوند بی پرده به او بنگرد و او نیز خدا را بدون پرده و حجابی مشاهده کند.

المحاسن : ۱ / ۱۳۳ / ۱۶۵ عن بكر بن صالح .

حدیث۱۳۳

امام رضا علیه السلام :

مَن تَذَكَّرَ مُصابَنا وبَكى لِما ارتُكِبَ مِنّا كانَ مَعَنا في دَرَجَتِنا يَومَ القِيامَةِ . ومَن ذَكَرَ بِمُصابِنا فَبَكى وأبكى لَم تَبكِ عَينُهُ يَومَ تَبكِي العُيونُ . ومَن جَلَسَ مَجلِسًا يُحيى فيهِ أمرَنا لَم يَمُت قَلبُهُ يَومَ تَموتُ القُلوبُ

امام رضا علیه السلام: هرکس مصیبت ما را به یاد آورد و به خاطر ستمهایی که بر ما رفته است بگرید، روز قیامت با ما در یک درجه باشد و هر که یاد مصیبت ما کند و بگرید و بگریاند، در آن روزی که چشمها می گریند چشم او نگرید و هرکس در مجلسی بنشیند که یاد و نام ما در آن زنده می شود در آن روزی که دلها می میرند دل او نمیرد.

أمالي الصدوق : ۶۸ / ۴ عن عليّ بن فضّال ، وراجع عيون أخبار الرضا عليه السلام : ۱ / ۲۹۴ / ۴۸ ، مكارم الأخلاق : ۲ / ۹۳ / ۲۶۶۳ .

حدیث۱۳۴

امام رضا علیه السلام :

ـ في حَديثٍ ـ : فَقُلتُ لَهُ : يَابنَ رَسولِ اللّه ِ ، فَما مَعنَى الخَبَرِ الَّذي رَوَوهُ : إنَّ ثَوابَ لا إلهَ إلاَّ اللّه ُ النَّظَرُ إلى وَجهِ اللّه ِ تَعالى ؟ فَقالَ عليه السلام : يا أبَا الصَّلتِ ، مَن وَصَفَ اللّه َ تَعالى بِوَجهٍ كَالوُجوهِ فَقَد كَفَرَ ، ولكِن وَجهُ اللّه ِ تَعالى أنبِياؤُهُ ورُسُلُهُ وحُجَجُهُ صَلَواتُ اللّه ِ عَلَيهِم ، هُمُ الَّذينَ بِهِم يُتَوَجَّهُ إلَى اللّه ِ عَزَّوجَلَّ وإلى دينِهِ ومَعرِفَتِهِ ، وقالَ اللّه ُ تَعالى : «كُلُّ مَن عَلَيها فانٍ * ويَبقى وَجهُ رَبِّكَ ذُو الجَلالِ وَالإِكرامِ

عبدالسلام بن صالح هروی از حضرت رضا علیه السلام ـ در حدیثی ـ : عرض کردم: یابن رسول اللّه ، این خبری که روایت کرده اند: «ثواب لا اله الا اللّه [گفتن]نگاه کردن به چهره خدای متعال است». به چه معناست؟ حضرت فرمود: ای اباصلت، هر که برای خدای متعال چهره ای مانند این چهره ها قائل باشد کافر است، بلکه چهره خدای متعال، همان پیامبران و فرستادگان و حجّتهای

اویند، صلوات اللّه علیهم. به واسطه اینان است که به جانب خدای عز و جلوبه دین او ومعرفت او، روی آورده می شود. خدای متعال فرموده است «هرچه بر روی زمین است، فانی شونـده است. و وجه [ذات]با شـکوه و ارجمنـد پروردگارت باقی خواهد ماند» . و نیز فرموده است: «جز وجه او، همه چیز نـابود شونـده است» . پس، نظر کردن به پیـامبران خـدای متعـال و فرسـتادگان و حجّتهـای او، با درجـاتی که دارنـد، در روز قیـامت ثواب بزرگی برای مؤمنـان در بردارد. پیامبر صـلی الله علیه و آله فرموده است: هرکه اهل بیت و عترت مرا دشمن دارد، در روز قیامت نه او مرا ببیند و نه من او را می بینم.

الرحمن : ۲۶ و ۲۷ .

حدیث۱۳۵

امام رضا علیه السلام :

الحَمدُ للّه الَّذی حَفِظَ مِنّا ما ضَیَّعَ النّاسُ ، ورَفَعَ مِنّا ما وَضَعوهُ ، حَتّی لَقَد لُعِنّا عَلی مَنابِرِ الکُفرِ ثَمانینَ عامًا ، وکُتِمَت فَضائِلُنا ، وبُذِلَتِ الأَموالُ فی الکَذِبِ عَلَینا ، وَاللّه ُ تَعالی یَأبی لَنا إلاّ أن یُعلِیَ ذِکرَنا ، ویُبَیِّنَ فَضلَنا . وَاللّه ، ما هذا بِنا وإنَّما هُوَ بِرَسولِ اللّه صلی الله علیه و آله وقَرابَتِنا مِنهُ ، حَتّی صارَ أمرُنا وما نَروی عَنهُ أنَّهُ سَیَکونُ بَعدَنا مِن أعظَمِ آیاتِهِ ودَلالاتِ نُبُوَّتِهِ

امام رضا علیه السلام: سپاس و ستایش خدایی را که آن چه را مردم نسبت به ما تباه کردند، او حفظ کرد و آن چه را آنان نسبت به ما پست کردنـد، او رفعت بخشـید، تا جایی که ما هشـتاد سال بر روی منبرهای کفر لعنت شـدیم و فضایل ما کتمان گردید و در راه دروغ بسـتن به ما، پولها خرج شد، اما خداوند متعال برای ما جز این نخواست که نام ما را بلند آوازه گرداند و فضـیلت ما را آشـکار سازد. به خـدا قسم؛ این نه به خاطر شـخص ما، بلکه به واسـطه وجود رسول خـدا صـلی الله علیه و آله و خویشاونـدی ما با اوست، تا جایی که قضیّه ما و آن چه از او روایت می کنیم، به زودی پس از ما، از بزرگترین آیات و نشانه های نبوت او خواهد شد.

عیون أخبار الرضا علیه السلام : ۲/۱۶۴/۲۶ عن محمّد بن أبی الموج بن الحسین الرازیّ عن أبیه عمّن سمعه علیه السلام .

حدیث۱۳۶

امام رضا علیه السلام :

ـ کـان یَأمُرُ لِصاحِبِ الأَمرِ بِهـذَا الـدُّعاءِ ـ: اللّهُمَّ ادفَع عَن وَلِیِّکَ وخَلیفَتِکَ وحُجَّتِکَ عَلی خَلقِکَ ، ولِسانِکَ المُعَبِّرِ عَنکَ النّاطِقِ بِحُکمِکَ ، وعَینِکَ النّاظِرَةِ بِإِذنِکَ ، وشاهِدِکَ عَلی عِبادِکَ ، الجَحجاحِ المُجاهِدِ ، العائِذِ بِکَ ، العابِدِ عِندَکَ ، وأعِذهُ مِن شَرِّ جَمیعِ ما خَلَقتَ وبَرَأتَ وأنشَأتَ وصَوَّرتَ ، وَاحفَظهُ مِن بَینِ یَدَیهِ ومِن خَلفِهِ وعَن یَمینِهِ وعَن شِمالِهِ ومِن

فَوقِهِ ومِن تَحتِهِ بِحِفظِکَ الَّذی لا یَضیعُ مَن حَفِظتَهُ بِهِ ، وَاحفَظ فیهِ رَسولَکَ وآباءَهُ أئِمَّتَکَ ودَعائِمَ دینِکَ ، وَاجعَلهُ فی وَدیعَتِکَ الَّتی لا تَضیعُ ، وفی جِوارِکَ الَّذی لا یُخفَرُ ، وفی مَنعِکَ وعِزِّکَ الَّذی لا یُقهَرُ ، وآمِنهُ بِأَمانِکَ الوَثیقِ الَّذی لا یُخذَلُ مَن آمَنتَهُ بِهِ ، وَاجعَلهُ فی کَنَفِکَ الَّذی لا یُرامُ مَن کانَ فیهِ ، وَانصُرهُ بِنَصرِکَ العَزیزِ ، وأیِّدهُ بِجُندِکَ الغالِبِ ، وقَوِّهِ بِقُوَّتِکَ ، وأردِفهُ بِمَلائِکَتِکَ ، ووالِ مَن والاهُ ، وعادِ مَن عاداهُ ، وألبِسهُ دِرعَکَ الحَصینَةَ ، وحُفَّهُ بِالمَلائِکَةِ حَفًّا .

اللّهُمَّ اشعَب بِهِ الصَّدعَ ، وَارتُق بِهِ الفَتقَ ، وأمِت بِهِ الجَورَ ، وأظهِر بِهِ العَدلَ ، وزَیِّن بِطولِ بَقائِهِ الأَرضَ ، وأیِّدهُ بِالنَّصرِ ، وَانصُرهُ بِالرُّعبِ ، وقَوِّ ناصِریهِ ، وَاخذُل خاذِلیهِ ، ودَمدِم مَن نَصَبَ لَهُ ، ودَمِّر مَن غَشَّهُ ، وَاقتُل بِهِ جَبابِرَةَ الکُفرِ وعَمَدَهُ ودَعائِمَهُ ، وَاقصِم بِهِ رُؤوسَ الضَّلالَةِ وشارِعَةَ البِدَعِ ومُمیتَةَ السُّنَّةِ ومُقَوِّیَةَ الباطِلِ ، وذَلِّل بِهِ الجَبّارینَ ، وأبِر بِهِ الکافِرینَ وجَمیعَ المُلحِدینَ فی مَشارِقِ الأَرضِ ومَغارِبِها وبَرِّها وبَحرِها وسَهلِها وجَبَلِها حَتّی لا تَدَعَ مِنهُم دَیّارًا ولا تُبقِیَ لَهُم آثارًا .

اللّهُمَّ طَهِّر مِنهُم بِلادَکَ ، وَاشفِ مِنهُم عِبادَکَ ، وأعِزَّ بِهِ المُؤمِنینَ ، وأحیِ بِهِ سُنَنَ المُرسَلینَ ، ودارِسَ حُکمِ النَّبِیّینَ ، وجَدِّد بِهِ ما

امتَحى مِن دينِكَ وبُدِّلَ مِن حُكمِكَ حَتّى تُعيدَ دينَكَ بِهِ وعَلى يَدَيهِ جَديدًا غَضًّا مَحضًا صَحيحًا لا عِوَجَ فيهِ ولا بِدعَةَ مَعَهُ ، وحَتّى تُنيرَ بِعَدلِهِ ظُلَمَ الجَورِ ، وتُطفِئَ بِهِ نيرانَ الكُفرِ ، وتوضِحَ بِهِ معاقِدَ الحَقِّ ومَجهولَ العَدلِ ، فَإِنَّهُ عَبدُكَ الَّذِى استَخلَصتَهُ لِنَفسِكَ وَاصطَفَيتَهُ عَلى غَيبِكَ وعَصَمتَهُ مِنَ الذُّنوبِ وبَرَّأتَهُ مِنَ

العُيوبِ وطَهَّرتَهُ مِنَ الرِّجسِ وسَلَّمتَهُ مِنَ الدَّنَسِ .

اللّهُمَّ فَإِنّا نَشهَدُ لَهُ يَومَ القِيامَةِ ويَومَ حُلولِ الطّامَّةِ أنَّهُ لَم يُذنِب ذَنبًا ، ولا أتى حوبًا ، ولَم يَرتَكِب مَعصِيَةً ، ولَم يُضِع لَكَ طاعَةً ، ولَم يَهتِك لَكَ حُرمَةً ، ولَم يُبَدِّل لَكَ فَريضَةً ، ولَم يُغَيِّر لَكَ شَريعَةً ، وأنَّهُ الهادِيُ المُهتَدِيُ الطّاهِرُ التَّقِيُّ النَّقِيُّ الرَّضِيُّ الزَّكِيُّ .

اللّهُمَّ أعطِهِ فى نَفسِهِ وأهلِهِ ووُلدِهِ وذُرِّيَّتِهِ واُمَّتِهِ وجَميعِ رَعِيَّتِهِ ما تُقِرُّ بِهِ عَينَهُ وتَسُرُّ بِهِ نَفسَهُ ، وتَجمَعُ لَهُ مُلكَ المَملَكاتِ كُلِّها قَريبِها وبَعيدِها وعَزيزِها وذَليلِها ، حَتّى يُجرِيَ حُكمَهُ عَلى كُلِّ حُكمٍ ويَغلِبَ بِحَقِّهِ كُلَّ باطِلٍ .

اللّهُمَّ اسلُك بِنا عَلى يَدَيهِ مِنهاجَ الهُدى وَالمَحَجَّةَ العُظمى وَالطَّريقَةَ الوُسطَى الَّتى يَرجِعُ إلَيها الغالى ويَلحَقُ بِهَا التّالى ، وقَوِّنا عَلى طاعَتِهِ ، وثَبِّتنا عَلى مُشايَعَتِهِ ، وَامنُن عَلَينا بِمُتابَعَتِهِ ، وَاجعَلنا فى حِزبِهِ القَوّامينَ بِأَمرِهِ الصّابِرينَ مَعَهُ الطّالِبينَ رِضاكَ بِمُناصَحَتِهِ ، حَتّى تَحشُرَنا يَومَ القِيامَةِ فى أنصارِهِ وأعوانِهِ ومُقَوِّيَةِ سُلطانِهِ .

اللّهُمَّ وَاجعَل ذلِكَ لَنا خالِصًا مِن كُلِّ شَكٍّ وشُبهَةٍ ورِياءٍ وسُمعَةٍ ، حَتّى لا نَعتَمِدَ بِهِ غَيرَكَ ولا نَطلُبَ بِهِ إلّا وَجهَكَ ، وحَتّى تُحِلَّنا مَحِلَّهُ وتَجعَلَنا فِى الجَنَّةِ مَعَهُ ، وأعِذنا مِنَ السَّأَمَةِ وَالكَسَلِ وَالفَترَةِ ، وَاجعَلنا مِمَّن تَنتَصِرُ بِهِ لِدينِكَ وتُعِزُّ بِهِ نَصرَ وَلِيِّكَ ، ولا تَستَبدِل بِنا غَيرَنا ؛ فَإِنَّ استِبدالَكَ بِنا غَيرَنا عَلَيكَ يَسيرٌ وهُوَ عَلَينا كَثيرٌ .

اللّهُمَّ صَلِّ عَلى وُلاةِ عَهدِهِ وَالأَئِمَّةِ مِن بَعدِهِ ، وبَلِّغهُم آمالَهُم ، وزِد فى آجالِهِم ، وأعِزَّ نَصرَهُم ، وتَمِّم لَهُم ما أسنَدتَ إلَيهِم مِن أمرِكَ لَهُم ، وثَبِّت دَعائِمَهُم ، وَاجعَلنا لَهُم أعوانًا وعَلى دينِكَ أنصارًا ؛ فَإِنَّهُم مَعادِنُ كَلِماتِكَ وخُزّانُ عِلمِكَ وأركانُ تَوحيدِكَ ودَعائِمُ دينِكَ ووُلاةُ أمرِكَ وخالِصَتُكَ مِن عِبادِكَ وصَفوَتُكَ مِن خَلقِكَ وأولِياؤُكَ وسَلائِلُ أولِيائِكَ وصَفوَةُ أولادِ نَبِيِّكَ ، وَالسَّلامُ عَلَيهِ وعَلَيهِم ورَحمَةُ اللّهِ وبَرَكاتُهُ

امام رضا علیه السلام به خواندن این دعا برای حضرت صاحب الامر دستور می داد: بار خدایا، دور گردان (بلاها را) از ولّی خودت و جانشینت و حجّت تو بر خلقت و آن که زبان گویای توست و سخنگوی حکم تو و دیده توست که به اذن و اجازه تو می نگرد و گواه تو بر بندگانت می باشد، سرور است و مجاهد، پناه برنده به توست و عبادت کننده تو؛ او را از شرّ هر آن چه آفریده ای و ساخته ای و پدید آورده ای و صورت بخشیده ای، در پناه خود بدار و با نگهداشت خود، او را از پیش رو و راست و چپ و بالای سر و زیر پایش نگه

دار، نگهداشتی

که هرکس را بـا آن حفظ کنی، از بین نرود و با حفظ او [راه و رسم]رسول خودت و پدران او را که امامان تو و ارکان تو هستند، حفظ فرما و او را در ودیعه خود گیر؛ ودیعه ای که [چون تو امانت دار آن هستی]هرگز تباه نمی شود و او را در امان و زنهار ناشکستنی خویش و در پناه حمایت و قدرت مقهور ناشدنی خود، قرار ده و با امان استوارت او را امان ده؛ امانی که هرکس را بدان امان دهی، هرگز تنها و بی یاور نماند و اورا در سایه حمایت و رحمت خویش نگه دار؛ سایه حمایتی که هرکس در آن باشد، گزندی نبیند؛ با یاری عزّتمند خویش، او را یاری رسان و با سپاه همواره چیره ات، تأییدش فرما و بانیروی خویش او را نیرو بخش و [شکر]فرشتگانت را پشت سر او قرار ده و دوستدار او را دوست بدار و با دشمن او دشمن باش و زره محکم خویش را بر قامت او بپوشان و او را در حلقه ای از انبوه فرشتگان، محفوظ بدار.

بار خدایا، به وسیله او، از هم گسیختگی [ما] را به پیوستگی و تفرقه و جدایی را به همبستگی مبدل گردان و ستم را نابود کن و

عـدل و داد را آشـکار گردان و زمیـن را بـه طـول عمر او، آراسـته گردان و او را نصـرت عطـا فرمـا و از طریـق ایجـاد رعب [در دل دشـمنانش]، او را یاری و پیروزی ده و یارانش را قـدرت بخش و کسانی را که تنها و بی یاورش گذارند، تنها گذار و هرکه را کمر به دشـمنی او بندد، نابود کن و هر که را با او دغلی و ناراستی کند، واژگون ساز و سران و استوانه ها و ارکان کفر را با دست او، از میان بردار و سـردمداران گمراهی و بـدعت گزاران و از بین برنـدگان سنّت [پیامبر] و تقویت کننـدگان باطل را به وسـیله او، درهم شکن و جبّاران را به دست او، خوار گردان و کـافران و همه ملحـدان را در شـرق و غرب عالم و خشـکی و دریا و دشت و کوه، به دست او هلاک گردان تا جایی که احدی از آنان نگذاری و نشانی از آنها برجای ننهی.

بار خـدایا! شـهرهایت را از (لوث وجود) آنان پاک گردان و انتقام بندگانت را از ایشان بگیر و به وسـیله او (امام زمان) مؤمنان را بر سریر عزّت (و قدرت) بنشان و سـنتهای فرسـتادگان را به دست او زنده بگردان و حکمتها (و تعالیم) پیامبران را آموزش ده و از دین و احکامت، آن چه را که محو و تحریف گشته است، به دست او تجدید گردان، تا این که دینت را به وسیله او و با دست او، دوباره نو و تازه و ناب و درست و عاری از کژی و بدعت

سازی و ظلمت سـتم را به نور عـدالتش روشن گردانی و آتشـهای کفر را به دست او فرو نشانی و حقّ را که پیچیده و مبهم گشـته و عدالت را که ناشناخته مانده

اسـت، روشـن سـازی؛ زیرا او، بنـده تـوست کـه وی را برای خـودت برگزیـده ای و بر عـالم غیـب خـویش، ترجیحش داده ای و از گناهـان، مصونش داشـته ای و از هر گونه عیبی، مبرّایش ساخته ای و از پلیـدی، پاکش کرده ای و از آلودگی، سالم نگهش داشـته ای.

بار خدایا، در روز قیامت و در روز فرا رسـیدن آن هنگامه بزرگ، ما برای او گواهی می دهیم که هیچ گناهی نکرد و هیچ معصیتی مرتکب نشـد و کمترین طاعتی از تو را فرو نگـذاشت و حرمت تو را زیر پا ننهاد و هیچ فریضه ای از فرایض تو را تغییر ندارد و هیچ شریعتی از شرایع تو را عوض نکرد و او هدایتگر و هدایت شده و پاک و پرهیزگار و پاکیزه و پسندیده و وارسته است.

بار خدایا! به او و همسر و فرزندان و ذریّه و امّت و همه رعیتش، آن عطا فرما که مایه روشنی دیدگان او و شادمانی جانش گردد و سراسـر گیتی را، از نزدیـک و دور و قدرتمنـد و ضـعیف، در قلمرو او در آور تا فرمان او بر هر فرمانی جاری گردد و با حقّ خود بر هر باطلی چیره آید.

بـار خـدایا، مـا را به دست او، سالک طریق هـدایت و شاهراه [رسـتگاری]و راه میانه که تندرونـده پیش افتاده، بـدان بر می گردد و واپس مانده، به آن ملحق می شود، قرارده و قدرت فرمانبری از او عطایمان فرما و در پیروی از او استوارمان بدار ونعمت پیروی از او را به ما ارزانی دار، ما را در حزب او در آور و از آنان قرارمان ده که فرمان او را برپا می دارند و در رکاب او شکیبایی می ورزند و بـا خیرخواهی و خلوص نسبت به او، خشـنودی تو را می جوینـد، تـا این که روز قیـامت مـا را در زمره یاران و مـددکاران و تقویت کنندگان قدرت و سلطنت او، محشور فرمایی.

بارخدایا! ما را در این امر، از هر گونه شکّ و شـبهه و ریا و شـهرت طلبی خالص گردان، تا در آن جز به تو تکیه نکنیم و چیزی جز رضـای تو نطلبیم، تـا این که مـا را در جایگاه او قرار دهی و در بهشت، ما را در کنار او جای دهی، ما را از بی حوصـلگی و تنبلی و

سستی نگهدار و از کسانی قرارمان ده
که به واسطه آنان دینت را یاری می دهی و یاری دادن به ولیّ خود را تقویت می کنی؛ (بار خدایا) دیگران را جایگزین ما مگردان؛ زیرا که قرار دادن دیگران به جای ما برای تو آسان است، اما برای ما بسی گران باشد.

بار خدایا، بر ولیعهدان وی و پیشوایان پس از او، درود فرست و آنان را به آرمانهایشان برسان و بر عمرشان بیفزای و یاری و نصرت خود به آنان را افزون گردان و فرمان خود را که به دست آنان سپرده ای، برایشان به اتمام رسان و پایه هایشان را استوار بدار و ما را یار آنان و یاور دینت قرار بده؛ زیرا ایشان معدن های کلمات تو و خزانه داران دانش تو و ارکان توحید تو و تکیه گاههای دین تو و زمامداران امر تو و بندگان منتخب تو و برگزیدگان از خلق تو و اولیای تو و سلاله اولیای تو و برگزیدگان فرزندان پیامبران تو هستند، سلام و رحمت و برکات خدا بر او و آنان باد.
مصباح المتهجّد : ۴۰۹ ، المصباح للكفعميّ : ۵۴۸ ، جمال الأُسبوع : ۳۰۷ كلّها عن يونس بن عبدالرحمن .

حدیث۱۳۷

امام رضا عليه السلام :
نَحنُ آلَ مُحَمَّدٍ النَّمَطُ الأَوسَطُ الَّذی لا يُدرِكُنا الغالی ولا يَسبِقُنَا التّالی
امام رضا علیه السلام: ما خاندان محمّد، تکیه گاه میانه ایم که تندرونده [غالی]به ما نمی رسد [مگر این که به سوی ما باز گردد] و کند رونده از ما پیشی نمی گیرد.
الكافی : ۱ / ۱۰۱ / ۳ عن إبراهيم بن محمّد الخزّاز ومحمّد بن الحسين .

حدیث۱۳۸

امام رضا عليه السلام :
ـ كـانَ يَقولُ فی دُعـائِهِ ـ : اللّهُمَّ إنّی أبرَأُ مِنَ الحَولِ وَالقُوَّةِ فَلا حَولَ ولا قُوَّةَ إلاّ بِكَ . اللّهُمَّ إنّی أبرَأُ إلَيكَ مِنَ الَّذينَ ادَّعَوا لَنا ما لَيسَ لَنـا بِحَقٍّ ، اللّهُمَّ إنّی أبرَأُ إلَيكَ مِنَ الَّذينَ قالوا فينا ما لَم نَقُلهُ فی أنفُسِنا . اللّهُمَّ لَكَ الخَلقُ ومِنكَ الأَمرُ وإيّاكَ نَعبُدُ وإيّاكَ نَستَعينُ . اللّهُمَّ أنتَ خالِقُنـا وخـالِقُ آبائِنَا الأَوَّلينَ وآبائِنَا الآخِرينَ ، اللّهُمَّ لا تَليقُ الرُّبوبِيَّةُ إلاّ بِكَ ، ولا تَصلُحُ الإِلهِيَّةُ إلاّ لَكَ ، فَالعَنِ النَّصارَى الَّذينَ صَغَّروا عَظَمَتَكَ ، وَالعَنِ المُضاهينَ لِقَولِهِم مِن بَرِيَّتِكَ .
اللّهُمَّ إنّا عَبيدُكَ وأبناءُ عَبيدِكَ ، لا نَملِكُ لِأَنفُسِنا ضَرًّا ولا نَفعًا ولا مَوتًا ولا حَياةً ولا نُشورًا . اللّهُمَّ مَن زَعَمَ أنَّنا أربابٌ فَنَحنُ إلَيكَ مِنهُ بُرَآءُ ، ومَن
زَعَمَ أنَّ إلَينَا الخَلقَ وعَلَينَا الرِّزقَ فَنَحنُ إلَيكَ بُرَآءُ مِنهُ كَبراءَةِ عيسى عليه السلامِمنَ النَّصارى . اللّهُمَّ إنّا لَم نَدعُهُم إلى ما يَزعُمونَ ، فَلا تُؤاخِذنا بِما يَقولونَ ، وَاغفِر لَنا ما يَزعُمونَ ، و «رَبِّ لا تَذَر عَلَى الأَرضِ مِنَ الكافِرينَ دَيّارًا * إنَّكَ إن تَذَرهُم يُضِلّوا عِبادَكَ ولا يَلِدوا إلاّ فاجِرًا كَفّارًا
امام رضا علیه السلام در دعای خود می گفت: بار خدایا، من (به خودی خود) فاقد حرکت و نیرویم؛ زیرا که هیچ حرکت و نیرویی جز به مدد تو نیست؛ بار خدایا، من از کسانی که در حقّ ما چیزی را ادعا می کنند که سزاوار ما نیست، به درگاه تو بیزاری می جویم؛ بار خدایا، من از کسانی که درباره ما مطالبی می گویند که ما خود در حقّ خویش نگفته ایم، به درگاه تو اعلام بیزاری می کنم؛ بار خدایا، آفریدگار تویی و فرمانروا تو، تنها تو را می پرستیم و تنها از تو یاری می جوییم. بار خدایا، تویی آفریدگار ما و

آفریدگار پدران نخستین و پدران آخرین ما. بار خدایا، ربوبیّت، سزاوار کسی جز تو نیست و الوهیّت، شایسته کسی جز تو نباشد؛ پس لعن و نفرین خود را نثار نصارا کن که عظمت تو را
پایین آوردند و لعن و نفرین خود را نثار دیگر مردمانی کن که اعتقادی همچون آنان دارند.

بار خدایا! ما بندگان تو و زاده بندگان تو هستیم؛ نه مالک سود و زیانی در حقّ خود هستیم و نه اختیار مرگ و زندگی و حشر و نشر خود را داریم؛ بار خدایا، هرکس بگوید ما خدا هستیم، به پیشگاه تو از او بیزاری می جوییم. و هرکس معتقد باشد که کار آفریدن و روزی دادن در دست ماست، به پیشگاه تو از او اعلام بیزاری می کنیم، همان گونه که عیسی علیه السلاماز نصارا بیزاری جست؛ بار خدایا، ما آنان را به چنین عقایدی فرا نخوانده ایم؛ پس به واسطه عقاید و گفته های آنان، ما را مؤاخذه مفرما و آن چه را درباره ما می گویند بر ما ببخش و «پروردگارا هیچ کس از کافران را بر روی زمین مگذار؛ زیرا اگر آنان را باقی بگذاری بندگانت را گمراه می سازند و جز پلیدکارِ ناسپاس نزایند» .
الاعتقادات للصدوق : ۹۹ .

حدیث۱۳۹

امام رضا علیه السلام :
مَن قالَ بِالتَّشبيهِ وَالجَبرِ فَهُوَ كافِرٌ مُشرِكٌ ، ونَحنُ مِنهُ بُرَآءُ فِي الدُّنيا وَالآخِرَةِ . يَا بنَ خالِدٍ ، إنَّما وَضَعَ الأَخبارَ عَنّا فِي التَّشبيهِ وَالجَبرِ الغُلاةُ الَّذين صَغَّروا عَظَمَةَ اللّه تَعالى ، فَمَن أحَبَّهُم فَقَد أبغَضَنا ، ومَن أبغَضَهُم فَقَد أحَبَّنا ، ومَن والاهُم فَقَد عادانا ، ومَن عاداهُم فَقَد والانا ، ومَن وَصَلَهُم فَقَد قَطَعَنا ، ومَن قَطَعَهُم فَقَد وَصَلَنا ، ومَن جَفاهُم فَقَد بَرَّنا ، ومَن بَرَّهُم فَقَد جَفانا ، ومَن أكرَمَهُم فَقَد أهانَنا ، ومَن أهانَهُم فَقَد أكرَمَنا ، ومَن قَبِلَهُم فَقَد رَدَّنا ، ومَن رَدَّهُم فَقَد قَبِلَنا ، ومَن أحسَنَ إلَيهِم فَقَد أساءَ إلَينا ، ومَن أساءَ إلَيهِم فَقَد أحسَنَ إلَينا ، ومَن صَدَّقَهُم فَقَد كَذَّبَنا ، ومَن كَذَّبَهُم فَقَد صَدَّقَنا ، ومَن أعطاهُم فَقَد حَرَمَنا ، ومَن حَرَمَهُم فَقَد أعطانا . يَا بنَ خالِدٍ ، مَن كانَ مِن شيعَتِنا فَلا يَتَّخِذَنَّ مِنهُم وَلِيًّا ولا نَصيرًا
حسین بن خالد از حضرت رضا علیه السلام: هر که معتقد به تشبیه و جبر باشد، کافر و مشرک است و ما در دنیا و آخرت از او بیزاریم. ای پسر خالد، غالیان، اخبار مربوط به تشبیه و جبر را از قول ما جعل کرده اند، همانان که عظمت خدای بزرگ را پایین آورده اند. پس، هر که دوستدار آنان باشد، دشمن ماست و هرکه دشمن آنان باشد، دوستدار ماست، هر که به آنان محبّت ورزد، با ما دشمنی کرده است و هر که با آنان دشمنی کند، به ما محبّت ورزیده است، هر که با آنان پیوند برقرار کند، از ما بریده است و هرکه از آنان ببرد، با ما پیوند برقرار کرده است، هر که از آنان دوری کند، با ما دوستی کرده و هر که با آنان دوستی کند، از ما دوری کرده است، هر که به آنان احترام گذارد، به ما بی احترامی کرده است و هرکه به آنان بی احترامی کند، به ما احترام گذاشته است، هرکه آنان را بپذیرد، دست ردّ به سینه ما زده است و هرکه دست ردّ به سینه آنان زند، ما را پذیرفته است، هرکه به آنان خوبی کند، به ما بدی کرده است و هرکه به آنان بدی کند، به ما خوبی کرده است، هرکه آنان را تصدیق کند، ما را تکذیب کرده است و هرکه آنان را تکذیب کند، ما را تصدیق کرده است. هر که به آنان عطا کند، ما را محروم کرده است و هرکه آنان را محروم کند، به ما عطا کرده است. ای پسر خالد، کسی که شیعه ماست هرگز از این جماعت، دوست و یاوری برای خود نگیرد.
عیون أخبارالرضا علیه السلام : ۱ / ۱۴۳ / ۴۵ ، التوحید : ۳۶۴ ، الاحتجاج : ۲ / ۴۰۰ .

حدیث۱۴۰

امام رضا علیه السلام :

مَن واصَلَ لَنا قاطِعًا أو قَطَعَ لَنا واصِلًا أو مَدَحَ لَنا عايِبًا أو أكرَمَ لَنا مُخالِفًا فَلَيسَ مِنّا ولَسنا مِنهُ

امام رضا علیه السلام: هرکس با کسی که از ما بریده است پیوند برقرار کند، یا از کسی که با ما پیوند و رابطه دارد، ببرد، یا نکوهش گر ما را ستایش کند، یا مخالف ما را گرامی دارد، از ما نیست و ما از او نیستیم.

صفات الشيعة : ۸۵ / ۱۰ عن ابن فضّال .

حدیث۱۴۱

امام رضا علیه السلام :

نَروی أنَّ رَجُلًا أتى سَيِّدَنا رَسولَ اللّه صلى الله عليه و آله فَقالَ : يا رَسولَ اللّهِ عَلِّمنى خُلُقا يَجمَعُ لى خَيرَ الدُّنيا وَالآخِرَةِ .

فَقالَ : لا تَكذِب .

قالَ الرَّجُلُ : وكُنتُ عَلى حالَةٍ يَكرَهُهَا اللّهُ فَتَرَكتُها خَوفا مِن أن يَسأَلَنى سائِلٌ عَنها عَمِلتَ كَذا وكَذا ، فَأَفتَضِحَ أو أكذِبَ ، فَأَكونَ قَد خالَفتُ رَسولَ اللّهِ صلى الله عليه و آله فيما حَمَلَنى عَلَيهِ .

الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا علیه السلام : روایت می کنم که مردی خدمت سرورمان پیامبر خدا آمد و گفت: ای پیامبر خدا! مرا اخلاقی بیاموز که خیر دنیا و آخرتِ مرا در خود داشته باشد.

فرمود: «دروغ مگو».

آن مرد گفت: من در وضعیتی خداناپسند قرار گرفتم ، ولی مرتکب آن نشدم؛ چون ترسیدم که کسی از من بپرسد چنین و چنان کردی؟ و من [یا باید راستش را بگویم و] رسوا شوم و یا دروغ بگویم که در این صورت ، با توصیه پیامبر خدا به من مخالفت کرده باشم.

الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا علیه السلام : ص ۳۵۴ ، معدن الجواهر : ص ۲۱ نحوه .

حدیث۱۴۲

امام رضا علیه السلام :

: الحَمدُ للّه رِضىً بِحُكمِ اللّه ، شَهِدتُ أنَّ اللّهَ قَسَمَ مَعايِشَ عِبادِهِ بِالعَدلِ ، وأخَذَ عَلى جَميعِ خَلقِهِ بِالفَضلِ ، اللّهُمَّ صَلِّ عَلى مُحَمَّد وآلِهِ ، ولا تَفتِنّى بِما أعطَيتَهُم ، ولا تَفتِنهُم بِما مَنَعتَنى ؛ فَأَحسُدَ خَلقَكَ ، وأغمَطَ

امام زین العابدین علیه السلام ـ در دعا در مقام رضا ، هنگامی که چشمش به دنیاداران می افتاد ـ : ستایش ، خداوند را از سر خشنودی به حکم خدا. گواهی می دهم که خداوند ، روزی های بندگانش را به عدالت تقسیم کرده، و با همه آفریدگانش به احسان ، رفتار نموده است.

بار خدایا! بر محمّد و آل او درود فرست، و مرا با آنچه به دنیاداران داده ای ، در بوته امتحان میفکن، و آنان را به خاطر آنچه به من نداده ای [و به آنان داده ای] ، میازمای، که در نتیجه بر آفریدگانت رشک برم و تقدیر تو را به دیده حقارت بنگرم.

بار خدایا! بر محمّد و آل او درود فرست، و جان مرا به قضای خودت شاد بدار، و سینه ام را برای [پذیرش] جایگاه های حُکمت (تقدیرت) بگشای، و مرا چنان اعتمادی [به خودت] ببخش تا به سبب آن ، اقرار کنم که قضای تو ، جز به نیکی روان نگشته است، و مرا بر نداده هایت به من ، سپاس گزارتر از داده هایت به من ، قرار ده.

و مرا از این که به خاطر ناداری ، گمان پستی برم ، یا دارایی را برتر بپندارم، مصون بدار؛ زیرا بزرگ ، کسی است که طاعت تو

بزرگش کرده است، و عزیز ، کسـی است که عبادت تو عزّتش بخشـیده است. پس بر محمّد و آل او درود فرست، و ما را از ثروتی پایان ناپـذیر برخوردار کن، و با عزّتی از دست ناشدنی ، تأییدمان فرما، و ما را در مُلک جاویدانْ رها گردان، که تویی خدای یگانه یکتای بی نیاز، که نه فرزندی داری و نه فرزند کسی هستی، و تو را هیچ همتایی نیست.

غَمِطَ الناسَ ـ کضَرَبَ وسَمِعَ ـ : استحقرَهُم ، والعافيَةَ : لم يشكُرها، والنعمةَ : بَطِرَها (القاموس المحيط : ج ۲ ص ۳۷۶ «غمط») .

حدیث۱۴۳

امام رضا علیه السلام :

سَأَلتُ العالِمَ عليه السلام عَن أزهَدِ النّاسِ ، فَقالَ : الَّذى لا يَطلُبُ المَعدومَ حَتّى يَنفَدَ المَوجودُ .

الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا عليه السـلام : از عالم (امام کاظم) علیه السـلام درباره زاهدترینِ مردم پرسـیدم . فرمود: «کسی که تا آنچه دارد ، تمام نشود ، در پیِ آنچه ندارد ، بر نیاید».

الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا عليه السلام : ص ۳۷۱ ، بحار الأنوار : ج ۷۰ ص ۳۱۵ ح ۱۹ .

حدیث۱۴۴

امام رضا علیه السلام :

: مُتَبَلِّغٌ

امـام رضـا علیه السـلام ـ در پاسـخ به پرسـتش به ویژگی زاهـد ـ : به کمتر از قُوت خویش بسـنده می کنـد، برای روزِ مرگش آماده است، و از زنده ماندن خود ، دل تنگ است.

تَبَلَّغَ بكذا : أي اكتفى به (الصحاح : ج ۴ ص ۱۳۱۷ «بلغ») .

حدیث۱۴۵

امام رضا علیه السلام :

بِالزُّهدِ فِی الدُّنيا أرجُو النَّجاةَ مِن شَرِّ الدُّنيا .

امام رضا علیه السلام : با زهد در دنیاست که به رهایی از شرّ دنیا امیدوارم.

عيون أخبـار الرضا : ج ۲ ص ۱۳۹ ح ۳ ، علل الشـرائع : ص ۲۳۷ ح ۱ ، الأمالى للصـدوق : ص ۱۲۵ ح ۱۱۵ ، روضة الواعظين : ص ۲۴۶ كلّها عن أبى الصـلت الهروى ، المناقب لابن شـهرآشوب : ج ۴ ص ۳۶۲ عن أبى الصـلت وياسـر وغيرهما ، بحار الأنوار : ج ۴۹ ص ۱۲۹ ح ۳.

حدیث۱۴۶

امام رضا علیه السلام :

قالَ عيسَـى بنُ مَريَمَ ـ صَلَواتُ اللّه ِ عَلَيهِ ـ لِلحَوارِيّين : يا بَنى إسرائيل ، لا تَأسَوا عَلى ما فاتَكُم مِنَ الدُّنيا كَما لا يَأسى أهلُ الدُّنيا عَلى ما فاتَهُم مِن دينِهِم إذا أصابوا دُنياهُم .

امـام رضـا علیه السـلام : عیسـی بن مریم ـ که درودهـای خداونـد بر او بـاد به حواریان گفت : «ای بنی اسـرائیل! برای از دست دادن چیزی از دنیا افسوس مخورید، چنان که دنیاپرستان هر گاه به دنیایشان می رسند ، برای از دست دادن چیزی از دینشان افسوس نمی

خورند».

الکافی : ج۲ ص۱۳۷ ح۲۵ عن الوشّاء ، الأمالی للصدوق : ص۵۸۵ ح۸۰۵ ، الزهد للحسین بن سعید : ص ۵۱ ح ۱۳۷ کلاهما عن الحسن بن علیّ الخزّاز ، مشکاة الأنوار : ص ۴۶۹ ح ۱۵۶۸ کلّها نحوه ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۸۰ ح ۴۱ .

حدیث۱۴۷

امام رضا علیه السلام :

کانَ جُلوسُ الرِّضا علیه السلام فِی الصَّیفِ عَلی حَصیرٍ وفِی الشِّتاءِ عَلی مِسحٍ

عیون أخبار الرضا : ـ به نقل از ابو عبّاد ـ امام رضا علیه السلام در تابستان ، روی حصیر و در زمستان ، روی پلاس می نشست، و جامه درشت می پوشید، و وقتی در برابر مردم ظاهر می شد ، آراسته می گشت .

المسح : ثوب من الشعر غلیظ (تاج العروس : ج ۴ ص ۲۰۵ «مسح») .

حدیث۱۴۸

امام رضا علیه السلام :

ـ فی تَفسیرِ قَولِهِ تَعالی : «وَ الَّیْلِ إِذَا یَغْشَی ...»

امام رضا علیه السلام : ـ در تفسیر آیه شریف «و سوگند به شب ، آن گاه که فرو پوشد ...» ـ : مردی در باغ یکی از انصار ، درخت خرمایی داشت و این امر موجب آسیب رسانی [و مزاحمتِ [وی برای مرد انصاری شده بود . مرد انصاری ، از این موضوع به پیامبر خدا شکایت کرد .

پیامبر صلی الله علیه و آله او را فرا خواند و فرمود : «درخت خرمایَت را به درخت خرمایی در بهشت به من بفروش!» ، و[لی] مرد نپذیرفت.

این خبر به گوش مردی دیگر از انصار (معروف به ابو الدَّحداح) رسید . پس ، نزد صاحب نخل آمد و گفت : درخت خرمایت را به باغ خرمایم می خرم . او بدین صورت ، باغش را فروخت و سپس نزد پیامبر خدا آمد

و گفت : ای پیامبر خدا! نخل فلانی را به [بهای] باغم خریدم.

پیامبر خدا به او فرمود : «به جای آن ، یک نخل در بهشت از آنِ توست» .

پس ، خداوند متعال ، این آیه را بر پیامبرش صلی الله علیه و آله نازل فرمود : «و سوگند به آن که نر و ماده را آفرید ، همانا تلاش شما پراکنده است . امّا آن که عطا کرد ...» یعنی درخت خرما را « ...و پروا داشت و پاداش نیکوتر را تصدیق کرد ...» یعنی وعده پیامبر خدا را « ...به زودی راه آسانی را پیش پای او خواهیم گذاشت» .

اللیل : ۱.

حدیث۱۴۹

امام رضا علیه السلام :

الِاستِکثارُ مِنَ الأَصدِقاءِ فِی الحَیاةِ یُکثِرُ الباکینَ بَعدَ الوَفاةِ .

امام رضا علیه السلام : افزودن بر شمار دوستان در زندگی ، گریه کنندگان پس از مرگ را افزایش می دهد .

أعلام الدین : ۳۰۸ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۳۵۸ / ۱۲ .

حدیث۱۵۰

امام رضا علیه السلام :

مِن عَلاماتِ الفِقهِ الحِلمُ ، وَالعِلمُ ، وَالصَّمتُ . إنَّ الصَّمتَ بابٌ مِن أبوابِ الحِكمَةِ . إنَ الصَّمتَ يَكسبُ المَحَبَّةَ . إنَّهُ دَليلٌ عَلى كُلِّ خَيرٍ .

امام رضا علیه السلام : بردباری ، دانش و خاموشی ، از نشانه های فهم است . خاموشی ، دری از درهای حکمت است . خاموشی ، دوستی را نصیب [انسان] می کند و راهنمایی به سوی هر نیکی است .

الكافی : ۲ / ۱۱۳ / ۱ ، الخصال : ۱۵۸ / ۲۰۲ ، قرب الإسناد : ۳۶۹ / ۱۳۲۱ ، عيون أخبار الرضا عليه السلام : ۱ / ۲۵۸ / ۱۴ وفيه «الفقيه» بدل «الفقه» كلّها عن أحمد بن محمّد بن أبی نصر ، تحف العقول : ۴۴۵ وفيه «الحلم والعلم ، والصمت بابٌ . . .» و ص ۴۴۲ ، الاختصاص : ۲۳۲ كلاهما نحوه ، بحار الأنوار : ۷۱ / ۲۷۶ / ۸ ، وراجع مشكاة الأنوار : ۱۷۵ .

حدیث۱۵۱

امام رضا علیه السلام :

: الإِمامُ الأَنيسُ الرَّفيقُ ، وَالوالِدُ الشَّفيقُ ، وَالأَخُ الشَّقيقُ ، وَالاُمُّ البَرَّةُ بِالوَلَدِ الصَّغيرِ .

امام رضا علیه السلام ـ در تعریف «امام» ـ : امام ، همدم و رفیق است و پدر مهربان ؛ و برادرِ همسان است و مادر نیکوکار به فرزند کوچکش .

الكافی : ۱ / ۲۰۰ / ۱ ، الغيبة للنعمانی : ۲۱۹ / ۶ ، تحف العقول : ۴۳۹ نحوه وفيه «الولد» بدل «الوالد» ، كمال الدين : ۶۷۸ / ۳۱ ، معانی الأخبار : ۹۸ / ۲ ، الأمالی للصدوق : ۷۷۶ / ۱۰۴۹ والثلاثة الأخيرة نحوه إلی «الشقيق» وكلّها عن عبد العزيز بن مسلم ، بحار الأنوار : ۲۵ / ۱۲۳ / ۴ .

حدیث۱۵۲

امام رضا علیه السلام :

مَن تَبَسَّمَ فی وَجهِ أخيهِ المُؤمِنِ كَتَبَ اللّه ُ لَهُ حَسَنَةً ، و مَن كَتَبَ اللّه ُ لَهُ حَسَنَةً لَم يُعَذِّبهُ .

امام رضا علیه السلام : هرکه به روی برادر مؤمن خود لبخند بزند ، خداوند برایش ثوابی خواهد نوشت و هرکه خداوند برایش ثوابی بنویسد ، او را عذاب نخواهد داد .

مصادقة الإخوان : ۱۵۷ / ۱ .

حدیث۱۵۳

امام رضا علیه السلام :

: التَّجَرُّعُ لِلغُصَّةِ ، و مُداهَنَةُ الأَعداءِ ، و مُداراةُ الأَصدِقاءِ .

امام رضا علیه السلام ـ چون از ایشان پرسیدند که عقل چیست ، فرمود ـ : اندک اندک فرو خوردن غصه ، مسالمت با دشمنان و مدارای با دوستان .

الأماليللصدوق : ۳۵۸/۴۴۱ عن الحسين بن خالد، روضة الواعظين: ۸، بحار الأنوار : ۷۵/۳۹۳/۳ .

حدیث۱۵۴

امام رضا علیه السلام :

حَضَرنا مَجلِسَ عَلِیِّ بنِ موسی علیه السلام ، فَشَکا رَجُلٌ أخاهُ ، فَأَنشَأَ یَقولُ :

اِعذِر أخاکَ عَلی ذُنوبِهوَاستُر وغَطِّ عَلی عُیوبِهِ

وَاصبِر عَلی بَهتِ السَّفیهولِلزَّمانِ عَلی خُطوبِهِ

ودَعِ الجَوابَ تَفَضُّلاًوکِلِ الظَّلومَ إلی حَسیبِهِ

عیون أخبار الرضا علیه السلام ـ به نقل از حسین (کاتب ابو فیاض) ـ : در مجلس امام رضا علیه السلامبودیم که مردی از برادرش شکایت کرد . حضرت [در پاسخ]این اشعار را برخواند:

برادرت را در گناهانش معذور دار/

و عیب هایش را بپوشان

در برابر دروغ زنی و تهمت زدن بی خرد/

و گرفتاری های روزگار ، شکیبا باش

و از سرِ بزرگواری ، پاسخ مده/

و ستمکار را به حسابرس او واگذار کن .

عیون أخبار الرضا علیه السلام : ۲ / ۱۷۶ / ۴ ، بشارة المصطفی : ۷۸ عن إبراهیم بن هاشم ، إعلام الوری : ۳۱۸ وفیه من «شکا رجل . . . إلخ» ، بحار الأنوار : ۴۹ / ۱۱۰ / ۵ .

حدیث۱۵۵

امام رضا علیه السلام :

سَأَلتُ الرِّضا علیه السلام فَقُلتُ لَهُ : ... جُعِلتُ فِداکَ ، أشتَهی أن أعلَمَ کَیفَ أنَا عِندَکَ ؟

قالَ : اُنظُر کَیفَ أنَا عِندَکَ .

عیون أخبار الرضا علیه السلام ـ به نقل از حسن بن جَهْم ـ : از امام رضا علیه السلام پرسیدم : فدایت گردم ! خوش دارم بدانم که نزدت چه جایگاهی دارم .

حضرت فرمود : «نگاه کن که من چه جایگاهی نزدت دارم [که جایگاه تو در نزد من نیز مانند آن است]» .

عیون أخبار الرضا علیه السلام : ۲ / ۵۰ / ۱۹۲ ، الأمالی للصدوق: ۳۱۲/۳۶۰ ، تنبیه الخواطر : ۲/۱۶۵، روضه الواعظین : ۴۱۸ ، إرشاد القلوب : ۱۳۵ وفیه «اُحبّ أن أعرف» بدل «أشتهی أن أعلم» ، بحار الأنوار : ۷۰ / ۵۴ / ۲۰ .

حدیث۱۵۶

امام رضا علیه السلام :

قُلتُ لِأَبِی الحَسَنِ علیه السلام : لا تَنسَنی مِنَ الدُّعاءِ .

قالَ : (أ)وَتَعلَمُ أنّی أنساکَ ؟

فَتَفَکَّرتُ فی نَفسی وقُلتُ : هُوَ یَدعو لِشیعَتِهِ وأنَا مِن شیعَتِهِ ، قُلتُ : لا ، لا تَنسانی .

قالَ : وكَيفَ عَلِمتَ ذلِكَ ؟

قُلتُ : إنّي مِن شيعَتِكَ ، وإنَّكَ لَتَدعو لَهُم .

فَقالَ : هَل عَلِمتَ بِشَيءٍ غَيرِ هذا ؟

قُلتُ : لا .

قالَ : إذا أرَدتَ أن تَعلَمَ ما لَكَ عِندي فَانظُر (إلى) ما لي عِندَكَ .

الكافي ـ به نقل از حسن بن جَهْم ـ : به امام رضا علیه السلامگفتم : مرا از دعا فراموش مکن .

حضرت فرمود : «گمان می کنی که من فراموشت می کنم ؟».

اندکی در خودم اندیشیدم و با خود گفتم : او برای شیعیانش دعا می کند و من نیز از شیعیانش هستم . آن گاه گفتم : نه ، فراموشم نمی کنی .

فرمود : «از کجا فهمیدی ؟» .

گفتم : من از شیعیانت هستم و تو برایشان دعا می کنی .

فرمود : «آیا متوجّه چیز دیگری جز این شدی ؟».

گفتم : نه .

فرمود : «هر گاه خواستی بدانی که نزد من چه جایگاهی داری ، ببین من نزدت چه جایگاهی دارم» .

الكافي : ۲ / ۶۵۲ / ۴ .

حدیث۱۵۷

امام رضا علیه السلام :

الحُبُّ داعِي المَكارِهِ .

امام رضا علیه السلام : دوستی ، دعوتگر ناخوشی هاست .

العدد القويّة : ۲۹۹ / ۳۵ ، أعلام الدين : ۳۰۸ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۳۵۵ / ۹ .

حدیث۱۵۸

امام رضا علیه السلام :

قالَ السَّجّانُ لِيوسُفَ : إنّي لاَُحِبُّكَ ، فَقالَ يوسُفُ : ما أصابَني بَلاءٌ إلاّ مِنَ الحُبِّ ؛ إن كانَت عَمَّتي أحَبَّتني فَسَرَّقَتني ، وإن كانَ أبي أحَبَّني فَحَسَدوني إخوَتي ، وإن كانَتِ امرَأَةُ العَزيزِ أحَبَّتني فَحَبَسَتني .

امام رضا علیه السلام : زندانبان به یوسف علیه السلامگفت : من تو را دوست دارم .

یوسف علیه السلامپاسخ داد : «هر بلایی که به من رسیده از دوستی است . عمّه ام مرا دوست داشت . مرا دزدید . پدرم مرا دوست داشت . در نتیجه ، برادرانم به من حسادت کردند و زنِ عزیز [مصر] ، مرا دوست داشت . پس به زندانم افکند» .

تفسير القمّي : ۱ / ۳۵۴ ، تفسير العيّاشي : ۲ / ۱۷۵ / ۲۱ كلاهما عن العبّاس بن هلال نحوه وفيه «لا تقل هكذا» بدل «ما أصابني بلاء إلاّ من الحبّ» ، بحار الأنوار : ۱۲ / ۲۴۷ / ۱۲.

حدیث۱۵۹

امام رضا علیه السلام :

إنَّ اللّه َ يَكرَهُ شُهرَةَ العِبادَةِ ، وشُهرَةُ النّاسِ .

امام رضا علیه السلام : خداوند ، انگشت نما شدن در عبادت و انگشت نما شدن در برابر مردم را ناخوش می دارد .

الأمالی للطوسی : ۶۴۹ / ۱۳۴۸ عن الحسن بن علیّ بن فضّال.

حدیث۱۶۰

امام رضا علیه السلام :

حُبُّ أولِياءِ اللّه ِ تَعالى واجِبٌ ، و كَذلِكَ بُغضُ أعداءِ اللّه ِ وَ البَراءَةُ مِنهُم و مِن أئِمَّتِهِم .

امام رضا علیه السلام : دوست داشتن اولیای خداوند متعال ، واجب است . همچنین ، دشمنی با دشمنان خدا و بیزاری از آنان و پیشوایانشان ، واجب است .

عیون أخبار الرضا علیه السلام : ۲ / ۱۲۴ / ۱ عن الفضل بن شاذان .

حدیث۱۶۱

امام رضا علیه السلام :

لِكُلِّ أخَوينِ فِى اللّه ِ لِباسٌ وهَيئَةٌ يُشبِهُ هَيئَةَ صاحِبِهِ ، وهُم يُعرَفونَ بِذلِكَ ، حَتّى يُدخَلوا فى دارِ اللّه ِ عز و جل ، فَيَقولُ اللّه ُ تَبارَكَ وتَعالى : مَرحَبا بِعَبيدى وخَلقى وزُوّارى وَالمُتَحابّينَ فِيَّ فى مَحَلِّ كَرامَتى .

امام رضا علیه السلام : برای هریک از دو برادر (دوست) در راه خدا ، لباس و هیئتی است همانند هیئت دوستش که هر دو بدان شناخته می شوند ، تا آن که به سرای خداوند عز و جل وارد شوند . پس خداوند متعال می فرماید : «ای بندگان و آفریدگان و زائران من که در راه من یکدیگر را دوست می داشتید ! به جایگاه کرامت من ، خوش آمدید !» .

جامع الأخبار : ۳۲۳ / ۹۱۱ .

حدیث۱۶۲

امام رضا علیه السلام :

مَنِ استَفادَ أخا فِى اللّه ِ عز و جل استَفادَ بَيتا فِى الجَنَّةِ .

امام رضا علیه السلام : هرکه در راه خداوندْ برادری به دست آورَد ، در بهشت ، خانه ای به دست آورده است .

ثواب الأعمال : ۱۸۲ / ۱ ، مصادقة الإخوان : ۱۵۰ / ۲ کلاهما عن محمّد بن زید ، الأمالی للمفید : ۳۱۶ / ۸ ، الأمالی للطوسی : ۸۴ / ۱۲۴ کلاهما عن داود بن سلیمان الغازی ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۷۶ / ۴ ؛ تاریخ بغداد : ۳ / ۵۵ عن محمّد بن زید عن الإمام الجواد علیه السلام .

حدیث۱۶۳

امام رضا علیه السلام :

إنّا أهلُ بَيتٍ نَرى ما وَعَدْناعلَينا دَينا كَما صَنَعَ رسولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله .

امام رضا علیه السلام : ما خاندانی هستیم که وعده خود را دَینی بر گردن خویش می بینیم، چنان که رسول خدا صلی الله علیه و آله

چنین کرد.

بحار الأنوار : ۷۵/۹۷/۲۰.

حدیث۱۶۴

امام رضا علیه السلام :

ـ لَمّا سألَهُ ابنُ الجَهمِ : ما حَدُّ التَّواضُعِ الّذی إذا فَعَلَهُ العَبدُ کانَ مُتَواضِعا ؟ ـ : التَّواضُعُ دَرَجاتٌ : مِنها أن یَعرِفَ المَرءُ قَدرَ نَفسِهِ فیُنزِلَها مَنزِلَتَها بقَلبٍ سَلیمٍ ، لا یُحِبُّ أن یأتیَ إلی أحَدٍ إلّا مِثلَ ما یُؤتی إلَیهِ ؛ إن رأی سَیّئةً دَرأها بِالحَسَنَةِ ، کاظِمُ الغَیظِ ، عافٍ عَنِ النّاسِ ، واللّهُ یُحِبُّ المُحسِنینَ .

امام رضا علیه السلام ـ در پاسخ به ابن جهم که ازایشان پرسید: حدّ و مرز تواضع که هرگاه بنده آن را به کار بندد فروتن است، چیست؟ ـ فرمود: فروتنی درجاتی دارد: یکی از آنها این است که انسان اندازه خود را بشناسد و با طیب خاطر خود را در آن جایگاه قرار دهد، دوست داشته باشد با مردم همان گونه رفتار کند که انتظار دارد با او رفتار کنند، اگر بدی دید آن را با خوبی جواب دهد، خشم خود را فرو خورد و از مردم درگذرد، و خداوند نیکوکاران را دوست دارد.

الکافی : ۲/۱۲۴/۱۳.

حدیث۱۶۵

امام رضا علیه السلام :

ـ لَمّا سُئلَ عَن حَدِّ التَّواضُعِ ـ : أن تُعطِیَ النّاسَ مِن نَفسِکَ ما تُحِبُّ أن یُعطوکَ مِثلَهُ .

امام رضا علیه السلام ـ در پاسخ به این سؤال که تعریف فروتنی چیست؟ ـ : با مردم آن گونه رفتار کنی که دوست داری مانند آن با تو رفتار کنند .

عیون أخبار الرِّضا علیه السلام : ۲ / ۵۰ / ۱۹۲ .

حدیث۱۶۶

امام رضا علیه السلام :

التَّواضُعُ أن تُعطِیَ النّاسَ ما تُحِبُّ أن تُعطاهُ .

امام رضا علیه السلام : فروتنی آن است که با مردم چنان رفتار کنی که دوست داری با تو رفتار شود.

الکافی : ۲/۱۲۴/۱۳.

حدیث۱۶۷

امام رضا علیه السلام :

ـ فی عِلَّةِ الوُضوءِ ـ : لأنَّهُ یَکونُ العَبدُ طاهِرا إذا قامَ بَینَ یَدَیِ الجَبّارِ عِندَ مُناجاتِهِ إیّاهُ ، مُطیعا لَهُ فیما أمَرَهُ ، نَقِیّا مِنَ الأدناسِ والنَّجاسَةِ ، مَع ما فیهِ مِن ذَهابِ الکَسَلِ وطَردِ النُّعاسِ ، وتَزکِیَةِ الفُؤادِ لِلقِیامِ بَینَ یَدَیِ الجَبّارِ .

امام رضا علیه السلام ـ درباره حکمت وضو ـ فرمود: برای اینکه بنده وقتی برای مناجات باخداوند جبّار در برابر او می ایستد، پاک باشد، فرمان او را اطاعت کرده باشد و از آلودگی ها و نجاست پاکیزه باشد، به علاوه اینکه وضو باعث از بین رفتن حالت کسالت و

زدودن خواب آلودگی و پاک ساختن دل برای ایستادن در حضور خداوند جبّار است.
علل الشرائع : ۲۵۷/۹.

حدیث۱۶۸

امام رضا علیه السلام :
ـ أیضا ـ : عِلَّةُ إعطاءِ النِّساءِنِصفَ ما یُعطَی الرِّجالُ مِن المِیراثِ لأنَّ المرأةَ إذا تَزَوَّجَت أخَذَت والرّجُلُ یُعطی ، فلِذلکَ وُفِّرَ علَی الرِّجالِ . وعِلَّةٌ اُخری فی إعطاءِ الذَّکرِ مِثلَی ما یُعطَی الاُنثی ، لِأنَّ الاُنثی فی عِیالِ الذَّکرِ إن احتاجَت ، وعلَیهِ أن یَعُولَها وعلَیهِ نَفَقَتُها ، ولَیسَ علَی المَرأةِ أن تَعُولَ الرَّجُلَ ، ولا یُؤخَذُ بنَفَقَتِهِ إن احتاجَ ، فوَفَّرَ اللّه ُ تعالی علَی الرِّجالِ لِذلکَ ، وذلکَ قَولُ اللّه ِ عزّوجلّ : «الرِّجالُ قَوّامُونَ علَی النِّساءِ بِما فَضَّلَ اللّه ُ بَعْضَهُمْ علی بَعْضٍ وبِما أنفَقوا مِن أمْوالِهِم»
امام رضا علیه السلام ـ در پاسخ به همین پرسش ـ فرمود : علت اینکه از میراث به زنان نصف سهم مردهاداده می شود این است که زن چون ازدواج کند، می گیرد ولی مرد دهنده است. به همین جهت بر سهم مردها افزوده شده است و علت دیگر اینکه سهم مرد دو برابر سهم زن می باشد، این است که زن اگر احتیاج پیدا کند تحت کفالت مرد است و مرد مکلّف است امور معاش او را تأمین کند و نفقه اش را بپردازد، اما زن نه مکلّف است معاش مرد را تأمین کند و نه وظیفه دارد در صورتی که مرد محتاج شود نفقه او را بپردازد. به این دلایل است که خداوند متعال بر سهم مردها افزوده است و این سخن خداوند عز و جل است که می فرماید: «مردان قیّم زنان هستند، بدان سبب که خداوند بعضی از آنان (انسان ها) را بر برخی دیگر برتری داده و [نیز]بدان سبب است که [مردان] از اموال خود هزینه می کنند».
النساء : ۳۴ .

حدیث۱۶۹

امام رضا علیه السلام :
حَرَّمَ اللّه ُ التَّعَرُّبَ بَعدَ الهِجرَةِ للرُّجوعِ عَنِ الدِّینِ وتَرکِ المُوازَرَةِ للأنبیاءِ والحُجَجِ علیهم السلام ، وما فی ذلِکَ مِن الفَسادِ وإبطالِ حَقِّ کُلِّ ذی حَقٍّ لِعِلَّةِ سُکنَی البَدوِ ؛ ولِذلکَ لَو عَرَفَ الرّجُلُ الدِّینَ کامِلًا لَم یَجُزْ لَهُ مُساکَنَةُ أهلِ الجَهلِ، والخَوفِ علَیهِ؛ لأنّهُ لا یُؤمَنُ أن یَقَعَ مِنهُ تَرکُ العِلمِ، والدُّخولُ مَع أهلِ الجَهلِ والتَّمادِی فی ذلکَ .
امام رضا علیه السلام : خداوند تعرّب بعد از هجرت را حرام فرمود؛ چون باعث برگشتن از دین و دست شستن از یاری پیامبران و حجّتها[ی خدا] علیهم السلام و نیز تباهی و از بین بردن حقّ هر صاحب حقّی می شود، چون با بادیه نشینان همنشین می شود و همچنین اگر کسی دین را کاملاً شناخت، برای او جایز نیست در میان مردمان نادان و بی خبر [از دین و معارف آن]سکونت کند؛ چون بیم آن می رود که دست از علم بردارد و با نادانان در آید و در جهل غوطه ور شود.
وسائل الشیعة : ۱۱ / ۷۵ / ۲.

حدیث۱۷۰

امام رضا علیه السلام :
إنَّ النَّومَ سُلطانُ الدِّماغِ ،وهُو قِوامُ الجَسَدِ وقُوَّتُهُ .
امام رضا علیه السلام : خواب، سلطان مغز است و مایه قوام و نیروی بدن.

بحار الأنوار : ۶۲ / ۳۱۶.

حدیث۱۷۱

امام رضا علیه السلام :

اِستِعمالُ العَدلِ والإحسانِ مُؤْذِنٌ بِدَوامِ النِّعمَةِ .

امام رضا علیه السلام : به کار بستن عدالت و نیکوکاری، خبر از دوام نعمت می دهد.

عیون أخبار الرِّضا : ۲ / ۲۴ / ۵۲ .

حدیث۱۷۲

امام رضا علیه السلام :

مِن أخلاقِ الأنبیاءِ التَّنَظُّفُ .

امام رضا علیه السلام : پاکیزگی از اخلاق پیامبران است.

بحار الأنوار : ۷۸ / ۳۳۵ / ۴.

حدیث۱۷۳

امام رضا علیه السلام :

ـ مِمّـا کَتَبَ فی جَوابِ مَسائـلِ محمّـدِ بنِ سِـنانٍ ـ : وحُرِّمَ النَّظَرُ إلی شُـعورِ النِّساءِ المَحجوباتِ بالأزواجِ وإلی غَیرِهِنَّ مِن النِّساءِ ؛ لِما فیهِ مِن تَهییـجِ الرِّجالِ ، وما یَدعو التَّهییـجُ إلَیهِ مِن الفَسادِ والـدُّخولِ فیما لا یَحِلُّ ولایَجمُلُ ، وکـذلکَ ما أشبَهَ الشُّعورَ ، إلّا الّذی قالَ اللّه ُ تعالی : «والقَـواعِدُ مِـن النِّسـاءِ الـلاتی لا یَـرجُونَ نِکاحا ...»

امام رضا علیه السـلام ـ در پاسخ به یکی از پرسـش های محمّد بن سـنان ـ فرمود : نگاه کردن به موی زنان شوهردار و دیگر زنان به این علّت حرام شـده است که بـاعث تحریـک مردها می شود و این تحریک به فساد و ارتکاب اعمال حرام و ناشایست می انجامـد. همچنین است چیزهایی که [به لحاظ تحریک کننـدگی]مانند مو باشد. مگر در مواردی که خدای متعال فرموده است «والقواعد من النسـاء اللا‌تی لا‌ یرجون نکاحـا... ؛ و زنـان از کـار افتاده ای که امیـد به ازدواج ندارنـد ...» ... نگاه کردن به موهای این گونه زنان اشکالی ندارد.

النور : ۶۰ .

حدیث۱۷۴

امام رضا علیه السلام :

ـ فیمـا احتَـجَّ بِهِ علی جاثِلِیقِ النَّصاری ـ : إنّ الیَسَعَ قـد صَـنَعَ مِثلَ ما صَـنَعَ عیسـی علیه السـلام : مَشـی علَی الماءِ ، وأحیا المَوتی ، وأبرَأَ الأکمَهَ والأبرَصَ ، فلَم تَتَّخِذْهُ اُمّتُهُ رَبّا .

امام رضا علیه السـلام ـ در مباحثه خود با جاثلیق نصـرانی ـ فرمود : یَسَع نیز همان کارهای عیسـی علیه السلام را می کرد : روی آب راه می رفت، مردگان را زنده می کرد، کور مادرزاد و پیس را شفا می داد؛ با این حال امّتش او را به خدایی نگرفتند.

الاحتجاج : ۲/۴۰۷/۳۰۷ .

حدیث۱۷۵

امام رضا علیه السلام :

إنّ الخضرَ شَرِبَ مِن ماءِالحَیاةِ فهُو حَیٌّ لا یَموتُ حتّی یُنفَخَ فی الصُّورِ ، وإنّهُ لَیأتِینا فیُسَلِّمُ فنَسمَعُ صَوتَهُ ولا نَری شَخصَهُ ، وإنّهُ لَیحضُرُ حیثُ ما ذُکِرَ ، فمَن ذکَرَهُ مِنکُم فلْیُسَلِّمْ علَیهِ ، وإنّهُ لَیحضُرُ المَوسِمَ کُلَّ سَنةٍ فیَقضی جَمیعَ المَناسِکِ ویَقِفُ بعَرَفَةَ فیُؤمِّنُ علی دُعاءِ المؤمِنینَ ، وسیُؤنِسُ اللّهُ بِهِ وَحشَةَ قائمِنا فی غَیبَتِهِ ، ویَصِلُ بِهِ وَحدَتَهُ .

امام رضا علیه السلام : خضر از آب حیات نوشید و از این رو زنده است و تا روزی که در صور دمیده شود نمی میرد. او نزد ما می آید و سلام می کند و ما صدایش را می شنویم امّا خودش را نمی بینیم. هرجا اسمش برده شود، حاضر می شود. بنابراین، هریک از شما نام او را برد، به وی سلام دهد. هر سال در موسم حج حاضر می شود و تمام مناسک را به جا می آورد و در عرفه می ایستد و برای دعای مؤمنان آمین می گوید. زودا که خداوند او را انیس تنهایی قائم ما، در زمان غیبتش قرار دهد و به وسیله او، وی را از تنهایی به در آورد.

کمال الدین : ۳۹۰/۴ .

حدیث۱۷۶

امام رضا علیه السلام :

مِن أخلاقِ الأنبیاءِ التَّنَظُّفُ .

امام رضا علیه السلام : یکی از خصلت های پیامبران پاکیز گی است.

تحف العقول : ۴۴۲ .

حدیث۱۷۷

امام رضا علیه السلام :

الطِّیبُ مِن أخلاقِ الأنبیاءِ .

امام رضا علیه السلام : به کار بردن بوی خوش، از اخلاق پیامبران است.

الکافی : ۶/۵۱۰/۱ .

حدیث۱۷۸

امام رضا علیه السلام :

خَیرُ مالِ المَرءِ ذَخائِرُالصَّدَقَةِ .

امام رضا علیه السلام : بهترین دارایی انسان، اندوخته های صدقه است.

تنبیه الخواطر : ۲/۱۸۲ .

حدیث۱۷۹

امام رضا علیه السلام :

لا یَجتَمِعُ المالُ إلّا بخِصالٍ خَمسٍ : بِبُخلٍ شَدیدٍ ، وأمَلٍ طَویلٍ ، وحِرصٍ غالِبٍ ، وقَطیعَةِ الرَّحِمِ ، وإیثارِ الدُّنیا علَی الآخِرَةِ .

امـام رضـا علیه السـلام : مال و ثروت جمع نشود، مگر با داشـتن پنـج خصـلت : بخل شدیـد، آرزوی دراز، آزمنـدی چیره [بر جان]، رسیدگی نکردن به خویشان و برگزیدن دنیا بر آخرت.

الخصال : ۲۸۲/۲۹ .

حدیث۱۸۰

امام رضا علیه السلام :

ـ فی عِیادَةِ رجُلٍ مِن أصحابِهِ ـ : کیفَ تَجِدُکَ ؟ قالَ : لَقِیتُ المَوتَ بَعدَکَ ! ـ یُرِیدُ ما لَقِیَهُ مِن شِدَّةِ مَرَضِهِ ـ فقالَ : کیفَ لَقِیتَهُ ؟ فقالَ : ألیما شَدیدا ، فقالَ : ما لَقِیتَهُ ، إنّما لَقِیتَ ما یُنذِرُکَ بِهِ ویُعرِّفُکَ بعضَ حالِهِ ...

امام رضا علیه السـلام ـ هنگام عیادت از مردی از اصـحاب خود ـ : حالت چگونه است ؟ عرض کرد : بعـد از (رفتن) شـما ، مرگ را دیدم ! ـ منظورش درد و رنجی بود که از شدّت بیماریش می کشیـد ـ حضـرت فرمود : آن را چگونه دیدی ؟ عرض کرد : سخت و دردناک . فرمود : تو مرگ را ندیده ای ، بلکه هشداردهنده مرگ و چیزی را دیده ای که پاره ای از احوال آن را به تو می شناساند ...

معانی الأخبار : ۲۸۹ / ۷ .

حدیث۱۸۱

امام رضا علیه السلام :

عِلّةُ تَحریمِ الـذُّکرانِ للـذُّکرانِ والإناثِ للإناثِ ؛ لِما رُکِّبَ فی الإناثِ وما طُبِعَ علَیهِ الذُّکرانُ ، ولِما فی إتیانِ الذُّکرانِ الذُّکرانَ والإناثِ الإناثَ مِن انقِطاعِ النَّسلِ ، وفَسادِ التَّدبیرِ ، وخَرابِ الدُّنیا .

امام رضا علیه السلام : علّت تحریم روی آوردن مردان به مردان و زنان به زنان، یکی ساختار وجودی زنان و سرشت وجودی مردان است [که هر یـک برای جنس مخـالف آفریـده شـده است] و دیگر این که روی آوردن مردان به مردان و زنان به زنان سـبب از بین رفتن نسل [بشر]و برهم خوردن نظم و تدبیر [جامعه]و نابودی دنیا می شود.

علل الشرائع : ۵۴۷/۱.

حدیث۱۸۲

امام رضا علیه السلام :

کانَ جُلوسُ الرِّضا علیه السلام فیالصَّیفِ علی حَصیرٍ ، وفی الشِّتاءِ علی مِسْحٍ

عیون أخبار الرضا : حضـرت رضا علیه السـلام در تابسـتان روی حصیر و در زمستان روی پلاس می نشست. لباسش از پارچه درشت بود. اما هرگاه در میان مردم ظاهر می شد، خود را می آراست.

المِسحُ : الکساء من الشعر (لسان العرب : ۲/۵۹۶) .

حدیث۱۸۳

امام رضا علیه السلام :

إنّ أهلَ الضَّعفِ مِن مَوالِيَّيُحِبّونَ أن أجلِسَ علَى اللَّبُودِ وألبَسَ الخَشِنَ ، ولَيس يَتَحَمّلُ الزَّمانُ ذلكَ .

امام رضا علیه السلام : دوستداران کوته اندیشِ من دوست دارند که من روی نمد بنشینم و لباس درشت بپوشم، درحالی که زمانه [ما]این را نمی پذیرد.

مکارم الأخلاق : ۱/۲۲۰/۶۴۸.

حدیث۱۸۴

امام رضا علیه السلام :

إنَّ لِلقُلوبِ إقبالاً ـ وإدبارا ، ونَشاطا وفُتورا ، فإذا أقبَلَت بَصُرَت وفَهِمَت ، وإذا أدبَرَت كَلَّت ومَلَّت ، فَخُذوها عِندَ إقبالِها ونَشاطِها ، واترُكوها عِندَ إدبارِها وفُتورِها .

امام رضا علیه السلام : همانا دلها را رویکردی استو روی گردی، نشاطی است و ضعفی. پس هر گاه رو کنند، با فهم و بصیرت شوند و هر گاه پشت کنند، خسته و ملول گردند. بنابراین، به گاه روی آوری و نشاطشان، به آنها چنگ زنید [و در عبادات به کارشان کشید] و به گاه رویگردانی و ضعفشان، آنها را به حال خود رها سازید.

بحار الأنوار : ۷۸/۳۵۳/۹.

حدیث۱۸۵

امام رضا علیه السلام :

ـ فی ذکرِ سیرةِ الإمامِ الرِّضا علیه السلام وقد صَحِبَه إلی خراسان ـ : یُکثِرُ باللَّیلِ فی فِراشِهِ مِن تِلاوَةِ القرآنِ ، فإذا مَرَّ بآیَةٍ فیها ذِکرُ جَنَّةٍ أو نارٍ بَکی وسَألَ اللّه َ الجَنّةَ وتَعَوَّذَ بِهِ مِن النارِ .

عیون أخبار الرضا ـ به نقل از رجاء بن ابی ضحاک در بیان سیره امام رضا علیه السلام در سفر به خراسان ـ : شبها در بسترش بسیار قرآن می خواند و هرگاه به آیه ای که در آن از بهشت یا آتش یاد شده بود می رسید، می گریست و بهشت را از خدا مسئلت می کرد و از آتش به او پناه می برد.

عیون أخبار الرضا : ۲/۱۸۲/۵.

حدیث۱۸۶

امام رضا علیه السلام :

حَرَّمَ اللّه ُ قَتلَ النفسِ لِعِلَّهِ فَسادِ الخَلقِ فی تَحلیلِهِ لو أحَلَّ ، وفَنائهِم وفَسادِ التَّدبیرِ .

امام رضا علیه السلام : خداوند قتل نفس را حرام فرمود؛ چون اگر این کار را روا می شمرد، موجب نابودی مردم و هرج و مرج در جامعه می شد.

کتاب من لا یحضره الفقیه : ۳/۵۶۵/۴۹۳۴.

حدیث۱۸۷

امام رضا علیه السلام :

مِن علاماتِ الفِقهِ الحِلمُ والعِلمُ والصَّمتُ .

امام رضا علیه السلام : از نشانه های فقاهت، بردباری و دانش و خاموشی است.

الاختصاص : ۲۳۲ .

حدیث۱۸۸

امام رضا علیه السلام :

مَن لَقِیَ فقیرا مُسلِما فَسَلَّمَ علَیهِ خِلافَ سَلامِهِ علَی الغَنیِّ ، لَقِیَ اللّه َ عَزَّوجلَّ یَومَ القِیامَةِ وهُو علَیهِ غَضبانُ .

امام رضا علیه السلام : هر کس با مسلمانی فقیر رو به رو شود و به او سلامی متفاوت با سلامی کند که به ثروتمند می کند، روز قیامت خداوند عز و جل را دیدار کند در حالی که خدا از او در خشم است.

الأمالی للصدوق : ۵۲۷/۷۱۴.

حدیث۱۸۹

امام رضا علیه السلام :

مِن الفَسادِ قَطعُ الدِّرهَمِ والدِّینارِ وطَرحُ النَّوی .

امام رضا علیه السلام : از جمله فساد (اسراف) است شکستن درهم و دینار [سالم برای مصرفی دیگر] و دور انداختن هسته میوه.

کتاب من لا یحضره الفقیه : ۳/۱۶۷/۳۶۲۵.

حدیث۱۹۰

امام رضا علیه السلام :

إنَّ أمیرَ المؤمنینَ علیه السلام عادَصَعصَعةَ بنَ صُوحانَ فی مَرَضِهِ ، فلمّا قامَ مِن عندِهِ قالَ : یا صَعصَعةُ ، لا تَفتَخِرَنَّ علی إخوانِکَ بعِیادَتی إیّاکَ واتَّقِ اللّه َ .

امام رضا علیه السلام : امیر المؤمنین از صعصعة بن صوحان که بیمار بود عیادت کرد . وقتی برخاست که برود ، فرمود : ای صعصعه! مبادا از این که من به عیادت تو آمده ام بر برادرانت فخر بفروشی؛ و از خدا بترس.

مستدرک الوسائل : ۱۲/۹۰/۱۳۵۹۹.

حدیث۱۹۱

امام رضا علیه السلام :

مَن تَجاوَزَ بأمیرِ المؤمنینَ علیه السلام العُبودیَّةَ فهُو مِن المَغضوبِ علَیهِم ومِنَ الضالِّینَ .

امام رضا علیه السلام : کسی که امیرالمؤمنین را از مرز عبودیت خدا فراتر برد، از شمار کسانی است که مورد خشم خدایند و از گمراهان است.

بحار الأنوار : ۲۵/۲۷۴/۲۰.

حدیث۱۹۲

امام رضا علیه السلام :

الغُلاةُ کُفّارٌ ، والمُفَوِّضَةُ مُشرِکونَ ... .

امام رضا علیه السلام : غلات کافرند و قائلان به تفویض مشرک ... .

بحار الأنوار : ۲۵/۲۷۳/۱۹

حدیث۱۹۳

امام رضا علیه السلام :

مَنِ استَغفَرَ بِلِسانِهِ ولَم یَندَمْ بقَلبِهِ فَقدِ استَهزَأ بنفسِهِ .

امام رضا علیه السلام : هر که به زبانش آمرزش بخواهد و در دلش [از گناه خود]پشیمان نباشد، خودش را ریشخند کرده است.

بحار الأنوار : ۷۸/۳۵۶/۱۱.

حدیث۱۹۴

امام رضا علیه السلام :

المُستَغفِرُ مِن ذَنبٍ ویَفعَلُهُ کَالمُستَهزِئَ بربِّهِ .

امام رضا علیه السلام : کسی که از گناهی استغفار می کندو باز آن را انجام می دهد، مانند کسی است که پروردگارش را ریشخند کند.

الکافی : ۲/۵۰۴/۳.

حدیث۱۹۵

امام رضا علیه السلام :

دَخَلَ رسولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله یومَ فَتحِ مكَّةَ والأصنامُ حَولَ الكعبَةِ ، وكانَت ثلاثَمِائةٍ وسِتِّینَ صَنَما ، فَجَعَلَ یَطعَنُها بِمِخصَرَةٍ فی یَدِهِ ویقولُ : «جاءَ الحَقُّ وزَهَقَ الباطلُ إنَّ الباطلَ كانَ زَهُوقا» ، جاءَ الحَقُّ ومایُبدِئُ الباطِلُ ومایُعیدُ . فَجَعَلَت تُكَبُّ لِوَجهِها .

امام رضا علیه السلام : روزی که پیامبرخدا صلی الله علیه و آله مکه را فتح کرد، بتها که تعدادشان سیصد و شصت عدد بود پیرامون کعبه نصب شده بودند.آن حضرت با چوبی که در دستش بود به آنها می زد و می فرمود : حق آمد و باطل نابود شد، براستی که باطل نابود شدنی است. حق آمد و باطل دیگر آغاز نمی شود و بر نمی گردد. در این هنگام بتها یکی یکی به رو در می افتادند.

بحار الأنوار : ۲۱/۱۱۶/۱۱

حدیث۱۹۶

امام رضا علیه السلام :

ـ وقَد قالَ عَبدُ اللّه ِ بنُ أبانَ لَهُ : إنَّ قَوما مِن مَوالیکَ سَألونی أن تَدعُوَ اللّه َ لَهُم ـ : وَاللّه ِ إنّی لَأعرِضُ أعمالَهُم عَلَی اللّه ِ فی کُلِّ یَومٍ .

امام رضا علیه السلام ـ وقتی عبد اللّه بن ابان عرض کرد : گروهی از دوستان شما از من خواسته اند که از شما تقاضا کنم برایشان دعا کنید ـ فرمود : به خدا قسم هر روز اعمال آنها را بر خدا عرضه می کنم.

وسائل الشیعة : ۱۱/۳۹۲/۲۵.

حدیث۱۹۷

امام رضا علیه السلام :

صَدیقُ کُلِّ امرِئٍ عَقلُهُ وعَدُوُّهُ جَهلُهُ .

امام رضا علیه السلام : دوست هر آدمی ، خرد اوست و دشمن او بی خردی اش .

الکافی : ۱/۱۱/۴.

حدیث۱۹۸

امام رضا علیه السلام :

ـ فی قَولِهِ تَعالی : «فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِیلَ» ـ : عَفوٌ مِن غَیرِ عُقوبَةٍ، ولا تَعنیفٍ ، ولا عَتبٍ .

امـام رضـا علیه السـلام ـ دربـاره آیه : «پس گـذشت کن گـذشتی نیکـو» ـ فرمـود : مقصود، گـذشت بـدون کیفر دادن و نکوهش و سرزنش است.

أعلام الدین : ۳۰۷.

حدیث۱۹۹

امام رضا علیه السلام :

. . . فهُوَ مَعصومٌ مُؤَیَّدٌ مُوَفَّقٌ مُسَـدَّدٌ ، قَدأمِنَ مِنَ الخَطایا والزَّلَلِ والعِثارِ ، یَخُصُّهُ اللّه ُ بِذلکَ لِیَکونَ حُجَّتَهُ عَلی عِبادِهِ وشاهِدَهُ عَلی خَلقِهِ .

امام رضا علیه السـلام : ... پس، امام معصوم است و تأییدو تقویت شده و توفیق یافته و استوار گشته [از جانب خدا]. از هر گونه خطا و لغزش و اشتباه در امان است. خداوند این خصوصیات را به او می بخشد تا حجت او بر بندگانش و گواه او بر آفریدگانش باشد.

الکافی : ۱/۲۰۳/۱ .

حدیث۲۰۰

امام رضا علیه السلام :

الإمامُ : المُطَهَّرُ مِنَ الذُّنوبِ ، والمُبَرَّأُ عَنِ العُیوبِ .

امام رضا علیه السلام : امام، از گناهان پاک و از عیبهابرکنار است.

الکافی : ۱/۲۰۰/۱

از۲۰۱تا۳۵۶

حدیث۲۰۱

امام رضا علیه السلام :

فَعَلی مِثـلِ الحُسَـینِ فَلیَبـکِ البـاکونَ ؛فـإنَّ البُکـاءَ عَلَیهِ یَحُـطُّ الـذُّنوبَ العِظـامَ . ... کانَ أبی علیه السـلام إذا دَخَلَ شَـهرُ المُحَرَّمِ لا یُری ضاحِکا ، وکانَتِ الکَآبَةُ تَغلِبُ عَلَیهِ حَتّی تَمضِیَ عَشرَةُ أیّامٍ ، فإذا کانَ یَومُ العاشِرِ کانَ ذلکَ الیَومُ یَومَ مُصیبَتِهِ وحُزنِهِ وبُکائهِ ، ویَقولُ :

هُوَ اليَومُ الَّذى قُتِلَ فيهِ الحُسَينُ عليه السلام .

امام رضا علیه السلام : بر کسی چون حسین باید که گریندگان بگریند؛ زیرا که گریستن بر او گناهان بزرگ را می زداید. ... چون ماه محرّم می رسید کسی پدرم علیه السلام را خندان نمی دید. غم و اندوه بر او چیره بود تا آن که ده روز می گذشت. روز دهم روز سوگواری و اندوه و گریه او بود و می فرمود: این روزی است که حسین علیه السلام در آن کشته شد.

وسائل الشیعهٔ : ۱۰/۳۹۴/۸.

حدیث۲۰۲

امام رضا علیه السلام :

مَن كانَ يَومُ عاشوراءَ يَومَ مُصيبَتِهِ وحُزنِهِ وبُكائهِ ، يَجعَلِ اللّه ُ عزَّوجلَ يَومَ القِيامَةِ يَومَ فَرَحِهِ وسُرورِهِ .

امام رضا علیه السلام : هر که روز عاشورا روز سوگواری و اندوه و گریه اش باشد، خداوند عز و جل روز قیامت را روز شادی و سرور او قرار دهد.

علل الشرائع : ۲۲۷/۲.

حدیث۲۰۳

امام رضا علیه السلام :

ـ في تَعزِيَتِهِ لِلحَسَنِ بنِ سَهلٍ ـ : التَّهنِئَةُ بِآجِلِ الثَّوابِ أولى مِن التَّعزِيَةِ عَلى عاجِلِ المُصيبَةِ .

امام رضا علیه السلام ـ در تسلیت به حسن بن سهل ـ فرمود : تبریک گفتن برای ثواب آخرت، سزاوارتر از تسلیت گفتن برای سوگواری دنیاست.

بحار الأنوار : ۷۸/۳۵۳/۹ .

حدیث۲۰۴

امام رضا علیه السلام :

المَشيئَةُ والإرادَةُ مِن صِفاتِ الأفعالِ، فمَن زَعَمَ أنَّ اللّه َ تَعالى لَم يَزَلْ مُريدا شائيا فلَيسَ بِمُوَحِّدٍ .

امام رضا علیه السلام : مشیّت و اراده از صفات فعلند؛بنابراین هر کس خیال کند که خداوند متعال همیشه مرید و خواهنده بوده است موحّد نیست.

التوحید : ۳۳۸/۵.

حدیث۲۰۵

امام رضا علیه السلام :

أمّا اللَّطيفُ فلَيسَ عَلى قِلَّةٍ وقَضافَةٍ وصِغَرٍ ، ولكِنَّ ذلِكَ عَلَى النَّفاذِ فی الأشياءِ ، والامتِناعِ مِن أن يُدرَكَ ، أمّا الخَبيرُ فالّذی لا يَعزُبُ عَنهُ شَیءٌ ولا يَفوتُهُ ، لَيسَ لِلتَّجرِبَةِ ولا لِلاعتِبارِ بالأشياءِ ، فعِندَ التَّجرِبَةِ والاعتِبارِ عِلمانِ ، ولَولاهُما ما عَلِمَ ؛ لأنَّ مَن كانَ كذلِكَ كانَ جاهِلاً .

امام رضا علیه السلام : لطیف بودن خدا به معنای کمی و باریکی و خُردی نیست بلکه به معنای نفوذ [علم و قدرت او]در اشیاء و

غیر قابل درک بودن است ، اما خبیر بـدین معناست که چیزی بر او پوشیده و از نظرش پنهان نمی مانـد. آگاه بودن خـدا [از اشـیاء]ناشی از آزمودن و نتیجه گیری نیست؛ زیرا آزمودن و نتیجه گیری (رسیدن از علمی به علم دیگر) دو علم است و اگر این دو نبود علم و دانشی وجود نداشت؛ چه، کسی که چنین باشد (علم و دانش از طریق تجربه و کسب به دست آید) قبلاً جاهل بوده است [و آگاهی خدا چون از این دو طریق به دست نمی آید، پس همیشه آگاه بوده است] .

الکافی : ۱/۱۲۲/۲ .

حدیث۲۰۶

امام رضا علیه السلام :

لَمّا لَم یَخفَ عَلَیهِ خافِیَةٌ مِن

أثَرِ الذَّرَّةِ السَّوداءِ ، عَلَی الصَّخرَةِ الصَّمّاءِ ، فی اللَّیلَةِ الظَّلماءِ ، تَحتَ الثَّری وبحار الأنوار ، قُلنا : بَصیرٌ .

امام رضا علیه السلام : از آن جا که هیچ امر پنهانی حتّی

همچون ردپای موری سیاه بر روی خرسنگی تیره در شبی تار در زیر زمین و دریاها بر او پوشیده نیست، می گوییم: او بیناست.

التوحید : ۶۵/۱۸ .

حدیث۲۰۷

امام رضا علیه السلام :

ظاهِرٌ لا بِتأویلِ المُباشَرَةِ ،مُتَجَلٍّ لا بِاستِهلالِ رُؤیَةٍ ، باطِنٌ لا بِمُزایَلَةٍ .

امام رضا علیه السلام : آشکار است، اما نه به واسطه حواسّ و تماس حسّی؛ پیداست اما نه پیدایی ناشی از دیدن با چشم؛ نهان است اما نه به سبب دور بودن.

التوحید : ۳۷/۲ .

حدیث۲۰۸

امام رضا علیه السلام :

الحَمدُ للّه فاطِرِ الأشیاءِ إنشاءً ، ومُبتَدِعِها ابتِداءً بِقُدرَتِهِ وحِکمَتِهِ ، لا مِن شَیءٍ فَیَبطُلَ الاختِراعُ ، ولا لِعِلَّةٍ فلا یَصِحَّ الابتِداعُ ، خَلَقَ ما شاءَ کَیفَ شاءَ .

امام رضا علیه السلام : ستایش خدای را سزد که با قدرت و حکمت خویش اشیاء را آفرید و ابداع کرد نه از چیزی دیگر که اختراع صادق نیاید و نه به علّتش تا در نتیجه، ابداعی در کار نباشد. او آفرید هر آنچه که خواست و هر گونه که خواست.

التوحید : ۹۸/۵ .

حدیث۲۰۹

امام رضا علیه السلام :

ـ فی قولِهِ تعالی : «لا تُدرِکُهُ الأبصارُ ...» ـ : لا تُدرِکُهُ أوهامُ القُلوبِ ، فکَیفَ تُدرِکُهُ أبصارُ العُیونِ ؟ !

امـام رضـا علیه السـلام ـ دربـاره آیه «دیـدگان او را در نمی یابنـد...» ـ فرمود : اوهـام دلهـا او را در نمی یابنـد، چگونه نگاه چشـمها

دریابندش؟!

الأمالی للصدوق : ۴۹۵/۶۷۳ .

حدیث۲۱۰

امام رضا علیه السلام :

أوَّلُ عِبادَةِ اللّه ِ مَعرِفَتُهُ،

وأصلُ مَعرِفَةِ اللّه ِ جلَّ اسمُهُ تَوحيدُهُ ، ونِظامُ تَوحيدِهِ نَفيُ التَّحديدِ عَنهُ ؛ لِشَهادَةِ العُقولِ أنَّ كلَّ مَحدودٍ مَخلوقٌ .

امـام رضا علیه السـلام : نخستین گام در بنـدگی خـدا شـناخت اوست و پایه شـناخت خداونـد بلنـد نام، یگانه دانسـتن اوست و نظام توحیدش نفی حدّ و

حدود از اوست؛ زیرا خردها بر این گواهی می دهند که هر موجود محدودی مخلوق است.

الأمالی للطوسی : ۲۲/۲۸ .

حدیث۲۱۱

امام رضا علیه السلام :

كُنهُهُ تَفريقٌ بَينَهُ وبَينَ خَلقِهِ .

امام رضا علیه السلام : کنه او، عامل جدائی میان او وآفریدگان اوست.

التوحید : ۳۶/۲

حدیث۲۱۲

امام رضا علیه السلام :

ـ في صِفَةِ اللّه ِ سُبحانَهُ ـ : هُوَ أجَلُّ مِن أن يُدرِكَهُ بَصَرٌ ، أو يُحيطَ بِهِ وَهمٌ ، أو يَضبِطَهُ عَقلٌ .

امـام رضـا علیه السـلام ـ در وصف خداونـد سـبحان ـ فرمود : او والا ـتر از آن است که دیـده ای دریابـدش، یا در وهمی بگنجـد، یا خردی فراچنگش آورد.

التوحید : ۲۵۲/۳ .

حدیث۲۱۳

امام رضا علیه السلام :

لَيسَتِ العِبادَةُ كَثرَةَ الصِّيامِ وَالصَّلاةِ، وَإنَّما العِبادَةُ كَثرَةُ التَّفَكُّرِ في أمرِ اللّه ِ .

امام رضا علیه السلام : عبادت به فراوانی روزه و نماز نیست بلکه عبادت به بسیار اندیشیدن در امور مربوط به خداست .

تحف العقول : ۴۴۲.

حدیث۲۱۴

امام رضا علیه السلام :

الطِّیبُ مِن أخلاقِ الأنبیاءِ .

امام رضا علیه السلام : عطر زدن از اخلاق پیامبران است .

الکافی : ۶/۵۱۰/۱

حدیث۲۱۵

امام رضا علیه السلام :

ـ مِمّا کَتَبَ إلی محمّدِ بنِ سِنانٍ فیعِلَّةِ الطلاقِ ثلاثا ـ : وعِلَّةُ الطلاقِ ثلاثا لِمافیهِ مِن المُهلَةِ فیما بینَ الواحِدَةِ إلی الثلاثِ؛ لرَغبَةٍ تَحدُثُ أو سُکونِ غَضَبٍ إن کانَ، ولِیَکُونَ ذلکَ تَخویفا وتَأدیبا للنِّساءِ وزَجرا لهُنَّ عن مَعصیَةِ أزواجِهنَّ فَاستَحَقَّتِ المرأةُ الفُرقَةَ والمُبایَنَةَ لدُخُولِها فیما لا ـ یَنبَغی مِن مَعصیَةِ زَوجِها، وعِلَّةُ تَحریم المرأةِ بعدَ تِسعِ تَطلیقاتٍ فلا تَحِلُّ لَهُ أبدا عُقوبَةً؛ لئلّا یُتَلاعَبَ بِالطلاقِ، ولا تُستَضعَفَ المرأةُ، ولِیَکُونَ ناظِرا فی اُمورِهِ مُتَیَقِّظا مُعتَبِرا، ولِیَکونَ یائسا لَها مِن الاجتِماعِ بعدَ تِسعِ تَطلِیقاتٍ .

امام رضا علیه السلام ـ به محمّد بن سنان درباره علت سه بار طلاق ـ نوشت : علت مقرر شدن سه بار طلاق این است که از طلاق اوّل تا سوم فرصتی است برای آن که میل و رغبتی به از سر گرفتن زندگی زناشویی پیش آید یا اگر عصبانیت و خشمی در کار بوده فروکش کند و نیز برای آن که زنان ترسان و متنبّه شوند و از نافرمانی شوهرانشان باز ایستند ؛ زیرا زن از این رو مستحق جدایی و طلاق شده است که مرتکب عمل ناشایستِ نافرمانی از شوهرش گردیده است . علت حرمت ابدی زن بر مرد بعد از نُه طلاق این است که مرد، طلاق را بازیچه قرار ندهد و به زن زورگویی نکند و در کارهای خود با چشم باز عبرت آموز بنگرد و بداند که بعد از نُه طلاق از زندگی کردن با او برای همیشه محروم خواهد شد .

علل الشرائع : ۵۰۷/۱ .

حدیث۲۱۶

امام رضا علیه السلام :

ـ لمّا سُئلَ عن العلّةِ التی من أجلِها لا تَحِلُّ المُطَلَّقَةُ لِلعِدَّةِ لِزَوجِها حتّی تَنکِحَ زَوجا غیرَهُ ـ : إنَّ اللّه َ تبارکَ و تعالی إنّما أذِنَ فی الطلاقِ مَرَّتَینِ، فقالَ عَزَّوجلَّ : «الطَّلاقُ مَرَّتانِ فَإمْساکٌ بِمَعْروفٍ أوْ تَسْریحٌ بِإحْسانٍ»

امام رضا علیه السلام ـ در پاسخ به این سؤال که چرا زن مطلّقه به طلاق عدّی ، برای شوهر خود حلال نیست ، مگر این که با کس دیگری ازدواج کند؟ ـ فرمود : خداوند تبارک وتعالی تا دوبار اجازه طلاق داده است و فرموده : «طلاق، دو بار است ، آن گاه به شایستگی نگهداشتن یا به نیکی رها کردن» که همان طلاق سوم است . از آن جا که مرد با سوّمین طلاق، کاری کرده که خداوند عز و جلخوش ندارد ، پس خداوند، آن زن را بر وی حرام کرد و دیگر بر او حلال نیست، مگر این که با مرد دیگری ازدواج کند، تا مردم طلاق را سبک نگیرند و زنان زیان و لطمه نبینند.

البقرة : ۲۲۹ .

حدیث۲۱۷

امام رضا علیه السلام :

دَعا رجُلٌ أمیرَ المؤمنینَ علیه السلام فقالَ لَهُ : قد أجَبتُکَ علی أن تَضمَنَ لیثلاثَ خِصالٍ . قال : وما هِیَ یا أمیرَ المؤمنینَ ؟ قال : لا تُدخِلْ عَلَیَّ شیئا مِن خارِجٍ ، ولا تَدَّخِرْ عَنّی شیئا فی البیتِ، ولا تُجحِفْ بالعِیالِ . قالَ : ذاکَ لکَ یا أمیرَ المؤمنینَ ، فأجابَهُ علیُّ بنُ أبی

طالبٍ علیه السلام .

امام رضا علیه السـلام : مردی امیر المؤمنین علیه السـلام را به میهمانی دعوت کرد . حضـرت فرمود : می پذیرم به شـرط این که سـه قول به من بـدهی . عرض کرد : چه قولی ای امیر المؤمنین؟ فرمود : از بیرون چیزی برای من تهیه نکنی ، آن چه را در خانه داری از من دریغ نکنی، و در حقّ زن و بچّه ات اجحـاف ننمـایی . عرض کرد : قبول می کنم ای امیر المؤمنین . پس علی بن ابی طالب علیه السلام دعوت او را پذیرفت .

عیون أخبار الرِّضا : ۲/۴۲/۱۳۸ .

حدیث۲۱۸

امام رضا علیه السلام :

إنَّ الصَّمتَ بابٌ مِن أبوابِ الحِکمَةِ، إنَّ الصَّمتَ یُکسِبُ المَحَبَّةَ إنّه دَلیلٌ علی کُلِّ خَیرٍ .

امام رضا علیه السـلام : خاموشی، یکی از درهای حکمت است ، خاموشی، محبّت می آورد ، خاموشی، راهنمای آدمی به هر خیر و خوبی است .

الکافی : ۲/۱۱۳/۱ .

حدیث۲۱۹

امام رضا علیه السلام :

صَدیقُ الجاهِلِ فی تَعَبٍ .

امام رضا علیه السلام : دوستِ آدم نادان، در رنج است .

بحار الأنوار : ۷۸/۳۵۲/۹

حدیث۲۲۰

امام رضا علیه السلام :

مَن شَهَرَ نفسَهُ بِالعِبادَةِ فاتَّهِمُوهُ علی دِینِهِ ؛ فإنَّ اللّه َ عز و جل یُبغِضُ شُهرَةَ العِبادَةِ وشُهرَةَ اللِّباسِ .

امام رضا علیه السـلام : هر که خود را به عبادت شهره سازد ، به دین (و دینداری) او بدگمان باشید ؛ زیرا خدای عز و جل از شهرت عبادت و شهرت لباس نفرت دارد .

بحارالأنوار : ج ۷۰ ص ۲۵۲ ح ۵ .

حدیث۲۲۱

امام رضا علیه السلام :

مَن لَم یَشکُرِ المُنعِمَ مِنَ المَخلوقینَ لَم یَشکُرِ اللّه َ عَزَّوجلَّ .

امام رضا علیه السلام : هرکه در قبال خوبی مردم تشکر نکند ، از خداوند عز و جل هم تشکّر نکرده است .

عیون أخبار الرِّضا : ۲/۲۴/۲ .

حدیث۲۲۲

امام رضا علیه السلام :

السِّواکُ یَجلُو البَصَرَ ، ویُنبِتُ الشَّعرَ ، ویَذهَبُ بِالدَّمعَةِ .

امام رضا علیه السلام : مسواک زدن ، نور چشم را زیاد می کند ، مو را پرپشت می کند ، و آبریزش چشم را برطرف می سازد .

بحار الأنوار : ۷۶/۱۳۷/۴۸ .

حدیث۲۲۳

امام رضا علیه السلام :

کانَ أمیرُ المؤمنینَ علیه السـلام لا یَنامُ ثلاثَ لیالٍ : لَیلةَ ثلاثٍ وعِشـرِینَ مِن شَهرِ رَمَضانَ ، ولَیلةَ الفِطرِ ، ولَیلةَ النِّصفِ مِن شَعبانَ ، وفیها تُقسَمُ الأرزاقُ والآجالُ وما یَکونُ فی السَّنَةِ .

امام رضا علیه السـلام : امیر المؤمنین علیه السـلام سه شب نمی خوابید : شب بیست و سوم ماه رمضان ، شب عید فطر و شب نیمه ماه شعبان ؛ در این شبها روزیها تقسیم و مدت عمر و هر آنچه در آن سال رخ خواهد داد ، تعیین می شود .

بحار الأنوار : ۹۷/۸۸/۱۵ .

حدیث۲۲۴

امام رضا علیه السلام :

إنَّ الإمامَةَ اُسُ الإسلامِ النامی،وفَرعُهُ السامی .

امام رضا علیه السلام : امامت، ریشه بالنده اسلام و شاخه بلند آن است .

الکافی : ۱/۲۰۰/۱ .

حدیث۲۲۵

امام رضا علیه السلام :

لَقَد خَرَجنا إلی نُزهَةٍ لَناوَنَسِیَ بعض الغِلمانُ المِلحَ فَذَبَحُوا لَنا شاةً مِن أسمن ما یکونُ فمَا انتَفَعنا بِشَیءٍ حتّی انصَرَفنا .

امـام رضـا علیه السـلام : روزی به گردشـی خودمـانی رفتیم ، ولی یکی از خـدمتکاران فرامـوش کرد نمـک بیـاورد ؛ از این رو ، از گوسفند چاقی که برایمان ذبح کردند ، هیچ استفاده ای نکردیم و بازگشتیم .

الکافی : ۶ / ۳۲۶ / ۷ .

حدیث۲۲۶

امام رضا علیه السلام :

حَرَّمَ اللّه ُ السَّرِقَـةَ لِمـا فِیه[ا]مِن فَسـادِ الأـموالِ وقَتلِ النَّفسِ لَو کانَت مُباحَـةً ، ولِما یَأتی فی التَّغاصُبِ مِنَ القَتلِ والتَّنازُعِ والتَّحاسُـدِ ، وما یَدعُو إلی تَرکِ التِّجاراتِ والصِّناعاتِ فی المَکاسِبِ ، واقتِناءِ الأموالِ إذا کانَ الشَّیءُ المُقتَنی لا یکونُ أحَدٌ أحَقَّ بِهِ مِن أحَدٍ ...

وعِلَّةُ قَطعِ الیَمینِ مِنَ السّـارِقِ ؛ لأـنّهُ یُباشِرُ الأشـیاءَ بِیَمِینِهِ ، وهِی أفضَـلُ أعضائهِ وأنفَعُها لَهُ ، فَجُعِلَ قَطعُها نَکالاً وعِبرَةً لِلخَلقِ لِئلّا یَبتَغُوا

أخذَ الأموالِ مِن غَيرِ حِلِّها ، ولأ نّهُ أكثَرَ ما يُباشِرُ السَّرِقَةَ بيَمينِهِ .
امام رضا علیه السلام : خداوند دزدی را حرام فرمود؛ چون اگر مباح بود موجب تباهی اموال و آدم کشی می شد و نیز به خاطر این که غصب اموال یکدیگر ، موجب کشتار و درگیری و حسدورزی به یکدیگر می شود . و همچنین موجب ترک تجارت و پیشه وری ، و کسب اموال و ثروتهای به ناحق و ناروا می گردد ...
علّت بریدن دست راست دزد آن است که وی با دست راست خود با اشیاء تماس دارد و این دست، بهترین و کار آمدترین عضو بدن اوست . پس بریدن آن کیفری برای دزد و درس عبرتی است برای دیگران تا درصدد تصرّف اموال، از راه ناروا نیایند و نیز چون بیشتر با دست راست دزدی می کند .
نور الثقلین : ۱/۶۲۷/۱۸۳ .

حدیث۲۲۷

امام رضا علیه السلام :
مَن فَرَّجَ عن مُؤمِنٍ فَرَّجَ اللّه ُ عن قَلبِهِ يَومَ القِيامَةِ.
امام رضا علیه السلام : هر که غم و نگرانی مؤمنی را بزداید،خداوند در روز قیامت گره غم از دل او بگشاید .
الکافی : ۲/۲۰۰/۴.

حدیث۲۲۸

امام رضا علیه السلام :
لا يَكونُ المؤمنُ مؤمنا حتّى يَكونَ فيهِ ثلاثُ خِصالٍ: سُنَّةٌ مِن رَبِّهِ ، وسُنَّةٌ مِن نَبِيِّهِ ، وسُنَّةٌ مِن وَلِيِّهِ ، فالسُّنَّةُ مِن رَبِّهِ كِتمانُ سِرِّهِ ، قالَ اللّه ُ عزّوجلّ : «عالِمُ الغَيْبِ فلا يُظْهِرُ عَلى غَيْبِهِ أَحَدا * إلّا مَنِ ارْتَضى مِن رسولٍ»
امام رضا علیه السلام : مؤمن ، مؤمن نباشد مگر این که سه خصلت در او باشد : خصلتی از پروردگارش و خصلتی از پیامبرش و خصلتی از ولیّش . خصلت پروردگارش راز پوشی است . خداوند عز و جل فرموده است : «دانای غیب و نهان است و هیچ کس را بر غیب خود آگاه نمی سازد ، مگر پیامبری را که پسندیده باشد» .
الجنّ : ۲۶ و ۲۷ .

حدیث۲۲۹

امام رضا علیه السلام :
السَّخِيُّ يَأكُلُ مِن طَعامِ الناسِ لِيَأكُلُوا مِن طَعامِهِ ، والبَخيلُ لا يَأكُلُ مِن طَعامِ الناسِ لِئَلّا يَأكُلُوا مِن طَعامِهِ .
امام رضا علیه السلام : شخص بخشنده از غذای مردم می خورد ، تا مردم از غذای او بخورند ، اما شخص خسیس از غذای مردم نمی خورد تا آنها نیز از غذای او نخورند .
بحار الأنوار : ۷۱/۳۵۲/۸ .

حدیث۲۳۰

امام رضا علیه السلام :

مَن زارَنی عَلَی بُعدِ داری ، أتَیتُهُ یَومَ القِیامَةِ فی ثلاثِ مَواطِنَ حتّی اُخَلِّصَهُ مِن أهوالِها : إذا تَطایَرَتِ الکَتُبُ یَمینا وشِمالاً ، وعِندَ الصِّراطِ وعِندَ المِیزانِ .

امام رضا علیه السلام : هر که مرا در دیار غربت زیارت کند ، روز قیامت در سه جا به داد او می رسم و از هراسها و سختیهای آنها نجاتش می دهم : وقتی که نامه های اعمال از راست و چپ پراکنده شوند و هنگام گذشتن از صراط و موقع سنجیدن میزان [اعمال] .

عیون أخبار الرِّضا : ۲/۲۵۵/۲ .

حدیث۲۳۱

امام رضا علیه السلام :

ما زارَنی أحَدٌ مِن أولِیائی عارِفا بِحَقّی إلّا تَشَفَّعتُ لَهُ یَومَ القِیامَةِ .

امام رضا علیه السلام : هیچ یک از دوستان من که عارف به حق و مقام من باشد زیارتم نکند مگر این که در روز قیامت شفاعتش کنم .

عیون أخبار الرِّضا : ۱۶ /۲/۲۵۸

حدیث۲۳۲

امام رضا علیه السلام :

ـ لَمّا سَألَهُ ابنُ سِنانٍ : ما لِمَن زارَ أباکَ ؟ ـ :لَهُ الجَنَّةُ فَزُرْهُ .

امام رضا علیه السلام ـ در پاسخ به ابن سنان که پرسید : ثواب کسی که پدر شما را زیارت کند چیست؟ ـ فرمود : پاداش او بهشت است ؛ پس آن بزرگوار را زیارت کن .

بحار الأنوار : ۱۰۲/۱/۳ .

حدیث۲۳۳

امام رضا علیه السلام :

فَضلُ زیارَةِ قَبرِ أمیرِ المؤمنینَ علی زیارَةِ قَبرِ الحُسینِ کَفَضلِ أمیرِ المؤمنینَ عَلَی الحُسینِ .

امام رضا علیه السلام : برتری قبر امیر مؤمنان بر زیارت قبر حسین همچون برتری خود امیر مؤمنان بر حسین است .

بحار الأنوار : ۱۰۰/۲۶۲/۱۴

حدیث۲۳۴

امام رضا علیه السلام :

نَزَلَ جَبرئیلُ علی النبیّ صلی الله علیه و آله فقالَ : یا محمّدُ ، إنّ رَبَّکَ یُقرِئُکَ السلامَ ، ویقولُ : إنّ الأبکارَ مِنَ النساءِ بمَنزِلَةِ الثَّمَرِ علی الشَّجَرِ ، فإذا أینَعَ الثَّمرُ فلا دَواءَ لَهُ إلّا اجتِناؤهُ وإلّا أفسَدَتْهُ الشَّمسُ ، وغَیَّرَتْهُ الرِّیحُ ، وإنّ الأبکارَ إذا أدرَکنَ ما تُدرِکُ النساءُ فلا دَواءَلَهُنَ إلّا البُعُولُ، وإلّا لَم یُؤمَنْ علَیهِنَّ الفِتنَةُ ، فَصَعِدَ رسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله المِنبَرَ فَجَمَعَ الناسَ ثُمّ أعلَمَهُم ما أمَرَ اللّهُ عزّوجلّ بِهِ .

امام رضا علیه السلام : جبرئیل بر پیامبر صلی الله علیه و آله فرود آمد و گفت : ای محمّد! پروردگارت تو را سلام می رساند و می فرماید : دوشیزگان همچون میوه روی درخت هستند . میوه چون برسد برای آن دارویی جز چیدن نباشد وگرنه بر اثر آفتاب و باد خراب می شود . دوشیزگان نیز هرگاه به مرحله زنان برسند آنان را دارویی جز شوهر دادن نباشد وگرنه از گمراهی و فساد ایمن نخواهند بود . پس ، رسول خدا صلی الله علیه و آله بر منبر رفت و مردم را جمع کرد و فرمان خداوند عز و جل را به آگاهی آنان رساند .

بحار الأنوار : ۱۶/۲۲۳/۲۲

حدیث۲۳۵

امام رضا علیه السلام :

ـ لَمّا سُئلَ عن صِفَةِ الزاهِدِ ـ : مُتَبَلِّغٌ بِدُونِ قُوتِهِ ، مُستَعِدٌّ لِيَوم مَوتِهِ ، مُتَبَرِّمٌ بحَياتِهِ .

امام رضا علیه السلام ـ در پاسخ به پرسش از صفت زاهد ـ فرمود : کسی که به کمتر از قُوت خود بسنده می کند ، برای روز مرگش آماده است و از زنده ماندن خود دلتنگ است (شوق آخرت و دیدار خدا را دارد) .

بحار الأنوار : ۷۸/۳۴۹/۶ .

حدیث۲۳۶

امام رضا علیه السلام :

حُرِّمَ الزِّنـا لِما فيهِ مِنَ الفَسادِمِن قَتلِ الأنفُسِ ، وذَهابِ الأنسابِ ، وتَركِ التَّربيَةِ للأطفالِ ، وفَسادِ المَوارِيثِ ، وما أشبَهَ ذلكَ مِن وُجُوهِ الفَسادِ .

امام رضا علیه السلام : زنا به علّت مفاسدی که در بردارد ، مانند قتل نفس ، از بین رفتن و مخدوش شدن اصل و نسب ، ترک تربیت کودکان ، تباه شدن موضوع ارث و میراث و امثال این مفاسد ، حرام شده است .

بحار الأنوار : ۷۹/۲۴/۱۹

حدیث۲۳۷

امام رضا علیه السلام :

أنشَدَنيالرِّضا عليه السلام لعبدِالمُطَّلِبِ:

يَعِيبُ الناسُ كُلُّهُمُ زَمانا وما لِزَمانِنا عَيبٌ سِوانا

نَعِيبُ زَمانَنا والعَيبُ فِينا ولو نَطَقَ الزَّمانُ بِنا هَجانا

وإنَّ الذِئبَ يَترُكُ لَحمَ ذِئبٍ ويَأكُلُ بَعضُنا بَعضا عِيانا

لَبِسْنا لِلخداعِ مسوكَ طِيبٍ ووَيلٌ لِلغَرِيبِ إذا أتانا.

عيون أخبار الرضا علیه السلام ـ به نقل از ريّان بن صلت ـ : حضرت رضا علیه السلام این ابیات را از عبدالمطّلب برای ما خواند :

تمام مردم از زمانه ایراد می گیرند

حال آن که زمانه را عیبی جز ما نیست

ما از زمانه خود ایراد می گیریم حال آن که عیب در خود ماست

اگر زمانه زبان داشت ما را هجو می کرد

گرگ گوشت گرگ را نمی خورد

ولی ما آشکارا یکدیگر را می خوریم

فریبکارانه پوستهای فریبا بر تن می کنیم

و وای بر غریبی که نزد ما آید.

عیون أخبار الرِّضا : ۲/۱۷۷/۵ .

حدیث۲۳۸

امام رضا علیه السلام :

إذا حُبِسَتِ الزَّكاةُ ماتَتِ المَواشِي .

امام رضا علیه السلام : هرگاه زکات پرداخته نشود ، چارپایان دچار مرگ و میر شوند .

بحار الأنوار : ۷۳/۳۷۳/۸ .

حدیث۲۳۹

امام رضا علیه السلام :

إنّ رسولَ اللّهِ صلی الله علیه و آله كانَ إذا أصبَحَ قالَ لأصحابِهِ : هل مِن مُبَشِّراتٍ؟ يَعنِي بِهِ الرُّؤيا .

امام رضا علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله صبح که می شد به اصحابش می فرمود : آیا کسی نوید دهنده ای دارد؟ منظور آن حضرت رؤیا بود.

الکافی : ۸/۹۰/۵۹ .

حدیث۲۴۰

امام رضا علیه السلام :

ـ بعد ما ذَكَرَ الإمامُ علیه السلام رجُلًا وقالَ: إنَّهُ يُحِبُّ الرئاسةَ ـ : ما ذِئبانِ ضارِيانِ في غَنَمٍ قد تَفَرَّقَ رِعاؤها بِأضَرَّ في دِينِ المُسلمِ مِنَ الرئاسةِ .

امام رضا علیه السلام ـ پس از آن که نام مردی را برد و گفت : او ریاست طلب است ـ فرمود : اگر دو گرگ درنده به یک رمه بی شبان حمله کنند خسارتی که می زنند بیشتر از خسارتی که جاه طلبی به دین مسلمان وارد می کند ، نیست .

الکافی : ۲/۲۹۷/۱ .

حدیث۲۴۱

امام رضا علیه السلام :

مَن لم يَقدِرْ على ما يُكَفِّرُ بِهِ ذُنوبَهُ فَلْيُكثِرْ مِنَ الصَّلاةِ على محمّدٍ وآلِهِ فإنّها تَهدِمُ الذُّنوبَ هَدماً .

امام رضا علیه السلام : هر که نمی تواند کاری کند که به سبب آن گناهانش زدوده شود بر محمّد و خاندان او بسیار درود فرستد ؛ زیرا صلوات گناهان را ریشه کن می کند .

الأمالی للصدوق: ۱۳۱/۱۲۳.

حدیث۲۴۲

امام رضا علیه السلام :

ما أحَدٌ مِن شیعَةِ عَلیٍّ أصبَحَ صَبیحةً أتی بِسیّئةٍ أو ارتَکَبَ ذنباً إلّا أمسی وقد نالَهُ غَمٌّ حَطَّ عَنهُ سَیِّئَتَهُ ، فکیف یَجرِی علَیهِ القَلَمُ ؟!

امام رضا علیه السلام : هیچ یک از شیعیان علی نیست که روز مرتکب عمل زشتی یا گناهی شود ، مگر آن که شب اندوهی به او رسد که آن گناه را فرو ریزد ؛ پس ، چگونه قلم برای نوشتن گناهان چنین کسی به کار افتد؟!

بحار الأنوار : ۶۸/۱۴۶/۹۴ .

حدیث۲۴۳

امام رضا علیه السلام :

إذا کَذَبَ الوُلاةُ حُبِسَ المَطَرُ ،وإذا جارَ السُّلطانُ هانَتِ الدَّولةُ ، وإذا حُبِسَتِ الزکاةُ ماتَتِ المَواشی .

امام رضا علیه السلام : هر گاه حکمرانان دروغ بگویند ، باران نمی بارد و هر گاه سلطان ستم کند، دولت سست و بی اعتبار شود و هر گاه زکات داده نشود چارپایان بمیرند .

الأمالی للمفید : ۳۱۰/۲

حدیث۲۴۴

امام رضا علیه السلام :

الصَّغائرُ مِنَ الذنوبِ طُرُقٌ إلی الکبائرِ ، ومَن لَم یَخَفِ اللّهَ فی القَلیلِ لَم یَخَفْهُ فی الکثیرِ .

امام رضا علیه السلام : گناهان کوچک راههایی به سوی گناهان بزرگند وکسی که ازخداوند دراندک ترس نداشته باشد، در زیاد نیز از اونمی ترسد.

بحار الأنوار : ۷۳/۳۵۳/۵۵ .

حدیث۲۴۵

امام رضا علیه السلام :

المُذِیعُ بالسیّئةِ مَخذُولٌ ، والمُستَتِرُ بالسیّئةِ مَغفورٌ لَهُ .

امام رضا علیه السلام : کسی که گناه[خود] را آشکار کند به حال خود وانهاده شود و کسی که گناه را پوشیده بدارد ، آمرزیده گردد .

بحار الأنوار : ۷۳/۳۵۶/۶۷

حدیث۲۴۶

امام رضا علیه السلام :

مَن ذَکَرَ اللّهَ ولم یَستَبِقْ إلی لِقائهِ فَقدِ استَهزَأَ بنَفسِهِ .

امام رضا علیه السلام : هرکه خدا را یاد کند اما به دیداراو شتاب (شوق) نشان ندهد، خود را ریشخند کرده است .

بحار الأنوار : ۷۸ / ۳۵۶ / ۱۱

حدیث۲۴۷

امام رضا علیه السلام :

لادِینَ لِمَن لاوَرَعَ لَهُ .

امام رضا علیه السلام : کسی که پارسایی ندارد، دین ندارد .

کمال الدین : ۳۷۱/۵ .

حدیث۲۴۸

امام رضا علیه السلام :

مَن لَم یَخَفِ اللّه َ فی القَلیلِ لَم یَخَفْهُ فی الکَثیرِ .

امام رضا علیه السلام : کسی که در [گناهِ] اندک از خدا نترسد در [گناهِ] بسیار هم از او نمی ترسد .

بحار الأنوار : ۷۱/۱۷۴/۱۰ .

حدیث۲۴۹

امام رضا علیه السلام :

حَرّمَ اللّه ُ الخَمرَ لِما فیها مِن الفَسادِ ، ومِن تَغْییرِها عُقولَ شارِبِیها ، وحَمْلِها إیّاهُم علی إنْکارِ اللّه ِ عزّوجلّ ، والفِرْیَةِ علَیهِ وعلی رُسُلِهِ ، وسائرِ ما یکونُ مِنهُم مِن الفَسادِ والقَتلِ .

امام رضا علیه السلام : خداوند شراب را حرام فرمود ؛زیرا شراب تباهی می آورد ، عقل شرابخواران را دگرگون می کند و آنان را به انکار خدای عز و جل و دروغ وتهمت بستن به او و پیامبرانش وا می دارد و دیگر اعمالی چون تبهکاری و قتل که از شرابخواران سر می زند .

عیون أخبار الرِّضا: ۲/۹۸/۲ .

حدیث۲۵۰

امام رضا علیه السلام :

لا یَکونُ الرّجُلُ عابِدا حتّی یکونَ حَلیما .

امام رضا علیه السلام : آدمی عابد نباشد، مگر آن که بردبار باشد .

الکافی : ۲/۱۱۱/۱ .

حدیث۲۵۱

امام رضا علیه السلام :

حَرّمَ اللّه ُ الفِرارَ مِن الزَّحْفِ ؛ لِمافیهِ مِن الوَهْنِ فیالدِّینِ ، والاسْتِخْفافِ بالرُّسُلِ والأئمّهِ العادِلهِ علیهم السلام .

امام رضا علیه السلام : خداوند فرار از میدان جهادرا حرام کرده است ؛ چون باعث ضعف دین و خفیف شدن پیامبران و پیشوایان عادل علیهم السلام است .

عیون أخبار الرِّضا علیه السلام : ۲/۹۲/۱ .

حدیث۲۵۲

امام رضا علیه السلام :

إنَّ فی أخْبارِنا مُتَشابِهاکمُتَشابِهِ القُرآنِ ، ومُحْكَما كمُحْكَمِ القُرآنِ ، فَرُدّوا مُتَشابِهَها إلی مُحْكَمِها ، ولا تَتَّبِعوا مُتَشابِهها دُونَ مُحْكَمِها فَتَضِلّوا .

امام رضا علیه السلام : در اخبار ما نیز، همچون قرآن، محکم و متشابه وجود دارد. پس، اخبار متشابه ما را به محکمات آن ارجاع دهید وبدون توجه به محکمات آن از متشابهاتش پیروی مکنید که گمراه می شوید.

عیون أخبار الرِّضا علیه السلام : ۱/۲۹۰/۳۹ .

حدیث۲۵۳

امام رضا علیه السلام :

إنَّما اُمِروا

امام رضا علیه السلام : از آن رو مردم به احرام بستن فرمان داده شده اند که، پیش از وارد شدن به حرم خدا و حوزه امنیت او، دلهایشان خاشع گردد وبه هیچ چیز از اموردنیا و زیورها ولذّتهای آن دل نبندند و در آن حال و وضعی که دارند جدی و کوشا باشند و آهنگ او کنند و با تمام وجود رو به سوی او آورند.

فی الطبعة المعتمدة «یأمروا» وما أثبتناه من طبعة مؤسسة آل البیت علیهم السلام .

حدیث۲۵۴

امام رضا علیه السلام :

فإنْ قالَ : فَلِمَ أمرَ بالحَجِّ؟ قیلَ :لِعلَّةِ الوِفادَةِ إلی اللّه عزّوجلّ وطَلَبِ الزِّیادَةِ... مَع ما فیهِ مِن التَّفَقُّهِ ونَقْلِ أخْبارِ الأئمّةِ علیهم السلام إلی كُلِّ صُقْعٍ وناحِیَةٍ .

امام رضا علیه السلام : اگر [کسی] بپرسد: چرا فرمان حجّ داده شده است؟ در پاسخ گفته شود : علتش وارد شدن بر خداوند عز و جل و طلب فزونی از اوست ... و نیز آگاه شدن از مسائل دینی و رساندن اخبار امامان علیهم السلام به هر سو و ناحیه ای .

عیون أخبار الرِّضا علیه السلام : ۲/۱۱۹/۱ .

حدیث۲۵۵

امام رضا علیه السلام :

لیسَ مِنّا مَن لَمْ یأمن جارُهُ بَوائقَهُ .

امام رضا علیه السلام : از ما نیست کسی که همسایه اش از شرّ او در امان نباشد.

عیون أخبار الرِّضا علیه السلام : ۲/۲۴/۲ .

حدیث۲۵۶

امام رضا علیه السلام :

مَن سألَ اللّه َ الجَنَّةَ ولَم يَصْبِرْعلى الشَّدائدِ فَقدِ اسْتَهْزأ بنَفْسِهِ .

امام رضا علیه السلام : هر کس [از خدا] بهشت بخواهد و در برابر سختیها شکیبایی نورزد، بی گمان خود را ریشخند کرده است.

بحار الأنوار : ۷۸/۳۵۶/۱۱.

حدیث۲۵۷

امام رضا علیه السلام :

كانَ رسولُ اللّه ِ صلى الله عليه و آله إذا بَعثَ جيشا فاتَّهَم أميرا ، بَعثَ مَعهُ مِن ثِقاتِهِ مَن يتَجَسَّسُ لَه خَبرَهُ .

امام رضا علیه السلام : پیامبر خدا صلى الله عليه و آله هرگاه سپاهی را گسیل می داشت و به فرماندهی بدگمان بود یکی از افراد مورد اعتماد خود را به عنوان جاسوس همراه او می فرستاد .

وسائل الشيعة : ۱۱/۴۴/۴.

حدیث۲۵۸

امام رضا علیه السلام :

قالَ اللّه ُ تعالى : يابنَ آدمَ ،بِمَشِيَّتِي كُنتَ أنتَ الّذِي تَشاءُ ، وبِنِعْمَتِي أدَّيْتَ إلَيَّ فَرائضِي، وبِقُدرَتِي قَوِيتَ على مَعْصيَتِي، خَلَقتُكَ سَميعا بَصيرا ، أنا أوْلى بحَسَناتِكَ مِنكَ ، وأنتَ أوْلى بسَيّئاتِكَ مِنّي .

امام رضا علیه السلام : خداوند متعال فرمود: ای زاده آدم! با خواست من است که تو می خواهی و با نعمت من است که واجباتم را برای من انجام می دهی و با قدرت من است که بر نافرمانی و گناه من توانا گشتی. من تو را شنوا و بینا آفریدم. من به نیکیهایت از تو سزاوارترم و تو به بدیهایت سزاوارتری تا من.

بحار الأنوار: ۵/۴/۳ و ص۵۶/۹۹ و ص۵۷/ ۱۰۴

حدیث۲۵۹

امام رضا علیه السلام :

ـ وقد سُئلَ عن عِلّةِ إغْراقِ اللّه ِ فِرْعَونَ وقد آمَنَ بهِ وأقَرَّ بتَوحيدِهِ ـ : لأنَّهُ آمنَ عندَ رُؤيةِ البَأْسِ ، والإيمانُ عندَ رُؤيَةِ البَأْسِ غيرُ مَقبولٍ .

امام رضا علیه السلام ـ در پاسخ به این پرسش که: چرا خداوند فرعون را با آن که ایمان آورد و به یگانگی او اقرار کرد غرق ساخت؟ ـ فرمود : زیرا او هنگامی ایمان آورد که عذاب را مشاهده کرد و ایمان آوردن به هنگام مشاهده عذاب پذیرفته نیست.

بحار الأنوار : ۶/۲۳/۲۵.

حدیث۲۶۰

امام رضا علیه السلام :

لا يَعْدَمُ المرءُ دائرَةَ السّوءِمَعَ نَكْثِ الصَّفْقةِ .

امام رضا علیه السلام : آدم پیمان شکن از پیشامد بد در امان نیست.

بحار الأنوار : ۶۷/۱۸۶/۴.

حدیث۲۶۱

امام رضا علیه السلام :

رأیتُ أبی علیه السلام فی المَنامِ فقالَ : یا بُنَیَّ ، إذا کُنتَ فی شِدّةٍ فأکْثِرْ أنْ تقولَ : «یا رؤوفُ یا رحیمُ»، والّذی تَراهُ فی المَنامِ کما تَراهُ فی الیَقَظةِ .

امام رضا علیه السلام : پدرم را در خواب دیدم فرمود: پسرم! هرگاه در سختی و گرفتاری بودی جمله «یا رؤوف یا رحیم» را فراوان بگو و آنچه در خواب می بینی چنان است که در بیداری می بینی.

مُهج الدعوات : ۳۹۷.

حدیث۲۶۲

امام رضا علیه السلام :

إنَّ اللّه َ یُبغِضُ القِیلَ والقالَ ، وإضاعَةَ المالِ ، وکَثْرَةَ السُّؤالِ .

امام رضا علیه السلام : خداوند از قیل و قال و بر باد دادن مال و خواهش بسیار نفرت دارد.

بحار الأنوار : ۷۸ / ۳۳۵ / ۱۶.

حدیث۲۶۳

امام رضا علیه السلام :

البُخلُ یُمَزِّقُ العِرْضَ .

امام رضا علیه السلام : بخل، آبرو را بر باد می دهد.

بحار الأنوار : ۷۸ / ۳۵۷ / ۱۲

حدیث۲۶۴

امام رضا علیه السلام :

الاسْتِرسالُ بالاُنسِ یُذهِبُ المَهابةَ .

امام رضا علیه السلام : انس زیاد، ابّهت را از میان می برد.

أعلام الدین : ۳۰۷ .

حدیث۲۶۵

امام رضا علیه السلام :

لا یکونُ المؤمنُ مؤمنا حتّی تکونَ فیه ثلاثُ خِصالٍ : سُنّةٌ مِن ربِّهِ ، وسُنّةٌ مِن نبیِّهِ صلی الله علیه و آله ، وسنّةٌ مِن ولیِّهِ علیه السلام ؛ فأمّا السُّنَّةُ مِن ربِّهِ فکِتْمانُ السِّرِّ ، وأمّا السُّنَّةُ مِن نبیّه صلی الله علیه و آله فمُداراةُ النّاسِ ، وأمّا السُّنَّةُ مِن ولیِّهِ علیه السلام فالصَّبرُ فی البَأْساءِ

والضَّرّاءِ .

امام رضا علیه السـلام : تا سه خصلت در مؤمن نباشد، مؤمن نیست: خصلتی از پروردگارش، خصلتی از پیامبرش صلی الله علیه و آله و خصـلتی از ولیّ خدا . امّا خصلت پروردگارش، نهفتن راز است؛ و خصلت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله ، ملایمت با مردم است؛ و خصلت ولیّ خدا، شکیبایی در تنگنا و سختی است.

تحف العقول : ۴۴۲ .

حدیث۲۶۶

امام رضا علیه السلام :

إنّما یَجیءُ الفَرَجُ علی الیَأْسِ .

امام رضا علیه السلام : همانا فرج و گشایش ، پس از نومیدی می آید.

بحار الأنوار : ۵۲ / ۱۱۰ / ۱۷ .

حدیث۲۶۷

امام رضا علیه السلام :

ما رَأیتُ أبا الحَسَنِ الرِّضا علیه السلام جَفا أحَدا بِکَلِمَةٍ قَطُّ وَلا رَأیتُهُ قَطَعَ عَلی أحَدٍ کَلامَهُ حَتّی یَفرُغَ مِنهُ ، وَمارَدَّ أحَدا عَن حاجَةٍ یَقدِرُ عَلَیها وَلا مَدَّ رِجلَهُ بَینَ یَدَی جَلیسٍ لَهُ قَطُّ وَلا اتَّکی بَینَ یَدَی جَلیسٍ لَهُ قَطُّ ، وَلا رَأیتُهُ شَتَمَ أحَدا مِن مَوالیهِ وَمَمالیکِهِ قَطُّ ، وَلا رَأیتُهُ تَفَلَ وَلا رَأیتُهُ یُقَهقِهُ فی ضِحکِهِ قَطًّ ، بَل کانَ ضِحکُهُ التَّبَسُّمُ ، وَکانَ إذا خَلا وَنَصَبَ مائِدَتَهُ أجلَسَ مَعَهُ عَلی مائِدَتِهِ مَمالیکَهُ وَمَوالیهِ حَتّی البَوّابَ السّائِسَ .

عیون أخبار الرضا ـ به نقل از ابراهیم بن العباس ـ : هرگز ندیدم که امام رضا علیه السـلام به کسـی سـخن تندی بگوید ، و یا پیش از آن که کسـی سـخنش تمـام شود سـخن او را قطع کنـد . اگر می توانست حـاجت کسـی را برآورد ، هرگز او را دست خالی برنمی گردانـد ؛ هیـچ گـاه در برابر کسـی پـای خود را دراز نمی کرد ، و چنـانچه کسـی در حضور او نشسـته بود ، تکیه نمی کرد . هرگز ندیدم که به یکی از غلامان و خدمتکارانش ناسزا بگوید ؛ هرگز ندیدم که آب دهان بیندازد ، و یا هنگام خندیدن قهقهه سر دهد ، بلکه خنـده اش تبسّم بود . هرگاه سـفره اش را پهن می کرد غلامان و خـدمتکاران خود و حتی دربان [و]مِهتر اسـبان را با خود سـر سفره می نشاند .

عیون أخبار الرضا : ۲ / ۱۸۴ / ۷ .

حدیث۲۶۸

امام رضا علیه السلام :

إنّ المأمونَ قالَ للرِّضا علیه السلام : یابنَ رسولَ اللّه ... إنّی قد رأیتُ أنْ أعزِلَ نَفْسی عنِ الخِلافةِ ، وأجْعَلَها لکَ وأُبایِعَکَ !

فقالَ له الرِّضا علیه السـلام : إنْ کانتْ هـذهِ الخلافةُ لکَ واللّه ُ جَعلَها لکَ فلا یَجوزُ لکَ أنْ تَخْلَعَ لِباسا ألبَسَـکَهُ اللّه ُ وتَجْعلَهُ لِغَیرِکَ ، وإنْ کانتِ الخِلافةُ لَیستْ لکَ فلایَجوزُ لکَ أن تَجْعلَ لِی ما لیسَ لکَ.

فقالَ له المأمونُ : یابنَ رسولِ اللّه ، فَلابُدَّ لکَ مِن قَبولِ هذا الأمرِ! فقالَ : لَستُ أفْعَلُ ذلک طائعا أبدا ... تُریدُ بذلکَ أن یَقولَ النّاسُ : إنّ علیَّ بنَ موسی الرِّضا لم یَزْهَدْ فی الدُّنیا بل زَهِدَتِ الدُّنیا فیهِ ! ألا تَرَونَ کیفَ قَبِلَ وِلایةَ العهدِ طمَعا فی الخِلافةِ ؟ ! فغَضِبَ المأمونُ

ثُمَّ قالَ : ... فباللّه اُقسِمُ لَئِنْ قَبِلْتَ وِلايَةَ العهدِ وإلّا أجْبَرتُكَ على ذلكَ ، فإنْ فَعلتَ وإلّا ضَرَبتُ عُنُقَكَ .

عیون أخبار الرضا : مأمون به حضرت رضا علیه السلام گفت: ای پسر رسول خدا! ... من صلاح دیدم که خود را از خلافت عزل کنم و آن را به تو بسپارم و با تو بیعت کنم!

حضرت رضا علیه السلام فرمود: اگر این خلافت از آنِ توست و خدا به تو داده است که روا نیست جامه ای را که خدا بر قامت تو پوشانده از تن به درآوری و به دیگری بپوشانی و اگر خلافت از آنِ تو نیست ، حق نداری آنچه را از آنِ تو نیست به من واگذاری. مأمون گفت: ای فرزند رسول خدا! باید این کار را بپذیری . امام فرمود: من با میل خود هرگز این کار را نمی کنم ... تو با این کار می خواهی مردم بگویند: علی بن موسی به دنیا پشت نکرده بود، بلکه دنیا به او پشت کرده بود، مگر نمی بینید که چگونه به طمع خلافت ، ولایتعهدی را پذیرفت؟! مأمون در خشم شد و گفت: ... به خدا سوگند اگر ولایتعهدی را نپذیری تو را به پذیرفتن آن مجبور می کنم. اگر این کار را کردی چه بهتر و گرنه گردنت را می زنم.

عیون أخبار الرضا : ۲ / ۱۳۹ / ۳ .

حدیث۲۶۹

امام رضا علیه السلام :

كانَت لأبی الحَسَنِ موسَی بن جَعفَرٍ علیهماالسلام بِضعَ عَشَرةَ سِنَةٍ كُلَّ یَومٍ سَجدَةٌ بَعدَ ابیضاضِ الشَّمسِ إلی وَقتِ الزَّوالِ قالَ : فَكانَ هارونُ رُبَّما صَعِدَ سَطحا یُشرِفُ مِنهُ عَلی الحَبسِ الَّذی حَبَسَ فیهِ أبا الحَسَنِ علیه السلام فَكانَ یَری أبا الحَسَنِ علیه السلام ساجِدا فَقالَ لِلرَّبیعِ : ما ذاكَ الثَّوبُ الَّذی أراهُ كُلَّ یَومٍ فی ذلكَ المَوضِعِ؟ قالَ : یا أمیرَالمُؤمِنینَ ما ذاكَ بِثَوبٍ وإنّما هُوَ موسَی بنُ جَعفَرٍ علیهماالسلامَلَهُ كُلُّ یَومٍ
سَجدَةٌ بَعدَ طُلوعِ الشَّمسِ إلی وَقتِ الزَّوالِ ، قالَ الرَّبیعُ : فَقالَ لی هارونُ : أما إنَّ هذا من رُهبانِ بَنی هاشِمٍ ، قُلتُ : فَما لَكَ فَقَد ضَیَّقتَ عَلیهِ فی الحَبسِ ؟! قالَ : هَیهاتَ لابُدَّ مِن ذلكَ .

عیون أخبار الرضا ـ به نقل از ثوبانی ـ: ابوالحسن موسی بن جعفر علیهماالسلام ، به مدّت ده سال و اندی ، هر روز پس از بالا آمدن آفتاب به سجده می رفت و تا هنگام ظهر در سجده بود. گاهی اوقات هارون روی بامی که مشرف بر زندان امام کاظم علیه السلام بود می رفت و حضرت را در حال سجده می دید . یک بار به ربیع گفت : این جامه ای که هر روز در آن جا می بینم چیست ؟ ربیع گفت : ای امیر المؤمنین ! آن جامه نیست بلکه موسی بن جعفر علیهماالسلاماست که هر روز بعد از طلوع خورشید تا هنگام ظهر به
سجده می افتد . ربیع گفت : هارون به من گفت : براستی که او از راهبان بنی هاشم است . من گفتم : پس چرا در زندان عرصه را بر او تنگ کرده ای ؟ ! گفت : هیهات که چاره ای جز این نیست .

عیون أخبار الرضا : ۱ / ۹۵ .

حدیث۲۷۰

امام رضا علیه السلام :

إنّ العبدَ إذا اختارَهُ اللّهُ عزّ وجلّ لاُمورِ عبادِهِ شَرحَ صَدرَهُ لذلكَ ، وأودَعَ قلبَهُ یَنابِیعَ الحِكمةِ، وألْهَمهُ العِلمَ إلهاما ، فلَم یَعْیَ بعدَهُ بجوابٍ ولا یَحیرُ فیهِ عنِ الصّوابِ .

امام رضا علیه السلام : هرگاه خداوند عز و جل بنده ای را برای [اداره]امور بندگانش برگزیند برای این امر به او شرح صدر عطا

می کنـد، چشـمه های حکمت را در دلش جاری می سازد و به او علم و دانش الهام می فرمایـد که از آن پس ، از پاسـخ هیـچ چیز درنمی ماند و در یافتن راه درست سرگردان نمی شود.

الکافی : ۱ / ۲۰۲ / ۱ .

حدیث۲۷۱

امام رضا علیه السلام :

ـ فی صِفَةِ الإمامِ ـ : مُضْطَلِعٌ بالإمامةِ ، عالِمٌ بالسِّياسَةِ .

امام رضا علیه السلام ـ در بیان ویژگی امام ـ فرمود : در امامت ، توانمند و از سیاست ، آگاه است.

الکافی : ۱ / ۲۰۲ / ۱ .

حدیث۲۷۲

امام رضا علیه السلام :

إنّ الإمامةَ زِمامُ الدِّينِ ، ونِظامُ المُسلِمينَ، وصَلاحُ الدُّنيا، وعِزُّالمُؤمِنينَ .

امام رضا علیه السلام : امامت، زمام دین است و رشته مسلمانان و اصلاح و آبادانی دنیا و عزّت مؤمنان.

الکافی : ۱/۲۰۰/۱ .

حدیث۲۷۳

امام رضا علیه السلام :

إنَّ الإمامةَ اُسُّ الإسلامِ النّامی، وفَرْعُهُ السّامی .

امام رضا علیه السلام : امامت ریشه بالنده اسلام و شاخه برافراشته آن است.

الکافی : ۱ / ۲۰۰ / ۱

حدیث۲۷۴

امام رضا علیه السلام :

وأنْزَلَ فی حِجَّةِ الوَداعِ وَهِیَ آخِرُ عُمْرِهِ صلی الله علیه و آله «اليَومَ أكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ» وأمرُ الإمامةِ مِنْ تَمامِ الدِّينِ .

امام رضا علیه السلام : خداوند آیه «امروز دینتان را برای شما کامل کردم» را در حجّهٔ الوداع که در پایان عمر پیامبر صلی الله علیه و آله بود نازل کرد و امر امامت از جمله کمال دین است .

الکافی : ۱ / ۱۹۹ / ۱

حدیث۲۷۵

امام رضا علیه السلام :

إنَّ فی تَسمِيَةِ اللّهِ عزّ وجلّ الإقرارُ بِرُبوبِيَّتِهِ وتَوحيدِهِ .

امام رضا علیه السلام : در نامیدن خداوند عز و جل به اللّه ، اقرار به ربوبیت و یگانی او نهفته است .

عيون أخبار الرضا : ۲/۹۳/۱ .

حدیث۲۷۶

امام رضا علیه السلام :

مَنْ أرادَ أنْ يَكُونَ صَالِحا خَفِيفَ الجِسْمِ (وَاللّحمِ) فَلْيُقَلِّلْ مِنْ عَشائِهِ بِاللَّيْلِ .

امام رضا علیه السلام : هر که می خواهد تندرست و دارای بدنی لاغر و چابک باشد، از شام شبش کم کند .

بحار الأنوار : ۶۲/۳۲۴.

حدیث۲۷۷

امام رضا علیه السلام :

مُرِ الصَّبيَّ فلْيَتَصدَّقْ بيدِهِ بالكِسْرةِ والقَبْضةِ والشَّيءِ وإنْ قَلَّ ، فإنَّ كلَّ شيءٍ يُرادُ بِهِ اللّه ُ ـ وإنْ قَلَّ ـ بعدَ أنْ تَصدُقَ النِّيَّةُ فيهِ عظيمٌ .

امام رضا علیه السلام : به کودک دستور ده که بادست خودش صدقه بدهد، اگر چه به اندازه تکّه نانی یا یک مشت چیز اندک باشد؛ زیرا هر چیزی که در راه خدا داده می شود، هر چند کم، اگر با نیّت پاک باشد زیاد است.

الكافی : ۴/۴/۱۰.

حدیث۲۷۸

امام رضا علیه السلام :

إنّ اللّه َ عَزَّوجلَّ ... أمَرَ بِالشُّكرِلَهُ ولِلوالِدَين ، فمَن لَم يَشكُرْ والِدَيهِ لَم يَشكُرِ اللّه َ .

امام رضا علیه السلام : خداوند عز و جل... به سپاسگزاری ازخود و پدر و مادر فرمان داده است. پس هر که از پدر و مادرش سپاسگزاری نکند، از خداوند سپاسگزاری نکرده است.

الخصال : ۱۵۶/۱۹۶.

حدیث۲۷۹

امام رضا علیه السلام :

ـ لَمّا سُئلَ عَن قَولِ اللّه ِ لإبراهيمَ: «أوَ لَمْ تُؤْمِنْ قالَ بَلى ولكِنْ لِيَطْمَئنَّ قَلْبى»

امام رضا علیه السلام ـ درباره این سخن خداوند به ابراهیم که: «آیا ایمان نداری؟ گفت: چرا، اما برای اینکه دلم آرام گیرد» سؤال شد که: مگر در دل او شک بود؟ ـ فرمود : نه، او یقین داشت، اما از خداوند خواست به یقین او بیفزاید.

البقرة : ۲۶۰ .

حدیث۲۸۰

امام رضا علیه السلام :

بِرُّ الْوالِدَيْنِ واجِبٌ وَ اِنْ كانا مُشْرِكَيْنِ، وَ لا طاعَةَ لَهُما فى مَعْصيَةِ الْخالِقِ؛

نیکی کردن به پدر و مادر، واجب است، حتّی اگر مشرک باشند، ولی نباید در نافرمانی خداوند، از آنها اطاعت کرد.

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۷۲، ح ۵۵.

حدیث۲۸۱

امام رضا علیه السلام :

لا تَقْرَبِ النِّساءَ فی اَوَّلِ اللَّیْلِ لا شِتاءً وَ لا صَیفا وَ ذلِکَ اَنَّ الْمَعِدَةَ وَ الْعُروقَ تَکونُ مُمْتَلِئَةً وَ هُوَ غَیْرُ مَحْمودٍ ، یُتَخَوَّفُ مِنْهُ الْقولَنْجُ وَ الفالِجُ ، وَ اللَّقْوَةُ وَ النِّقرِسُ ، وَ الْحَصاةُ وَ التَّقْطیرُ ، وَ الْفَتْقُ وَ ضَعْفُ الْبَصَرِ وَ الدِّماغِ. فَاِذا اُریدَ ذلِکَ فَلْیَکُنْ فی آخِرِ اللَّیْلِ؛ فَاِنَّهُ اَصَحُّ لِلْبَدَنِ ، وَ اَرْجی لِلْوَلَدِ ، وَ اَذْکی لِلْعَقْلِ فِی الْوَلَدِ الَّذی یُقْضی بَیْنَهُما؛

آغاز شب ، چه در زمستان و چه در تابستان ، با زنان آمیزش مکن ، این بدان جهت است که معده و رگ ها پُرند و این وضعیت مناسبی [برای آمیزش] نیست و بیم قولنج و فلج و لقوه چانه و نِقرس و سنگ [کلیه]و تقطیر (چکایش) بول وفتق و ضعف در بینایی و ذهن می رود . پس اگر قصد آمیزش دارد ، باید در پایان شب انجام دهد، که برای بدن ، صحت افزاتر و برای فرزنددار شدن امیدبخش تر و برای باهوش شدن فرزندی که در این میان پدید می آید ، بهتر است .

طب الامام الرضا علیه السلام ، ص ۶۴.

حدیث۲۸۲

امام رضا علیه السلام :

اِنَّما جُعِلَتِ الْجَماعَةُ لِئَلّا یَکونَ الْاِخْلاصُ وَ التَّوْحیدُ وَ الْاِسْلامُ وَ الْعِبادَةُ لِلّه اِلّا ظاهِرا مَکْشوفا مَشْهورا؛

علّت تشریع نماز جماعت آن است که اخلاص، یکتاپرستی، تسلیم حق بودن و بندگی برای خداوند، آشکار و بی پرده و نمایان باشد.

وسائل الشیعهٔ، ج ۵، ص ۳۷۲، ح ۹ .

حدیث۲۸۳

امام رضا علیه السلام :

جَفَّ الْقَلَمُ بِحَقیقَةِ الکِتابِ مِنَ اللّه ِ بِالسَّعادَةِ لِمَن آمَنَ وَ اتَّقی وَ الشَّقاوَةِ مِنَ اللّه ِ تَبارَکَ و تَعالی لِمَن کَذَّبَ وَ عَصی؛

قلم تقدیر خداوند بر خوشبختی کسی رقم خورَدْ که ایمان آورد و تقوا پیشه کند. و بر بدبختی کسی رقم خورَدْ که ایمان نیاورد و نافرمانی کند.

قرب الإسناد، ص ۳۵۵، ح ۱۲۷۰.

حدیث۲۸۴

امام رضا علیه السلام :

مَنْ لَمْ یَقْدِرْ عَلی ما یُکَفِّرُ بِهِ ذُنوبَهُ فَلْیُکْثِرْ مِنَ الصَّلَواتِ عَلی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ فَاِنَّها تَهْدِمُ الذُّنوبَ هَدْما؛

هر کس نمی تواند کاری کند که به سبب آن گناهانش آمرزیده شود، بر محمّد و آل او بسیار صلوات فرستد؛ زیرا که آن، گناهان را ریشه کن می کند.

أمالی صدوق، ص ۱۳۱.

حدیث۲۸۵

امام رضا علیه السلام :

اَلتّینُ یَذْهَبُ بِالْبَخْرِ وَ یَشُدُّ الْعَظْمَ وَ یُنْبِتُ الشَّعْرَ وَ یَذْهَبُ بِالدّاءِ وَ لایُحْتاجُ مَعَهُ إلی دَواءٍ؛

انجیر، بوی بد دهان را برطرف، استخوان ها را محکم، رویش مو را زیاد، بیماری را برطرف می کند و با وجود آن احتیاجی به دارو نیست.

وسائل الشیعه، ج ۱۷، ص ۱۳۳، ح ۱.

حدیث۲۸۶

امام رضا علیه السلام :

حَرَّمَ اللّه ُ قَتْلَ النَّفْسِ لِعِلَّةِ فَسادِ الخَلقِ فی تَحلیلِهِ لَوْ اُحِلَّ، وَ فَنائِهِمْ، وَ فَسادِ التَّدْبیرِ۲۹۳. اجرای احکام خدا، آرامش بخش است خداوند، کشتنِ انسان را بِدان جهتْ حرام فرمود که اگر آن را حلال می کرد، باعث نابودی مردم و هرج و مرج در اداره جامعه می شد.

من لا یحضره الفقیه، ج ۳، ص ۵۶۵، ح ۴۹۳۴.

حدیث۲۸۷

امام رضا علیه السلام :

فَإن قالَ: فَلِمَ اَمَرَ بِالْحَجِ؟ قیلَ: لَعَلَّةُ الوِفادَةُ اَلَی اللّه عَزَّ وَ جَلَّ وَ طَلَبِ الزّیادَةِ... مَعَ ما فیهِ مِنَ التَفَقُّهِ و نَقلِ اَخبارِ الأئمَّةِ علیهم السلامالی کُلِّ صَقْحٍ و ناحیةٍ کما قالَ اللّه ُ تعالی «فَلولا نَفَر مِن کُلِّ فِرقَةٍ مِنهُم طائِفَةٌ لِیَتَفَقَّهوا فِی الدینِ...»و «لِیَشهَدوا مَنافِعَ لَهُم»؛

اگر گفته شود: چرا خداونـد فرمان به حـج داده؟ در پاسـخ گفته می شود: به خاطر مهمان خـدا شدن، و درخواست زیادی از خدا... اضافه بر اینها آشـنایی با دین و یاد گرفتن احکام و گفت و شـنود احادیث امامان علیهم السـلام و نقل احادیث به چهارگوشه جهان، چنـانچه خـدای متعال می فرمایـد: «چرا از هر گروهی از آنان طایفه ای کوچ نمی کننـد تا در دین و معارف آگاهی یابنـد و فرموده است [مردم را به حج بخوان...] تا منافع خویش را بیابند».

عیون أخبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۱۱۹، ح ۱.

حدیث۲۸۸

امام رضا علیه السلام :

حَرَّمَ اللّه ُ السَّرِقَةَ لِما فیهِ مِنْ فَسادِ الاْمْوالِ وَ قَتْلِ النَّفُسِ لَوْ کانَتْ مُباحَةً، وَ لِما یَأْتِی فِی التَّغاصُبِ مِنَ الْقَتلِ وَ التَّنازُعِ وَ التَّحاسُدِ وَ ما یَدْعو اِلی تَرْکِ التِّجاراتِ وَ الصِّناعاتِ فِی الْمَکاسِبِ وَ اقْتِناءِ الاْمْوالِ اذا کانَ الشَّیْ ءُ الْمُقتَنی لا یَکونُ اَحَدٌ اَحَقَّ بِهِ مِنْ اَحَدٍ وَ عِلَّةُ قَطْعِ الْیمینِ مِنَ السّارِقِ لاَ نَّهُ یُباشِرُ الاْشْیاءَ بِیَمینِهِ، وَ هِیَ اَفْضَلُ اَعْضائِهِ وَ اَ نْفَعُها لَهُ، فَجُعِلَ قَطْعُها نَکالاً وَ عِبْرَةً لِلْخَلْقِ لِئَلّا یَبْتَغوا اَخْذَ الاْمْوالِ مِنْ غَیْرِ حِلِّها، وَ لاَ نَّهُ اَکْثَرُ ما یُباشِرُ السَّرِقَةَ بِیَمینِهِ؛

خداونـد، دزدی را حرام فرمود؛ چرا که اگر مُجـاز بود، بـاعث ضایع شـدن اموال و آدم کشـی می شـد و نیز به این خاطر که غصـب اموال یکـدیگر، مایه کشتار و درگیری و حسد ورزی نسبت به یکدیگر می شود و در نتیجه، تجارت و تولید و کسب و کار، ترک

می گردد و اموال به ناحق به دست می آیـد. علّت قطع دست راستِ دزد، آن است که او با دست راست خود با اشیاء تماس دارد و این دست، بهترین و کار آمدترین عضو بدن اوست. پس قطع آن، مجازاتی برای دزد و درس عبرتی برای دیگران است که در صدد تصرّف اموال [دیگران] از راه غیر حلال نباشند و نیز علّت دیگر [قطع دست راست دزد]، آن است که دزد، بیشتر با دست راستش مرتکب دزدی می شود.

تفسیر نور الثقلین، ج ۱، ص ۶۲۷، ح ۱۸۳.

حدیث۲۸۹

امام رضا علیه السلام :

اِنَّ نوحـا قالَ: «رَبِّ اِنَّ ابْنی مِنْ اَهْلی وَ اِنَّ وَعْـدَکَ الْحَقُّ وَ اَ نْتَ اَحْکَمُ الحاکِمینَ»، فَقالَ اللّه ُ عَزَّ وَ جَلَّ: «یا نوحُ اِنَّهُ لَیْسَ مِنْ اَهْلِکَ اِنَّهُ عَمَلٌ غَیْرُ صالِحٍ» فَاَخْرَجَهُ اللّه ُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ اَنْ یَـکونَ مِنْ اَهْلِهِ بِمَعْصیَتِهِ؛

نوح علیه السـلام گفت: «پروردگارا! پسر من هم از خانواده من است و وعده تو حق است [که نجات خانواده مرا تضمین فرمودی] و البته تو بهترینْ قضـاوت کننـده ای». خداونـد ـ عزّ و جلّ ـ فرمود: «ای نوح! آن پسـر، از خانواده تو نیست؛ چرا که [فرزنـدی] ناصالح است». بدین ترتیب، خداوند، آن پسر را به خاطر گناهانش، از خانواده نوح، بیرون کرد.

بحار الأنوار، ج ۱۱، ص ۳۲۱، ح ۲۸.

حدیث۲۹۰

امام رضا علیه السلام :

عَنِ الرِّضا علیه السـلام قالَ: قُلْتُ لَهُ: لِاَیِّ عِلَّةٍ اَغْرَقَ اللّه ُ عَزَّ وَ جَلَّ الدُّنْیا کُلَّها فی زَمَنِ نوحٍ علیه السـلاموَ فیهِمُ الْاَطْفالُ، وَ فیهِمْ مَنْ لا ذَنْبَ لَهُ؟ فَقـالَ علیه السـلام: مـا کـانَ فیهِمُ الْاَطْفـالُ لِاَنَّ اللّه َ عَزَّ وَ جَلَّ اَعْقَمَ اَصْـلابَ قَوْمِ نُوحٍ علیه السـلاموَ اَرْحامَ نِسائِهِمْ اَربَعینَ عامًا، فَـانْقَطَعَ نَسْـلُهُمْ، فَغَرِقـوا وَ لا ـ طِفْـلَ فیهِـمْ، وَ مـا کـانَ اللّـه ُ عَزَّ وَ جِـلَّ لِیُهْلِـکَ بِعَـذابِهِ مَنْ لا ـ ذَ نْبَ لَهُ. وَ اَمَّا الْبـاقونَ مِنْ قَوْمِ نـوحٍ علیه السـلامفَاُغْرِقُوا لِتَـکْذیبِهِم لِنَبیِّ اللّه ِ نُوحٍ علیه السـلام، وَ سائِرُهُمْ اُغْرِقوا بِرِضاهُمْ بِتَـکْذیبِ الْمُکَذِّبینَ وَ مَنْ غابَ عَنْ اَمْرٍ فَرَضِـیَ بِهِ کانَ کَمَنْ شَهِدَهُ وَ اَتاهُ؛

شخصـی می گویـد: از امام رضا علیه السـلام سؤال کردم: چرا خداونـد ـ عزّ و جلّ ـ همه دنیا را در زمان نوح علیه السـلام غرق کرد، در حـالی که کودکـان و مردمِ بی گنـاه نیز در میان آنها بودنـد. امام رضا علیه السـلام فرمودنـد: کودکان در میان آنها نبودنـد؛ زیرا خـدای ـ عزّ و جلّ ـ، تا چهل سال، مردان قوم نوح را عقیم و زنان آن قوم را نازا نمود و نسل آنها منقطع گردیـد. بدین ترتیب، آنها در حالی غرق شدنـد که خُردسال در میانشان نبود. به علاوه، خداونـد ـ عزّ و جلّ ـ بنا ندارد که بی گناهان را عذاب کند؛ امّا از قوم نوح، تنها کسانی غرق شدنـد که یا پیامبر خدا را تکذیب [و نبوّتش را انکار] نموده بودند و یا به رفتار تکذیب کنندگان، راضـی [و در برابر آن، ساکت] بودند، و هر کس که در کاری سـهیم نباشد، امّا به آن رضایت دهد، همانندِ کسی است که در آن، سهیم بوده و آن را انجام داده است.

بحار الأنوار، ج ۱۱، ص ۳۲۰، ح ۲۵.

حدیث۲۹۱

امام رضا علیه السلام :

اَوَّلُ عِبادَةِ اللّه ، مَعرِفَتُهُ؛

آغاز بندگی خدا، شناخت اوست.

التوحید، ص ۳۴، ح ۲.

حدیث۲۹۲

امام رضا علیه السلام :

فی بَیانِ عِلَّةِ الْعِبادَةِ: لِئَلّا یَکونوا ناسینَ لِذِکْرِهِ، و لا تارِکینَ لِاَدَبِهِ، و لا لاهینَ عَنْ اَمْرِهِ وَ نَهْیِهِ، اِذ کانَ فیهِ صَلاحُهُم و قِوامُهُم، فَلَو تُرِکوا بغَیرِ تَعَبُّدٍ، لَطالَ عَلَیْهِمُ الْاَمَدُ، فَقَسَتْ قُلوبُهُم؛

در توضیح علّت عبادت، می فرماید: تا این که مردم، یاد خدا را فراموش نکنند و آداب او را ترک ننمایند و از امر و نهی او ـ که اصلاح کننده آنان و مایه استواری کارشان است ـ غافل نشوند و اگر بدون عبادت، به حال خود رها می شدند، زمانی بر آنها می گذشت و دل هایشان سخت می شد.

عیون أخبار الرضا۷، ج ۲، ص ۱۰۳، ح ۱.

حدیث۲۹۳

امام رضا علیه السلام :

اِنَّما جُعِلَتِ الْخُطْبَةُ یَوْمَ الْجُمُعَةِ، لِاَنَّ الْجُمُعَةَ مَشْهَدٌ عامٌّ، فَاَرادَ اَنْ یَکونَ لِلاْمیرِ سَبَبٌ اِلی مَوْعِظَتِهِمْ وَ تَرْغیبِهِمْ فِی الطّاعَةِ وَ تَرْهیبِهِمْ مِنَ الْمَعْصیَةِ وَ تَوْقیفِهِمْ عَلی ما اَرادَ مِنْ مَصْلَحَةِ دینِهِمْ وَ دُنْیاهُمْ وَ یُخْبِرَهُمْ بِما وَرَدَ عَلَیْهِمْ مِنَ الْآفاقِ وَ مِنَ الاْهْوالِ الَّتی لَهُمْ فیها الْمَضَرَّةُ وَ الْمَنْفَعَةُ؛

فلسفه خطبه نماز جمعه این است که: چون جمعه، روز حضور عامه مردم است، حاکم، وسیله ای برای پند و اندرز آنان داشته باشد و مردم را به طاعت، تشویق کند و از معصیت، بر حذر دارد و از تصمیم خود درباره مصالح دین و دنیایشان، آگاه سازد و از آنچه از گوشه و کنار می رسد و حوادثی که در آنها برای مردم سود و زیانی هست، خبردار کند.

وسائل الشیعة، ج ۵، ص ۳۹، ح ۶.

حدیث۲۹۴

امام رضا علیه السلام :

اِنَّ الْخُمْسَ عَوْنُنا عَلی دینِنا وَ عَلی عِیالاتِنا وَ عَلی مَوالینا وَ ما نَبْذُلُهُ وَ نَشْتَری مِنْ اَعْراضِنا مِمَّن نَخافُ سَطْوَتَهُ فَلاتَزووهُ عَنّا وَ لاتَحْرِموا اَنْفُسَکُم دُعاءَنا ما قَدَرْتُم عَلَیهِ، فَاِنَّ اِخْراجَهُ مِفْتاحُ رِزْقِکُم وَ تَمْحیصُ ذُنوبِکُم وَ ما تَمْهِدونَ لِاَنْفُسِکُم لِیَوم فاقَتِکُم؛

در حقیقت، خمس، کمکی به ما برای اهداف دینی ما و خانواده ها و دوستان ما و وسیله حفظ آبروی ما در برابر آنانی است که از قدرتشان بیم داریم. پس خمس را از ما دریغ ندارید و حتی المقدور خویشتن را از دعای ما محروم نسازید؛ چرا که خارج کردن خمس از [سرمایه] ، کلید روزی شما و مایه پاک شدن گناهانتان و اندوخته شما برای روز نیازتان در آخرت خواهد بود.

کافی، ج ۱، ص ۵۴۷، ح ۲۵.

حدیث۲۹۵

امام رضا علیه السلام :

رَحِمَ اللّه ُ عَبْدا اَحْیا اَمْرَنا ... یَتَعَلَّمُ عُلومَنا وَ یُعَلِّمُهَا النّاسَ، فَاِنَّ النّاسَ لَوْ عَلِموا مَحاسِنَ کَلامِنا لاَتَّبَعونا؛

رحمت خدا بر بنده ای که امر ما را زنده کند ... دانش های ما را فرا گیرد و به مردم بیاموزد. اگر مردم، زیبایی های سخنان ما را می دانستند، از ما پیروی می کردند.

معانی الأخبار، ص ۱۸۰، ح ۱.

حدیث۲۹۶

امام رضا علیه السلام :

مَا الْتَقَتْ فِئَتانِ قَطُّ اِلاّ نُصِرَ اَعْظَمُهُما عَفْوا؛

هرگز دو گروه با هم رویاروی نشدند، مگر این که با گذشت ترین آنها پیروز شد.

کافی، ج ۲، ص ۱۰۸، ح ۸.

حدیث۲۹۷

امام رضا علیه السلام :

فی قَوْلِهِ تَعالی: (فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمیلَ) ـ عَفْوٌ مِنْ غَیْرِ عُقوبَةٍ وَ لا تَعْنیفٍ وَ لا عَتْبٍ؛

درباره آیه «پس گذشت کن، گذشتی زیبا...» فرمودند: مقصود، گذشت بدون مجازات و تندی و سرزنش است.

أعلام الدین، ص ۳۰۷.

حدیث۲۹۸

امام رضا علیه السلام :

... فَاِنْ قالَ قائِلٌ: فَلِمَ وَجَبَ عَلَیْهِمْ مَعْرِفَةُ الرُّسُلِ وَ الاِْقْرارُ بِهِم وَ الاِْذعانُ لَهُم بِالطّاعَةِ؟ قیلَ: لاَِنَّهُ لَمّا اَنْ لَمْ یَکُنْ فی خَلْقِهِمْ وَ قُواهُم ما یُکْمِلونَ بِهِ مَصالِحَهُم وَ کانَ الصّانِعُ مُتَعالیا عَنْ اَنْ یُری وَ کانَ ضَعْفُهُمْ وَ عَجْزُهُمْ عَنْ اِدْراکِهِ ظاهِرا، لَمْ یَکُنْ بُدٌّ لَهُمْ مِنْ رَسولٍ بَیْنَهُ وَ بَیْنَهُمْ مَعْصوم، یُؤَدّی اِلَیْهِم اَمْرَهُ وَ نَهْیَهُ وَ اَدَبَهُ، و یَقِفُهُمْ عَلی ما یَکونُ بِهِ اجْتِرارُ مَنافِعِهِمْ وَ مَضارِّهِم؛

اگر کسی بگوید: چرا شناخت پیامبران و اعتراف به آنها و اقرار به (لزوم) اطاعت از آنان، بر مردم واجب است؟ در پاسخ گفته شود: چون در وجود مردم و قوای آنان، چیزی نیست که با آن، مصالحشان را کامل سازند و آفریدگار نیز برتر از آن است که دیده شود، سستی و ناتوانی آنان از ادراک او آشکار است، پس چاره ای جز این نیست که میان خداوند و مردم، پیام آوری معصوم باشد که اوامر و نواهی و ادب (و آموزه های) او را به ایشان برساند و آنها را به آنچه مایه سود و زیانشان است، آگاه سازد.

عیون اَخبار الرضا، ج ۱، ص ۱۰۷ ح ۱.

حدیث۲۹۹

امام رضا علیه السلام :

اِسْتِعْمالُ الْعَدْلِ وَ الاِْحْسانِ، مُؤْذِنٌ بِدَوامِ النِّعْمَةِ؛

عدالت پیشگی و نیکوکاری، باعث دوام نعمت های خداست.

عیون أخبار الرضا۷، ج ۲، ص ۲۴، ح ۵۲.

حدیث۳۰۰

امام رضا علیه السلام :

اِعْلَمُوا اَنَّکُم لاتَشْکُرونَ اللّه َ تَعالی بِشَیْ ءٍ بَعْدَ ایمانٍ بِاللّه ِ وَ بَعْدَ الْاِعْتِرافِ بِحُقوقِ اَولیاءِ اللّه ِ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ رَسولِ اللّه ِ صلی الله علیه و آلهاَحَبَّ اِلَیْهِ مِنْ مُعاوَنَتِکُم لاِخْوانِکُمُ الْمُؤْمِنینَ عَلی دُنْیاهُم؛

بدانید که بعد از ایمان به خدا و بعد از اعتراف به حقوق اولیاء اللّه از آل محمّد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله، هیچ شکری نزد خدا خوشایندتر از این نیست که برادران مؤمن خود را در امور دنیایشان یاری رسانید.

عیون أخبار الرضا۷، ج ۱، ص ۱۸۰.

حدیث۳۰۱

امام رضا علیه السلام :

اِعْلَمْ ـ یَرْحَمُکَ اللّه ُ ـ اَنَّ الرِّبا حَرامٌ سُحْتٌ، مِنَ الْکَبائِرِ وَ مِمّا قَدْ وَعَدَ اللّه ُ عَلَیْهِ النّارَ فَنَعوذُ بِاللّه ِ مِنْها، وَ هُوَ مُحَرَّمٌ عَلی لِسانِ کُلِّ نَبیٍّ وَ فی کُلِّ کِتابٍ؛

خدایت رحمت کند! بدان که ربا، حرام و از گناهان کبیره است و خداوند، بر آن وعده آتش داده است. پس پناه می بریم به خدا از آتش. ربا را همه پیامبران و همه کتاب های آسمانی حرام کرده اند.

فقه الرضا۷، ح ۲۵۶.

حدیث۳۰۲

امام رضا علیه السلام :

اِذا کَذِبَ الْوُلاةُ حُبِسَ الْمَطَرُ وَ اِذا جارَ السُّلْطانُ هانَتِ الدَّوْلَةُ وَ اِذا حُبِسَتِ الزَّکاةُ ماتَتِ الْمَواشی؛

هرگاه حاکمان دروغ بگویند، باران، بند می آید و هرگاه سلطان ستم کند، دولت، سست و بی اعتبار می شود و هرگاه زکات داده نشود، چارپایان، بمیرند.

امالی مفید، ص ۳۱۰.

حدیث۳۰۳

امام رضا علیه السلام :

کُلَّما اَحْدَثَ الْعِبادُ مِنَ الذُّنوبِ ما لَمْ یَکونوا یَعْمَلونَ، اَحْدَثَ اللّه ُ لَهُمْ مِنَ الْبَلاءِ ما لَمْ یَکونوا یُعْرِفونَ؛

هرگاه بندگان، مرتکب گناهانی شوند که قبلاً انجام نمی دادند، خداوند، بلاهایی را برایشان پدید آورد که سابقه نداشته است.

کافی، ج ۲، ص ۲۷۵، ح۲۹.

حدیث۳۰۴

امام رضا علیه السلام :

أروی أنَّهُ لَوکـانَ شَـیءٌ یَزیـدُ فِیالبَـدَنِ لَکانَ الغَمزُ یَزیـدُ ، وَاللَّیِّنُ مِنَ الثِّیابِ ، وکَـذلِکَ الطّیبُ ، ودُخولُ الحَمّامِ ، ولَوغُمِزَ المَیِّتُ فَعاشَ لَماأنکَرتُ ذلِکَ.

الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا علیه السلام : روایت می کنم اگر چیزی بر توانمنـدی بـدن بیفزایـد ، مشت و مال چنین است ، و نیز لباس نرم ، بوی خوش و رفتن به حمّام . اگر مُرده مُشت و مال داده شد و زنده گشت ، آن را انکار نمی کنم .

الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا علیه السلام : ص ۳۴۶.

حدیث۳۰۵

امام رضا علیه السلام :

إنَّ إبلیسَ کانَ یَأتِی الأَنبیاءَ علیهم السلام مِن لَدُن آدَمَ علیه السلامإلی أن بَعَثَ اللّه ُ المَسیحَ علیه السلام یَتَحَدَّثُ عِندَهُم ویُسائِلُهُم ، ولَم یَکُن بِأَحَدٍ مِنهُم أشَدُّ اُنسا مِنهُ بِیَحیَی بنِ زَکَرِیّا ، فَقالَ لَهُ یَحیی : یا أبا مُرَّةَ إنَّ لی إلَیکَ حاجَةً .

فَقالَ لَهُ : أنتَ أعظَمُ قَدراً مِن أن أرُدَّکَ بِمَسأَلَةٍ فَسَلنی ما شِئتَ ، فَإِنّی غَیرُ مُخالِفِکَ فی أمرٍ تُریدُهُ .

فَقالَ یَحیی : یا أبا مُرَّةَ اُحِبُّ أن تَعرِضَ عَلَیَّ مَصائِدَکَ وفُخوخَکَ الَّتی تَصطادُ بِها بَنی آدَمَ .

فَقالَ لَهُ إبلیسُ : حُبّا و کَرامَةً ، وواعَدَهُ لِغَدٍ ، فَلَمّا أصبَحَ یَحیی علیه السلامقَعَدَ فی بَیتِهِ یَنتَظِرُ المَوعِدَ وأجافَ عَلَیهِ البابَ إغلاقا فَما شَعَرَ حَتّی سـاواهُ مِن خَوخَـةٍ کـانَت فی بَیتِهِ ، فَإِذا وَجهُهُ صورَةُ وَجهِ القِردِ ، وَجَسَـدُهُ عَلی صورَةِ الخِنزیرِ ، وإذا عَیناهُ مَشـقوقَتانِ طولاً ، وفَمُهُ مَشـقوقٌ طولاً وإذا أسنانُهُ وفَمُهُ عَظما واحِدا بِلا ذَقَنٍ ولا لِحیَةٍ ، ولَهُ أربَعَةُ أیدٍ : یَدانِ فی صَدرِهِ ویَدانِ فی مِنکَبِهِ ، وإذا عَراقیبُهُ قَوادِمُهُ ، و أصابِعُهُ خَلفَهُ ، وَعلَیهِ قَباءٌ وقَد شَدَّ وَسَـطَهُ بِمِنطَقَةٍ فیها خُیوطٌ مُعَلَّقَةٌ بَینَ أحمَرَ و أخضَرَ وأصفَرَ وَجمیعِ الألوانِ ، وإذا بِیَدِهِ جَرَسٌ عَظیمٌ ، وعَلی رَأسِهِ بَیضَةٌ ، وإذا فِی البَیضَةِ حَدیدَةٌ مُعَلَّقَةٌ شَبیهَةٌ بِالکُلاّبِ .

فَلَمّا تَأَمَّلَهُ یَحیی علیه السلام قالَ لَهُ : ما هذِهِ المِنطَقَةُ الَّتی فی وَسَطِکَ؟

فَقالَ : هذِهِ المَجوسِیَّةُ ، أ نَا الَّذی سَنَنتُها وزَیَّنتُها لَهُم .

فَقالَ لَهُ : فَما هذِهِ الخُیوطُ الألوانُ؟

قالَ : هذِهِ جَمیعُ أصباغِ النِّساءِ ، لا تَزالُ المَرأَةُ تَصبُغُ الصِّبغَ حَتّی تَقَعَ مَعَ لَونِها ، فَأَفتَتِنَ النّاسَ بِها .

فَقالَ لَهُ : فَما هذَا الجَرَسُ الَّذی بِیَدِکَ؟

قـالَ : هـذا مَجمَعُ کُـلِّ لَـذَّةٍ مِن طُنبورٍ و بَربَطٍ ومِعزَفَةٍ وطَبلٍ ونایٍ وصُـرنایٍ ، وإنَّ القَومَ لَیَجلِسونَ عَلی شَـرابِهِم فَلایَسـتَلِذّونَهُ فَاُحَرِّکُ الجَرَسَ فیما بَینَهُم ، فَإِذا سَمِعوهُ استَخَفَّهُمُ الطَّرَبُ ، فَمِن بَینِ مَن یَرقُصُ ومِن بَینِ مَن یُفَرقِعُ أصابِعَهُ ، ومِن بَینِ مَن یَشُقُّ ثِیابَهُ .

فَقالَ لَهُ : وأیُّ الأَشیاءِ أقَرُّ لِعَینِکَ ؟

قالَ : النِّساءُ ، هُنَّ فُخوخی ومَصائِدی ، فَإِنّی إذَا اجتَمَعَت عَلَیَّ دَعَواتُ الصّالِحینَ ولَعَناتُهُم صِرتُ إلَی النِّساءِ فَطابَت نَفسی بِهِنَّ .

فَقالَ لَهُ یَحیی علیه السلام : فَما هذِهِ البَیضَةُ الَّتی عَلی رَأسِکَ؟

قالَ : بِها أتَوَقّی دَعوَةَ المُؤمِنینَ .

قالَ : فَما هذِهِ الحَدیدَةُ الَّتی أراها فیها؟

قالَ : بِهذِهِ اُقَلِّبُ قُلوبَ الصّالِحینَ .

قالَ یَحیی علیه السلام : فَهَل ظَفِرتَ بی ساعَةً قَطُّ؟

قالَ : لا ، ولکِن فیکَ خَصلَةٌ تُعجِبُنی .

قالَ یَحیی : فَما هِیَ ؟

قالَ : أنتَ رَجُلٌ أكولٌ ، فَإذا أفطَرتَ أكَلتَ وبَشِمتَ فَيَمنَعُكَ ذلِكَ مِن بَعضِ صَلاتِكَ وقِيامِكَ بِاللَّيلِ .

قالَ يَحيى عليه السلام : فَإِنّي اُعطِي اللّه َ عَهدا أنّي لا أشبَعُ مِنَ الطَّعامِ حَتّى ألقاهُ .

قالَ لَهُ إبليسُ : وأ نَا اُعطِي اللّه َ عَهدا أنّي لا أنصَحُ مُسلِما حَتّى ألقاهُ ، ثُمَّ خَرَجَ فَما عادَ إلَيهِ بَعدَ ذلِكَ .

امام رضا عليه السلام ـ به نقل از پدرانش ـ : شيطان ، از زمان آدم عليه السلام تا هنگامى كه خداوند ، مسيح عليه السلام را برانگيخت ، سراغ پيامبران مى آمد ، با آنان سخن مى گفت و از آنان سؤال مى كرد و بيش از همه با يحيى بن زكريا عليه السلام مأنوس بود . [روزى]يحيى به وى گفت : «اى ابا مُرّه (پدر تلخى ها)! از تو خواسته اى دارم» .

شيطان گفت : تو برتر از آنى كه خواسته ات را رد كنم . هرچه مى خواهى بپرس . به راستى كه من ، در كارى كه تو بخواهى ، مخالف تو نيستم .

يحيى عليه السلام گفت : «اى ابا مُرّه! دوست دارم برايم دام ها و تله هايت كه با آنها آدميان را به دام مى اندازى ، بيان كنى» .

شيطان گفت : [چشم ،] با علاقه و احترام! و وعده فردا را داد .

چون صبح شد ، يحيى عليه السلام در خانه نشست و منتظر قرار بود و در را محكم بست تا اين كه با او از روزنه خانه ، مواجه شد كه صورتش صورت بوزينه و بدنش ، بدن خوك بود . چشمان و دهانش از طول شكافته بود . دندان ها و دهانش يك استخوان بدون چانه و ريش بود و چهار دست داشت : دو دست در سينه و دو دست در شانه ، پىِ پاهايش در جلو و انگشتانش در پشت بود . قبايى به تَن داشت كه وسطش را با كمربندى كه خط هاى رنگارنگ داشت ، بسته بود . زنگى بزرگ در دست داشت . كلاه خُودى روى سرش بود و در آن ، آهنى آويزان بود ، شبيه چنگال آهنين . وقتى يحيى در وى نگريست ، به وى گفت : «اين كمربندِ وسط [قبا] چيست؟» .

گفت : اين ، نشان مَجوسيّت (زُنّار) است . من آن را بنياد كردم و برايشان آرايش دادم .

پرسيد : «اين خط هاى رنگى چيست؟» .

گفت : اين ، نماى رنگ هاى زنان است . زن با آن ، رنگ عوض مى كند تا مردم را بدان بفريبد .

پرسيد : «اين زنگ در دست تو چيست؟» .

گفت : اين ، در بر دارنده همه خوشى ها از قبيل : تار ، عود ، ساز ، دُهُل ، نِى و كَرناست . مردمان ، وقتى بر سفره شراب مى نشينند و از آن لذّت مى برند ، اين زنگ را در ميان آنان به صدا درمى آورم . وقتى آن را بشنوند ، طرب ، آنان را سُست مى گرداند . برخى مى رقصند ، برخى بِشكن مى زنند و برخى لباسشان را پاره مى كنند .

پرسيد : «چه چيز ، [مايه] چشم روشنى توست؟» .

گفت : زنان . آنها تله ها و دام هاى من اند . هرگاه دعاى صالحان و نفرين آنها بر من سرازير شود ، سراغ زنان مى روم و آرامش مى گيرم .

يحيى عليه السلام گفت : «اين كلاه خُود روى سرت چيست؟» .

گفت : با آن خود را ، از دعاى مؤمنان ، نگه مى دارم .

گفت : اين آهنى كه داخل آن است ، چيست؟

گفت : با آن ، دل صالحان را دگرگون مى سازم .

يحيى عليه السلام گفت : «آيا تاكنون بر من پيروز شده اى؟» .

گفت : نه؛ ولى در تو خصلتى است كه خوشم مى آيد .

یحیی علیه السلام گفت : «آن خصلت چیست؟» .

گفت : تو مردی پُرخوری . وقتی افطار می کنی و می خوری و پُرخوری می کنی ، تو را از نماز و شب زنده داری باز می دارد .

یحیی علیه السلام گفت : «با خدا پیمان می بندم که از این پس ، از غذا سیر نشوم تا خدا را ملاقات کنم» .

شیطان گفت : و من هم با خدا عهد می بندم که مسلمانی را نصیحت نکنم تا خدا را ملاقات کنم .

پس ، از نزد یحیی علیه السلام بیرون رفت و دیگر برنگشت .

الأمالی للطوسی : ص ۳۳۹ ح ۶۹۲ .

حدیث۳۰۶

امام رضا علیه السلام :

قالَ السَّجّانُ لِیوسُفعَ : إنّی لَاُحِبُّکَ .

فَقالَ یوسُفعُ : ما أصابَنی بَلاءٌ إلّا مِنَ الحُبِّ أن کانَت خالَتی أحَبَّتنی

فَسَرَّقَتنی ، وأن کانَ أبیأحَبَّنی فَحَسَدونی إخوَتی ، وأن کانَتِ امرَأَةُ العَزیزِ أحَبَّتنی فَحَبَسَتنی ، قالَ : وشَکا یوسُفعُ فِی السِّجنِ إلَی اللّه ، فَقالَ : یا رَبِّ ، بِماذَا استَحقَقتُ السِّجنَ ؟ فَأَوحَی اللّه ُ إلَیهِ : أنتَ اختَرتَهُ حینَ قُلتَ : «رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَیَّ مِمَّا یَدْعُونَنِی إِلَیْهِ» ، هَلّا قُلتَ : العافِیَةُ أحَبُّ إلَیَّ مِمّا یَدعونَنی إلَیهِ؟!

امام رضا علیه السلام : زندانبان به یوسف علیه السلام گفت : من ، تو را دوست دارم .

یوسف علیه السلام گفت : «هر بلایی به من رسیده ، از دوست داشتن است . خاله ام مرا دوست داشت، مرا دزدید. پدرم مرا دوست داشت، برادرانم به من حسادت ورزیدند . همسر عزیز مصر ، مرا دوست داشت ، مرا به زندان انداخت» .

یوسف علیه السلام در زندان به خداوند شکوه کرد و گفت : پروردگارا! من به چه جرمی گرفتار زندان شدم؟

خداوند بر یوسف علیه السلام وحی فرستاد : «تو آن را انتخاب کردی ، آن هنگام که گفتی : «پروردگارا! زندان ، برایم دوست داشتنی تر است از آنچه مرا بدان می خوانند» . چرا نگفتی : سلامتی و رهایی برایم دوست داشتنی تر است از آنچه مرا بدان می خوانند؟» .

تفسیر القمّی : ج ۱ ص ۳۵۴ . بیان : سرقتنی بتشدید الراء. قال الفیروزآبادی : التسریق : النسبهٔ إلی السرقهٔ (القاموس المحیط : ج ۳ ص ۲۴۴) .

حدیث۳۰۷

امام رضا علیه السلام :

حدیث۳۰۸

امام رضا علیه السلام :

علیه السلام : إنَّ اللّه َ تَبارَکَ و تَعالی إذا أرادَ بِعَبدٍ خَیرا لَم یُمِتهُ حَتّی یُرِیَهُ الخَلَفَ.

امام رضا علیه السلام : بی تردید ، هرگاه خداوند ـ تبارک و تعالی ـ خیر بنده ای را بخواهد ، او را نمی میرانَد تا جانشینش (فرزند صالح) را به او نشان دهد .

کتاب من لا یحضره الفقیه : ج ۳ ص ۴۸۱ ح ۴۶۹۰ ، مکارم الأخلاق : ج ۱ ص ۴۷۲ ح ۱۶۱۵.

حدیث۳۰۹

امام رضا علیه السلام :

الکافی ـ به نقل از خراسانی ـ : خوردن انار شیرین ، منیِ مرد را
افزایش می دهد و فرزند را زیبا می گردانَد .
عمرو بن إبراهیم فی کتب الرجال من أصحاب الصادق و الظاهر المراد بالخراسانی الرضا علیه السلامو روایته عنه فی غایهٔ البعد (هامش المصدر).

حدیث۳۱۰

امام رضا علیه السلام :
أطعِمُوا حَبالاـکُم ذَکَرَ اللُّبـان، فَإن یَکُ فی بَطنِهـا غُلامٌ خَرَجَ ذَکِیَ القَلبِ ، عَالِما، شُجاعا، و إن تَکُ جارِیَهً حَسُنَ خَلقُها و خُلُقُها، و عَظُمَت عَجیزَتُها، و حَظِیَت عِندَ زَوجِها.
امام رضا علیه السلام : به زنان باردارتان کُندُر نر بدهید که اگر در شکم او پسر باشد ، هوشمند ، دانا و دلیر خارج می شود و اگر دختر باشد ، خوش رو و خوش خو می گردد و سَرین او بزرگ می شود و مورد علاقه شوهرش قرار می گیرد .
الکافی : ج ۶ ص ۲۳ ح ۷ ، تهذیب الأحکام : ج ۷ ص ۴۴۰ ح ۱۷۵۸ کلاهما عن محمّد بن سنان ، مکارم الأخلاق : ج ۱ ص ۴۲۴ ح ۱۴۴۳.

حدیث۳۱۱

امام رضا علیه السلام :
الجِماعُ بَعدَ الجِماعِ مِن غَیرِ أن یَکونَ بَینَهُما غُسلٌ یُورِثُ لِلوَلَدِ الجُنونَ.
امام رضا علیه السلام : آمیزش پس از آمیزش ، بدون این که میان آنها غسل باشد ، دیوانگی را برای فرزند در پی می آورد .
طبّ الإمام الرضا علیه السلام : ص ۲۸ ، بحار الأنوار : ج ۶۲ ص ۳۲۱.

حدیث۳۱۲

امام رضا علیه السلام :
لا تَقرَبِ النِّساءَ فی أوَّلِ اللَّیلِ لا شِتاءً و لا صَیفا، و ذلِکَ أنَّ المَعِدَهَ وَ العُروقَ تَکونُ مُمتَلِئَهً و هُوَ غَیرُ مَحمودٍ ، یُتَخَوَّفُ مِنهُ القولَنجُ
امام رضا علیه السلام : آغاز شب ، چه در زمستان و چه در تابستان ، با زنان آمیزش مکن .این ، بدان جهت است که معده و رگ ها پُرند و این ، وضعیت مناسبی [برای آمیزش] نیست و بیم قولنج و فلج و لرزش چانه و نِقرس و سنگ [کلیه]و تقطیر (چکایش) بول وفتق و ضعف
در بینایی و ذهن می رود . پس اگر اراده آمیزش دارد ، باید در پایان شب باشد که برای بدن ، سالم تر و برای فرزند [آوردن] ، امیدوارتر و برای افزونی هوش فرزندی که در این میان پدید می آید ، بهتر است .
القُولَنجُ : مرض معوی مؤلم، یُعسر معه خروج الثفَلُ والریح (مجمع البحرین : ج ۳ ص ۱۵۲۵ «قولنج»).

حدیث۳۱۳

امام رضا علیه السلام :

: وحَنِّكهُ بِماءِ الفُراتِ إن قَدَرتَ عَلَيهِ أو بِالعَسَلِ ساعَةَ يولَدُ .

امام رضا عليه السـلام ـ در كتاب فقه منسوب به ايشان ـ : هنگامى كه فرزنـد ، زاده مى شود ، كام او را اگر توانستى با آب فرات ، و گرنه با عسل بردار .

الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا عليه السلام : ص ۲۳۹ ، مستدرك الوسائل : ج ۱۵ ص ۱۳۸ ح۱۷۷۸۳ .

حدیث۳۱۴

امام رضا علیه السلام :

إنَّ اللّهَ عز و جل ... أمَرَ بِالشُّكرِ لَهُ ولِلوالدَينِ، فَمَن لَم يَشكُر والِدَيهِ لَم يَشكُرِ اللّهَ .

امام رضا عليه السـلام : بى ترديـد ، خداونـد عز و جل . . . انسان را به سـپاس گزارى از خـدا و پـدر و مادر ، فرمان داده است . پس كسى كه سپاس گذارِ (قدرشناسِ) پدر و مادرش نباشد ، از خدا سپاس گزارى نكرده است .

الخصال : ص ۱۵۶ ح ۱۹۶، عيون أخبار الرضا عليه السلام : ج ۱ ص ۲۵۸ ح ۱۳ كلاهما عن الدلهاث .

حدیث۳۱۵

امام رضا علیه السلام :

كودك در دوران شيرخوارگى ، داراى دو حقّ اساسى است :

۱ . تغذيه مناسب

بر پايه رهنمودهاى پيشوايان اسلام ، بهترين غذا براى كودك ، شير مادر است . هيچ چيز براى كودك ، جاى شير مادر را نمى گيرد . بنا بر اين ، كودك حق دارد كه در صورت امكان ، از شير مادر استفاده كند .

مادرانى كه مايل باشـند به اين وظيفه مادرى به طور كامل عمل كنند ، قرآن كريم تصـريح مى كند كه دو سال تمام بايد به فرزندان خود شـير دهند ، و يا براى برخوردارى كودك از اين حقّ طبيعى ، طبق فرمايش امام رضا۷ ، ۲۱ ماه به فرزند خود شير دهند كه هر چه از اين مدّت كاسته گردد، در حقّ كودك، ستم شده است.

امّا در صورتى كه به هر دليل ، كودك نمى تواند از شـير مادر اسـتفاده كند ، پدر موظّف است دايه اى شايسته براى شير دادن وى ، انتخاب نمايد ؛ دايه اى كه از زيبايى ظاهرى و باطنى برخوردار باشد ، چه اين كه شـير در پرورش جسم و جان كودك ، نقش دارد . از اين رو ، روايات اسـلامى نسبت به انتخاب دايه هايى كه از نظر اعتقادى و يا عملى و يا اخلاقى انحراف دارند و يا دچار بيمارى هستند ، هشدار داده اند .

۲ . احترام به احساسات

نكته مهم ديگرى كه در سيره پيامبر خدا در مورد رعايت حقوق كودكان

شيرخوار ، شـگفت انگيز است ، احترام به احساسات آنهاست . در حـديث است كه روزى پيامبر خـدا ، بر خلاف روش هميشـگى ، نماز خود را كه با جماعت مى خوانـد ، كوتاه كرد . به قـدرى پيامبر۹ با سـرعت نماز خود را تمام كرد كه مسـلمانان ، تصوّر كردند

که دستور جدیدی از جانب خداوند متعال در این باره به ایشان رسیده است ؛ امّا وقتی از ایشان ، علّت این کار را پرسیدند ، با تعجّب پاسخ شنیدند که : «مگر صدای گریه کودک را نشنیدید ؟» .

معلوم شد که دلیل کوتاه شدن نماز پیامبر۹ ، گریه کودکی بوده که در کنار نمازگزاران ، بی تابی می کرده و ایشان ، برای زودتر آرام کردن کودک ، نماز را کوتاه کرده است .

مکرّر اتّفاق می افتاد که کودکی را خدمت پیامبر خدا می آوردند که برای او دعا کند . ایشان ، او را در بغل می گرفت و هنگامی که مشغول دعا خواندن می شد ، کودک ، لباس ایشان را آلوده می کرد . می خواستند او را از ایشان ، جدا کنند تا مانع آلوده شدن بیشتر لباس های ایشان شوند ؛ امّا آن حضرت نمی گذاشت .

پیامبر خدا ، با این گونه برخوردهای حکیمانه ، ضمن دلجویی از خانواده کودک ، مانع جریحه دار شدن احساسات کودک می شد ؛ چرا که می دانست بی احترامی به احساسات کودک ، آثار نامطلوبی برای آینده وی در پی خواهد داشت .

حدیث۳۱۶

امام رضا علیه السلام :

حدیث۳۱۷

امام رضا علیه السلام :

لا یَسْتَکْمِلُ عَبْدٌ حَقیقَةَ الایمانِ

حَتّی تَکُونَ فیهِ خِصالٌ ثَلاثٌ:

اَلتَفَقُّهُ فیالدّینِ،

وَ حُسْنُ التَّقْدیرِ فِی الْمَعیشَةِ

وَالصَّبْرُ عَلَی الرَّزایا.

امام رضا علیه السلام فرمود:

هیچ بنده ای به کمال حقیقی ایمان نمی رسد،

تا اینکه این سه خصلت در او باشد:

دین شناسی.

اندازه و برنامه ریزی در زندگی.

شکیبایی بر سختیها و ناملایمات.

تحف العقول، ص ۴۴۶.

حدیث۳۱۸

امام رضا علیه السلام :

اَلْاءیمانُ هُوَ مَعْرِفَةٌ بِالْقَلْبِ

وَ اِقْرارٌ بِاللِّسانِ وَ عَمَلٌ بِالْأَرْکانِ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

ایمان عبارت است از:

شناخت قلبی، اعتراف زبانی، عمل با اعضاء وجوارح

تحف العقول، ص ۴۲۲.

حدیث۳۱۹

امام رضا علیه السلام :

اَلْمُؤمِنُ اِذا غَضِبَ لَمْ یُخْرِجْهُ غَضَبُهُ عَنْ حَقٍّ،

وَ اِذا رَضِیَ لَمْ یُدْخِلْهُ رِضاهُ فی باطِلٍ،

وَ اِذا قَدَرَ لَمْ یَأْخُذْ اَکْثَرَ مِنْ حَقِّهِ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

مؤمن، هرگاه خشمگین شود، غضبش او را از حق بیرون نمی برد و هرگاه خرسند شود، خوشنودیش او را به باطل نمی کشاند و هرگاه قدرت یابد، بیش از حق خودش بر نمی دارد.

بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۳۵۵.

حدیث۳۲۰

امام رضا علیه السلام :

لایُحِبُّنا کافِرٌ وَلا یُبْغِضُنا مُؤْمِنٌ، وَ مَنْ ماتَ

وَهُوَ یُحِبُّنا کانَ عَلَی اللّهِ حَقّا اَنْ یَبْعَثَهُ مَعَنا.

امام هشتم علیه السلام فرمود:

هیچ کافری ما را دوست نمی دارد و هیچ مؤمنی دشمن ما نمی شود. هرکس با محبّت ما اهل بیت بمیرد، بر خداوند حتمی است که او را در قیامت با ما برانگیزد.

مسند الامام الرضا علیه السلام ، ج ۱، ص ۳۵۸.

حدیث۳۲۱

امام رضا علیه السلام :

اِنَّ الإمامَةَ زِمامُ الدّینِ وَ نِظامُ الْمُسْلِمینَ

وَ صَلاحُ الدُّنیا وَ عِزُّ الْمُؤْمِنینَ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

امامت و رهبری، رشته داری دین

و نظام بخشی مسلمانان است

و موجب اصلاح دنیا

و عزّت و سربلندی مؤمنان است.

اصول کافی، ج ۱، ص ۲۰۰.

حدیث۳۲۲

امام رضا علیه السلام :

اِنَّ زُوّارَ قَبْری لَأَكْرَمُ الْوُفُودِ عَلَی اللّه یَوْمَ الْقِیامَهِٔ،

وَ ما مِنْ مُؤْمِنٍ یَزُورُنی فَیُصیبُ وَجْهَهُ مِنَ الْماءِ

اِلّا حَرَّمَ اللّه ُ تَعالی جَسَدَهُ عَلَی النّارِ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

زائران قبرم از گرامی ترین گروههایی اند که روز قیامت، بر خدا وارد می شوند.

هیـچ مؤمنی نیست که مرا زیـارت کنـد و در راه زیـارتم بر چهره اش قطره آبی بچکـد، مگر آنکه خـدای متعال، بـدن او را بر آتش دوزخ حرام می کند.

عیون اخبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۲۴۸.

حدیث۳۲۳

امام رضا علیه السلام :

حُبُّ اَوْلِیاءِ اللّه واجِبٌ وَ كَذلِكَ

بُغْضُ اَعْدائِهِمْ وَ الْبَرائَهُٔ مِنْهُمْ وَ مِنْ اَئِمَّتِهِمْ.

امام رضا علیه السلام در نوشته خود به مأمون، فرموده است:

دوستی با دوستان خدا واجب است، همچنین دشمن داشتن و بیزاری جستن از دشمنان دوستان خدا و سران آنان واجب است.

وسائل الشیعه، ج۱۱، ص۴۳۳.

حدیث۳۲۴

امام رضا علیه السلام :

مَنْ لَمْ یَقْدِرْ عَلی زِیارَتِنا فَلْیَزُرْ صالِحی مَوالینا

یُكْتَبْ لَهُ ثَوابُ زِیارَتِنا.

از امام رضا علیه السلام روایت است:

هرکس نتـواند ما را زیـارت کنـد،

دوستان و پیروان شایسته ما را زیارت کند،

تـا پاداش زیـارت مـا برایش نوشـته شـود.

مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۲۵۴.

حدیث۳۲۵

امام رضا علیه السلام :

اَلَّذینَ اِذا اَحْسَنُوا اسْتَبْشَرُوا،

وَاذا اَساؤُوا اسْتَغْفَرُوا،

وَ اذا اُعْطُوا شَكَرُوا،

وَ اذَا ابْتَلَوْا صَبَرُوا،

وَ اذا غَضِبُوا عَفَوا.

از حضرت رضا علیه السلام درباره بهترین بندگان پرسیدند.

حضرت فرمود:

آنان که هرگاه نیکی می کنند، خوشحال می شوند،

هرگاه بدی می کنند، استغفار می کنند،

هرگاه چیزی به آنان داده می شود، سپاس می گویند،

هرگاه مبتلا و گرفتار می شوند، شکیبایی می کنند،

و هرگاه خشمگین می شوند، عفو و گذشت می کنند.

مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۱ ص ۲۸۴.

حدیث۳۲۶

امام رضا علیه السلام :

سِعَةُ الْمَنْزِلِ وَ كَثْرَةُ الْمُحِبّينَ.

از حضرت رضا علیه السلام پرسیدند: بهترین خوشی و لذّت دنیا چیست؟ فرمود:

خانه وسیع و بسیاری دوستان.

بحار الانوار، ج ۷۱، ص ۱۷۷.

حدیث۳۲۷

امام رضا علیه السلام :

مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْمُنْعِمَ مِنَ الْمَخْلُوقينَ،

لَمْ يَشْكُرِ اللّهَ عَزَّ وَ جَلَّ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

هرکس که صاحبان نعمت و نیکی را از مردم،

تشکّر و سپاس نکند،

خدای متعال را هم سپاس نکرده است.

عیون اخبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۲۷.

حدیث۳۲۸

امام رضا علیه السلام :

مَوَدَّةُ عِشْرينَ سَنَةً قَرابَةٌ.

ابراهیم بن عباس می گوید شنیدم که حضرت رضا علیه السلامـی فرمود:

دوستی بیست سال،

در حکم خویشاوندی است.

بحار الانوار، ج ۷۱، ص ۱۷۵.

حدیث۳۲۹

امام رضا علیه السلام :

تُعْرَضُ عَلی رَسُولِ اللّه عَلَیْهِ وَآلِهِ السَّلامُ

اَعْمالُ اُمَّتِهِ کُلَّ صَباحٍ اَبْرارِها وَ فُجّارِها،

فَاحْـذَرُوا.

از امام رضا علیه السلام روایت شده است:

کارهای امّت پیامبر صلی الله علیه و آله، چه نیکان و چه بدکاران، هر بامداد به محضر رسول خدا صلی الله علیه و آلهگزارش و عرضه می شود ، پس حذر کنید!

مسندالامام الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۳۳۹.

حدیث۳۳۰

امام رضا علیه السلام :

لا یَجْتَمِعُ الْمالُ اِلّا بِخِصالٍ خَمْسٍ:

بِبُخْلٍ شَدیدٍ

وَ اَمَلٍ طَویلٍ

وَ حِرْصٍ غالِبٍ

وَقطیعَةِ الرَّحِم

وَ ایثارِ الدُّنْیا عَلَی الآخِرَةِ.

از سخنان امام رضا علیه السلام:

هرگز ثروت جمع و اندوخته نمی گردد، مگر با پنج خصلت:

بخل شدید،

آرزوی دور و دراز،

حرصِ غالب،

قطع رحم

و برگزیدن دنیا بر آخرت.

کشف الغمّه، ج ۳، ص ۸۴.

حدیث۳۳۱

امام رضا علیه السلام :

اِجْعَلُوا لِأَنْفُسِكُمْ حَظّا مِنَ الدُّنْيا،

بِإِعْطائِها ماتَشْتَهى مِنَ الْحَلالِ

وَ مالَمْ يَنَلِ الْمُرُوَّةَ وَلاسَرَفَ فيهِ،

وَاسْتَعينوُا بِذلِكَ عَلى اُمُورِالدّينِ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

برای خودتـان بهره ای از دنیـا قرار دهـید،

به اینکه خواسته های دل را از حلال به آن بدهید،

تا حدّی که مروّت را از بین نبرد و اسراف در آن نباشد،

و بدین وسیله، بر کارهای دین، کمک بجویید.

فقه الرضا علیه السلام، ص ۳۳۷.

حدیث۳۳۲

امام رضا علیه السلام :

كُلَّما اَحْدَثَ الْعِبادُ مِنَ الذُّنُوبِ ما لَمْ يَكُونُوا يَعْمَلُونَ،

اَحْدَثَ اللّه ُ لَهُمْ مِنَ الْبَلاءِ ما لَمْ يَكُونُوا يَعْرِفُونَ.

از عباس بن هلال شامی است که، شنیدم امام رضا علیه السلاممی فرمود:

هـر گـاه که بنـدگان، گناهـان تازه پـدیـد آورنـد که قبلًا مرتکب نمی شدنـد، خداونـد بلای تازه ای برایشان پیش می آورد که قبلًا نمی شناختند.

وسائل الشیعه، ج ۱۱، ص ۲۴۰.

حدیث۳۳۳

امام رضا علیه السلام :

ما اَفادَ عَبْدٌ فائِدَةً خَيْرا مِنْ زَوْجَةٍ صالِحَةٍ اذا رَآها

سَرَّتْهُ وَ اذا غابَ عَنْها حَفِظَتْهُ فى نَفْسِها وَ مالِهِ.

از امام رضا علیه السلام روایت است:

بنـده مؤمن، هیـچ بهره ای نبرده که بهتر از همسـر خوب و شایسـته ای باشـد که هنگـام حضور شوهر، مایه خوشـحالی او باشـد و در غیاب شوهر، نگهدار ناموس و مال او باشد.

مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۲۵۶.

حدیث۳۳۴

امام رضا علیه السلام :

عَلَيْكَ بِطاعَةِ الأَبِ وَ بِرِّهِ وَ التَّواضُعِ وَ الْخُضُوعِ

وَالْاٴعْظامِ وَ الْاٴ کْرامِ لَهُ وَ خَفْضِ الصَّوْتِ بِحَضْرَتِهِ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

بر تو باد که از پـدر، فرمانبرداری کنی، به او نیکی کنی، در برابرش فروتنی و کرنش و بزرگداشت و احترام داشـته باشـی و صدایت را در حضور او پایین بیاوری.

فقه الرضا علیه السلام، ص ۳۳۴.

حدیث۳۳۵

امام رضا علیه السلام :

یَنْبَغی لِلرَّجُلِ اَنْ یُوَسِّعَ عَلی عِیالِهِ

لِئَلّا یَتَمَنَّوْا مَوْتَهُ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

سزاوار است که مرد، در هزینه ها و خرجها

بر خانواده خود توسعه و گشایش دهد،

تا آرزوی مرگش را نداشته باشند.

من لا یحضره الفقیه، ج ۲۳، ص ۶۸.

حدیث۳۳۶

امام رضا علیه السلام :

اِصْحَبِ السُّلْطانَ بِالْحَذَرِ، وَ الصَّدیقَ بِالتَّواضُعِ،

وَ الْعَدُوَّ بِالْحَذَرِ، وَ الْعامَّةَ بِالْبِشْرِ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

با حاکم، با احتیاط همنشینی کن،

با دوست همراه با تواضع،

با دشمن، همراه با هشیاری و پرهیز،

و با عموم مردم با خوشرویی.

بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۳۵۵.

حدیث۳۳۷

امام رضا علیه السلام :

عَوْنُکَ لِلضَّعیفِ مِنْ اَفْضَلِ الصَّدَقَةِ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

از بهترین نوع صدقه،

یاری کردن تو نسبت به ناتوان است.

تحف العقول، ص ۴۴۶.

حدیث۳۳۸

امام رضا علیه السلام :

مَنْ فَرَّجَ عَنْ مُؤمِنٍ

فَرَّجَ اللّهُ عَنْ قَلْبِهِ یَوْمَ الْقِیامَةِ.

از امام رضا علیه السلام روایت است:

کسی که گِره از کار مؤمنی بگشاید و شادش کند،

خداوند هم در روز قیامت، کارِ بسته او را می گشاید.

اصول کافی، ج ۲، ص ۲۰۰.

حدیث۳۳۹

امام رضا علیه السلام :

بِرُّ الْوالِدَیْنِ واجِبٌ وَاِنْ کانا مُشْرِکَیْنِ

وَ لا طاعَةَ لَهُما فی مَعْصِیَةِ الْخالِقِ.

در نوشته امام رضا علیه السلام به مأمون آمده است:

نیکی به پدر و مادر واجب است، هرچند مشرک باشند،

ولی در راه معصیت آفریدگار، اطاعتی از آن دونیست.

بحار الانوار، ج ۷۱، ص ۷۲.

حدیث۳۴۰

امام رضا علیه السلام :

یـَکُونُ الرَّجُلُ یَصِلُ رَحِمَهُ

فَیَکُونُ قَدْ بَقِیَ مِنْ عُمْرِهِ ثَلاثُ سِنینَ،

فَیُصَیِّرُهَا اللّهُ ثَلاثینَ سَنَةً

وَ یَفْعَلُ اللّهُ ما یَشاءُ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

گاهی کسی صله رحم می کند،

در حالی که از عمرش سه سال باقی است.

خداوند (به خاطر این عمل)

باقی مانده عمر او را سی سال می کند

و خدا آنچه بخواهد می کند.

اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۰.

حدیث۳۴۱

امام رضا علیه السلام :

مِنْ اَخْلاقِ الأَنْبیاءِ التَنَظُّفُ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

تمیزی و پاکیزگی

از اخلاق پیامبران است.

تحف العقول، ص ۴۴۲.

حدیث۳۴۲

امام رضا علیه السلام :

مَنْ حاسَبَ نَفْسَهُ رَبِحَ

وَ مَنْ غَفِلَ عَنْها خَسِرَ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

هرکس به حساب خودش رسیدگی کند، سود می برد

وهرکس از خود (و اعمالش) غافل شود، زیان می کند.

مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۳۰۲.

حدیث۳۴۳

امام رضا علیه السلام :

ماذِئْبانِ ضارِیانِ فی غَنَمٍ قَوْمٍ قَدْ تَفَرَّقَ رُعاؤُها

بِاَضَرَّ فی دینِ الْمُسلِمِ مِنَ الرِّئاسَةِ.

معمر بن خلّاد، نزد آن حضرت از مردی یاد کرد و گفت او ریاست طلب است. حضرت فرمود:

دو گرگ درنده در گله بی چوپان، به اندازه

ریاست طلبی در دین یک مسلمان زیانبار نیست!

اصول کافی، ج ۲، ص ۲۹۷.

حدیث۳۴۴

امام رضا علیه السلام :

مَنْ سَأَلَ اللّهَ التَّوفیقَ وَ لَمْ یَجْتَهِدْ،

فَقَدِاسْتَهْزَءَ بِنَفْسِهِ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

هرکس از خداوند، توفیق بطلبد ولی تلاش نکند،

او خـود را مسـخره کـرده اسـت.

مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۲۸۳.

حدیث۳۴۵

امام رضا علیه السلام :

مَنْ غابَ عَنْ اَمْرٍ فَرَضِیَ بِهِ

کانَ کَـمَنْ شَهِـدَهُ وَ اَتـاهُ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

کسی که از صحنه کاری غایب باشد،

اما به آن کار (چه نیك و چه بد) راضی باشد،

همچون کسی است که در صحنه عمل حاضر بوده

و آن را انجـام داده اسـت.

توحید، صدوق، ص ۳۹۲.

حدیث۳۴۶

امام رضا علیه السلام :

لاتَدَعُوا الْعَمَلَ الصّالِحَ وَ الإجْتِهادَ فی الْعِبادَةِ،

اتِّکالاً عَلی حُبِّ آلِ محمّدٍ علیهم السلام.

از سخنان امام رضا علیه السلام چنین روایت است:

کار شایسته و کوشش در پرستش و عبادت را، تنها به اعتماد و پشت گرمیِ محبّت آل محمّد صلی الله علیه و آلهرها نکنید.

فقه الرضا علیه السلام، ص ۳۳۹.

حدیث۳۴۷

امام رضا علیه السلام :

مَنْ لَقِیَ فَقـیرا مُسْلِما فَسَلَّمَ عَلَیْهِ

خِلافَ سَلامِهِ عـَلَی الأَغْنِیاءِ

لَقِیَ اللّه َ عَزَّوَجَلَّ یَوْمَ الْقِیامَةِ

وَ هُوَ عَلَیْـهِ غـَضْبانٌ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

هرکس مسـلمان تهیـدستی را دیدار کند و به او سـلام دهد، اما متفاوت با سـلامی که به ثروتمندان می دهد، روز قیامت، خداوند را دیدار می کند، در حالی که خدا بر او خشمگین است.

عیون اخبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۵۷.

حدیث۳۴۸

امام رضا علیه السلام :
کَلامُ اللّه ِ لا تَـتَجاوَزُوهُ
وَلاتَطْلُبُوا الْهُدی فیغَیْرِهِ فَتَضِلُّوا.
ریّان بن صلت می گوید:
از حضرت رضا علیه السلام پرسیدم: ای پسر پیامبر! درباره قرآن چه می فرمایی؟ فرمود:
قـرآن کلام خـداست، از آن فـراتر نـرویـد
و هدایت را در غیر قرآن مجویید که گمراه می شوید.
مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۳۰۸.

حدیث۳۴۹

امام رضا علیه السلام :
اِعْلَمْ اَنَّهُ لا وَرَعَ اَنْفَعُ مِنْ تَجَنُّبِ مَحارِمِ اللّه ِ
وَالْکَـفِّ عَنْ اَذَی الْمُـؤمِنِ.
از امام رضا علیه السلام روایت شده است:
بدان که هیچ ورع و پرهیزگاری، سودمندتر از پرهیز از حرامهای خدا و اجتناب از اذیّت مؤمن نیست.
فقه الرضا علیه السلام، ص ۳۵۶.

حدیث۳۵۰

امام رضا علیه السلام :
مَنْ قَصَدَ اِلَیْهِ رَجُلٌ مِن اخْوانِهِ
مُسْتَجیرا بِهِ فی بَعْضِ اَحْوالِهِ
فَلَمْ یُجِرْهُ بَعْدَ اَنْ یَقْدِرَ عَلَیْهِ،
فَقَدْ قَطَعَ وِلایَةَ اللّه ِ عَزَّوَجَلَّ.
از امام رضا علیه السلام روایت است:
کسـی که یکی از برادران دینی اش برای کـاری به او پنـاه آورد ولی او، با آنکه می توانـد، پناه ندهـد و کاری برایش نکنـد، رشـته ولایت خدای متعال را بریده است.
بحار الانوار، ج ۷۲، ص ۱۸۱.

حدیث۳۵۱

امام رضا علیه السلام :
لَتَأمُرَنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَ لَتَنْهَنَّ عَنِ الْمُنْکَرِ،

اَوْ لَیَسْتَعْمِلَنَّ عَلَیْکُمْ شِرارُکُمْ

فَیَدْعُو خِیارُکُمْ فَلا یُسْتَجابُ لَهُمْ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

حتما امر به معروف و نهی از منکر کنید،

وگرنه اشرارتان بر شما مسلّط و حاکم می شوند،

آنگاه خوبانتان هم دعا می کنند،

امّا دعایشان مستجاب نمی شود.

وسائل الشیعه، ج ۱۱، ص ۳۹۴.

حدیث۳۵۲

امام رضا علیه السلام :

اذا کَذِبَ الوُلاةُ حُبِسَ الْمَطَرُ،

وَ اذا جارَ السُّلْطانُ هانَتِ الدَّوْلَةُ،

وَاِذا حُبِسَتِ الزَّکاةُ ماتَتِ الْمَواشی.

از امام رضا علیه السلام روایت شده است:

هرگاه زمامداران دروغ بگویند، خشکسالی می شود.

هرگاه حاکم، ستم کند، حکومت سست می شود.

و هرگاه زکات نپردازند، چهارپایان می میرند.

امالی، شیخ مفید، ص ۳۱۰.

حدیث۳۵۳

امام رضا علیه السلام :

اَلصَّغائِرُ مِنَ الذُّنُوبِ طُرُقٌ اِلَی الْکَبائِرِ

ومَنْ لَمْ یَخَفِ اللّهَ فِی الْقَلیلِ، لَمْ یَخَفْهُ فِی الْکَثیرِ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

گناهان کوچک، راهی به سوی گناهان کبیره است.

هر کس که در گناهان کوچک از خدا نترسد،

در مورد گناهان بزرگ و بسیار هم از او نمی ترسد.

مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۲۹۰.

حدیث۳۵۴

امام رضا علیه السلام :

اِنَّمَا النّاسُ رَجُلانِ:

مُسْتَريحٌ بِالْمَوْتِ وَ مُسْتَراحٌ مِنهُ بِهِ.

امام رضا علیه السلام هنگام عیادت از یکی از اصحابش فرمود:

مردم دو دسته اند:

یکی آنکه با مرگ، آسوده می شود.

دیگری آنکه مردم با مرگش از دست او آسوده می شوند.

مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۲۶۳.

حدیث۳۵۵

امام رضا علیه السلام :

اَلسَّخِیُّ یَأْکُلُ مِنْ طَعامِ النّاسِ

لِیَأْکُلُوا مِنْ طَعامِهِ،

وَالْبَخیلُ لایَأکُلُ مِنْ طَعامِ النّاسِ

لِئَلّا یَأْکُلُوا مِنْ طَعامِهِ.

امام رضا علیه السلام فرمود:

بخشنده و سخاوتمند، از غذای مردم می خورد،

تا از غذایش بخورند،

ولی بخیل از غذای دیگران نمی خورد،

تا از غذای او نخورند.

مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۲۹۵.

حدیث۳۵۶

امام رضا علیه السلام :

مَنْ رَضِیَ بِالْیَسیرِ مِنَ الْحَلالِ

خَفَّتْ مؤُنَتُهُ وَ تَنَعَّمَ اَهلُهُ

وَ بَصَّرَهُ اللّه ُ داءَ الدُّنْیا وَ دَوائَها

وَ اَخْرَجَهُ مِنْها سالِما

امام رضا علیه السلام فرمود:

کسی که به مال حلال اندک، راضی شود، مخارجش سبک می شود، خانواده اش برخوردار می گردند، خداوند او را به درد و درمان دنیا بینا می کند و ا و را سالم و بی گناه از دنیا به دارالسلام بهشت بیرون می برد.

مسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۲۶۹.

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِکَمْ وَ أَنْفُسِکَمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکَمْ خَیْرٌ لَکَمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)
با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند
بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹
بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.
مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.
اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.
از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :
الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی
ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه
ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...
د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر
ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای
و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)
ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...
ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...
ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه
ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال
دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : -۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-IR۹۰ ۰۶۰۹-۵۳به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات رایانه‌ای

